HARALD BERGSTEDT

SANGE FRA PROVINSEN. Første Bog. 1913.

SANGE FRA PROVINSEN. Anden Bog. 1915.

HANS OG ELSE. 1916.

FANDEN I GAMMELBY. Æventyr-Spil i 1 Akt. 1917.

PETER GORMSENS STORE DAG. Provinskomedie i 4 Akter. 1917.

ALEKSANDERSEN. En Pilgrimsvandring. (1918). 2. Oplag 1919.

HARALD BERGSTEDT

JØRGENSFESTEN

ET ÆVENTYR

Motto:
Tænker Eder dog om!
(St. Jørgens Evang. 3. Kap. 29. V.)

GYLDENDALSKE BOGHANDEL — NORDISK
FORLAG — KØBENHAVN OG KRISTIANIA
MDCCCCXIX

OPLAG: 1500 EKSEMPLARER

Oscar Fraenckel & Co., København.

INDLEDNING

BLANDT de mange Valfartssteder, hvor Menneskeheden i svundne Aartusender har hentet Styrke fra det Høje, er der kun faa, der har naaet en saadan Navnkundighed som *Jørgensstad,* hvor *St. Jørgens* hellige undergøreude Kaabe forevistes.

I uoverskuelige Skarer har Pilgrimmene valfartet til denne Stad paa den store aarlige Tre-Dages-Fest, og er vandret fra Staden igen med det milde Smil om Kinden og den stille Fred i Hjertet og tillige den Følelse af velgørende Lethed i Pengepungen, som alle fromme Mennesker kender, der har betraadt hellig Jord.

Og utallige er de begejstrede Sangere, hvem Besøget i Jørgensstaden har trykket Pennen i Haand og inspireret til fromme Sange til Jørgensstadens Pris, lige fra gamle Biskop *Dompap,* der sidst besøgte Staden i sit 89 Aar, paa Bryllupsrejse med sin syvende Kone, ledsaget af sine 26 Børn og Børnebørn, skønt hans Hode allerede dengang sad og rystede som en Dampventil paa den gamle Hals, og Vinden skælmsk legede med hans fem sidste Haar,

Ved denne Lejlighed digtede han siddende paa en heldigvis endnu opbevaret Stol af hvidt Pæretræ sin gribende Jørgenssang, hvis 37 Vers indledes med de pompøse, digterisk selvfølende Strofer:

O Jørgensstad, du fromme,
med Herberg og med Stald!
Strø Roser ved mit Komme
og glæd din gamle Skjald.

Strøm sammen, Pilgrimsskarer,
se mig for sidste Gang,
før jeg til Himlen farer
med en begejstret Sang.

— — —

Men ligesom Spot og Tvivl og lumpen Forstand Gang paa Gang paa ussel Vis sniger sig ind i Menneskehjerternes følelsesfulde Fromhed og Selvfølelse og besmitter vore bedste Øjeblikke, saaledes har ogsaa usle Kæltringer Gang paa Gang indsneget sig i Menneskenes Helligdomme og huseret skændigt med alt, hvad der var Hjertet helligt, førend det lykkedes at uddrive dem paany.

Paa de følgende Blade skal berettes om, hvorledes *Mikael Korkis,* een af Datidens samvittighedsløseste Banditter, bedst kendt under Navnet „Krontyven", sneg sig ind i Jørgens Stad paa selve Jørgensfesten, tog Bolig i Templet, sov hos Tempelbruden m. m., indtil endelig Niddingen ved et lykkeligt Tilfælde atter blev afsløret.

I en Tid, da saa mange kære ubefæstede Sjæle med Taarer ser deres helligste Meninger skammeligt traadt i Støvet af slette Folk, som nægter at tage dem alvorligt, og hvor selv fornuftige Mennesker lader sig forlede — man mener af Djævelen selv — til at slaa paa Nakken ad gammeldags Enfoldighed og ad vore Oldemødres og Tipoldemødres ærværdige Anskuelser, i en saadan Tid skal det være Formaalet for disse Blade, at blive som en Balsam for alle redelige og retskafne Sjæle, der til en Guds Lykke endnu har bevaret deres Barnehjerters Troskyldighed og yderst værdifulde Godtroenhed ubeskadiget af al hæslig Forstand og roligt Omdømme.

Som Kildeskrifter skal anføres:

Biskop Nikodemus berømte „*Helgenhaandbog*". Pag. 239 o. fr. om St. Jørgens Liv og Levned.

Ptolemæus den Sandfærdige: Helgenkrønniker.

Prof. A. P. Brilleman v. Snumpfendorff: Krontyven og hans Samtid.

Mag. Jeppesen: Middelalderlige Kæltringe-Annaler. Mikael Korkis. Pag. 87.

„*Sund Folkelæsning*", V Aarbog: St. Jørgen i Jørgensstad, trykt paa Tempelkapitlets Bekostning.

De yngre Falkenbergeres Slægtebog, „Den røde Sol", udgivet af Falkenberg-Slægten.

Tempelarkivet, Bilag 42: Fortrolig Beretning fra den 253. Jørgensfest.

ST. JØRGENS EVANGELIUM. Her er benyttet 8de gennemsete og rettede Udg. af Prof. *Tollemanns* autoriserede Oversættelse af Biskop *Tulins* store Tekstudgave af Originalpergamentet A 27, bestaaende af de 39 skimlede Pergamentlapper, fundet 1845 i stærkt opløst Tilstand i en tom Øltønde i Heidelberg.

I.

PILGRIMMENE.

Den der har set Pilgrimmene myldre til Jørgensstad, han kan tale med om, hvad det vil sige at myldre — skriver Kardinal Grotius. Fra Øst og Vest, fra Syd og Nord kom de Troende vrimlende og stimlende, kørende, gaaende og ridende, hostende og hinkende, borede sig frem, masede sig paa forat komme tidsnok op og se St. Jørgens hellige undergørende Kaabe blive forevist fra Tempeltrappen og høre Stormesteren træde frem og med Kæmperøst raabe ud over Mængden de navnkundige Ord: *St. Jørgen! — St. Jørgen! — St. Jørgen! — Vi bevarer din Kaabe tro!*

Lange Stave havde de i Hænderne. Støvet hang i deres Klæder og lange Skæg. Mange af dem var paa Krykker, og i Vognene laa Krøblinger og Vanføre, Syge og Saarede og halvdøde, der skulde op og endelig røre ved den hellige Kaabe, der var saa aldeles enestaaende til at kurere for alt Ondt.

I Hænderne holdt de smaa blaamalede Krukker, de saakaldte Jørgenskopper, med „Kaabe-

pengene“. Det var den faste Afgift, som man selvfølgelig maatte svare for at faa Adgang til at berøre det hellige uvurderlige Relikvie.

I et helt langt Aar havde Jørgenskoppen staaet hjemme paa Tinrækken og pranget i de fattige Hytter og Skure med selve Jørgenskapitlets hellige blaa Stempel. Skilling paa Skilling havde de afset af deres fattige Penge forat putte i den hellige Tempelkop, indtil den var tung og revnefærdig af bare Fattigmandsskillinger. Tidt havde det saamænd knebet med at afse Mønten, tit og ofte var den bleven vendt og drejet baade fire og fem Gange, før den gik i Koppen. Men hvad gjorde man ikke for Liv og Helsen?

Til Jørgensfesten skulde man jo. Det skulde jo alle. Og komme hjem fra Jørgensfest og ikke have rørt ved Kaaben — det var saa sært miserabelt. Og noget maatte det jo gavne. Det var der mange Eksempler paa. Hjalp det ikke den ene Gang, saa kom det vel den næste. Og hvis det ikke hjalp endda, saa var det vel HERRENS Mening, at ens Taalmodighed skulde prøves lidt endnu.

Og endelig var da Krukken bleven fyldt. Endelig var den reglementerede Sum til Stede. Pengene var talt. Nu talte man Dagene . . . kunde med god Samvittighed fryde sig til den hellige Vandringsfærd, til den store Vandring i det store Træk . . . skulde træffe alle de gamle Bekendte, gennem de fremmede Landsbyer og vilde Skove,

skulde føle det hellige Gys ved langt borte at høre de hellige tre Kanonskud fra Jørgensbjerget og med Sang betræde Jørgensstadens hellige Jord. Lyslevende skulde man gaa i de hellige Gader, staa foran St. Jørgens hellige Mindestøtte, hvis Fodstykke var sortslidt af Pilgrimmenes Kys. Lyslevende skulde man se de mægtige Tempelherrer gaa over Gader og Torve i pragtfulde Optog, mens Mængden knælede i Støvet omkring dem . . . skulde strømme til Lunden, til Jørgenskapellet, „Templet“, som det hed, staa foran den hellige hvide Trappe, som ingen menneskelig Fod nogensinde havde betraadt . . . høre Basunerne, naar Kaaben bares frem fra Templets Mørke af de hellige syv Tempelherrer, mens Tusnerne knælede i den højtidelige Stund. Og paa Festens tredje Dag, naar de fornemme syv Tempelherrer i Sæk og Aske til Sørgemusik vandrede ud til Kilden forat to deres Hænder, mens de saa saa angerfulde ud . . . nej, nej, nej! De Penge var vel givet ud. Til Jørgensfesten skulde man og maatte man, og Kaaben maatte man røre, saalænge man endnu havde en Smule Respekt for sig selv.

Og saa greb man da Vandringsstaven og drog med i den store Pilgrimmetrængsel, som aarlig myldrede een forbi Husdørene med tusindtunget Pilgrimssang:

Op dog, Pilgrim, grib din Stav.
Ud af Hytten, trang og lav.

Over Flod og Bjergerad
til den fromme Jørgensstad!

Og man befandt sig saa godt, saa godt i dette Pilgrimmeselskab, saa jævnt og lunt og hyggeligt. Der var over alle disse Tusinder et fælles behageligt Træk: Den krumme Ryg og de forskrækkede, rare, godtroende, kisteglade Øjne, der hvert Øjeblik stod i Taarer. Aldrig forstyrredes man ved det stødende Syn af en rank Rejsning eller et Par næsvist frittende Blikke. Over alles Knæled var der noget tiltalende bøjeligt og kroget, og ved den mindste Lyd drejede alle Hoder sig i enig Forskrækkelse paa een Gang til samme Side, mens Flokkene trak sig tættere sammen.

— — —

Dèr hvor Kurfyrstens Landevej svinger gennem Nokkeby, begyndte de ældre erfarne Pilgrimme at række Hals og raabe efter Tobias: Om Tobias var der? Om nogen havde set Tobias? Om Tobias skulde med i Aar? Om Tobias var levende endnu?

Jo sandelig, spillevende! raabte en skutrygget gammel Hvidskæg og stak Hovedet ud af det elendigste Bræddeskur i hele Landsbyen. Taget var af Græstørv. Foran hans Tærskel løb en Muddergrøft, og foran hans Dør laa en formelig Bakke af vindtørrede Ekskrementer, men Himlen selv straalede i hans glade blaa Øjne.

Han fik Pjalterne slaaet om sig, Kæppen fat, Jørgenskoppen ned af Skrammelkrogen og gnedet

af i et Ærme. Halløj! Den var tom endnu saamænd, men Tobias saa altid lyst paa Sagerne og fik altid sin Jørgenskop fyldt undervejs ved kærlige Venners Hjælp. Thi Tobias var en stor Mand mellem Pilgrimmene. Hjemme var der ikke en Nabo, der vilde betro ham en Halvskilling, og man vilde ganske vist heller aldrig have faaet den igen, for Tobias skyldte til Per og Poul i tre Mils Omkreds, saa længe man kunde mindes... men naar Pilgrimmetoget kom gennem Staden, saa slog Oprejsningens Stund for gamle Tobias. Han var alles Kæledægge og een af de berømteste aandelige Førere: Han kunde alle syv Tempelherrers Navne og hele Jørgensevangeliet fra Ende til anden; han sang for paa Alverdens Jørgenssange, han kendte hele Jørgens-Ritualet og havde besøgt Jørgensfesten 47 Gange i sit Liv, og det skulde gaa haardt til det Aar, gamle Tobias ikke var med til Jørgensfest. Andre satte Penge til paa den Tur. Gamle Tobias gjorde Turen gratis, takket være sit berømte gamle Snakketøj. Han spiste gratis undervejs af de andres Madposer og logerede gratis i Jørgensstad hos sin gamle Ven og Slægtning, den tungsindige gamle Tempelvægter Korkis og hans Datter Ursula i Rosengyden . . . og han kom altid hjem til Konen igen, solbrændt, spillevende og fyldt med Alverdens Nyt fra Tempelstaden. Jo vist skulde gamle Tobias da rigtignok med! Hvad manglede han nu? Børnene? Nej, Tobias havde

ingen Børn. Ikke mer. Han havde haft to Drenge, lidt uvorne, maaske nok. Dem havde Vorherre taget. Den ene var hængt, og den anden var brændt, og Døtrene var der noget Mikmak ved. Det var ikke værd at komme ind paa. Lad det fare. Vorherre skal nok faa noget godt ud af det altsammen engang, skal vi se. Saa gaar vi! Naa Konen? Jo hun var værkbruden og laa paa et Knippe Ærtehalm i Hyttens Indre og gav sig. Dèr laa hun jo for den Sags Skyld ogsaa udmærket og sloges med Grisene og Rotterne, til Tidsfordriv. Det var ret, hold dem bare fra Livet, Mutter, raabte Tobias lystigt! De skulde ikke gerne ha ædt hende helt op, inden jeg kommer hjem igen. — Naa, og saa endelig kom Tobias da afsted, forbi Lortedyngen og ind i Pilgrimmetoget.

Han er prægtig, den Gamle, sagde de allesammen, og saa sluttede de Trop. Vejen gik gennem Skovene, Bjergskovene, der sorte og skumle milevidt løftede sig op mod Jørgensstaden — Røverskovene, som de kaldtes, fordi de i gamle Dage myldrede af Røvere, de samme Røverbander, som Jørgen havde ført sin forbitrede Kamp imod.

Rundtom var dybe Hulveje og uhyggelige forladte Huler, der mindede om Røvere og Stimænd. Pilgrimmene havde ikke talt om andet end Røvere og Røvere, da Tobias kom til, navnlig om Krontyven, den mest berygtede af dem alle, — og

ham den anden, Mordbrænderen. Saa var det, han Tobias, kom til, og alle snakkede om Tobias og Tobias og Tobias, men om lidt saa snakkede de om Krontyven igen.

— Uha, sagde Tobias, det er ikke noget at snakke om.

— Jamen Krontyven havde fornylig været paa Færde oppe omkring ved Kurfyrstens, og nu var han her i Nabolaget, sagde de.

— Aa, jeg blæser paa den Krontyv, sagde Tobias krænket. Han skal nok vogte sig for at komme i Nærheden af Jørgensstaden. Gudbevares, han vilde jo blive revet i Tusinde Stykker.

— Jamen, de sagde saadan og saadan.

— Aa snikke snakke, sagde Tobias. Bare aldrig tale om ham. Det er for meget Stads at gøre af den Svend, i det hele taget at nævne ham, eller anerkende hans Eksistens. Er vi ikke Pilgrimme? Jørgens egne Pilgrimme? Naa? Er Jørgen ikke med os? Naa? Han skal nok gøre Kaal paa en Smule Tyveknægt eller Røver.

Og gamle Tobias satte i med een af sine Sange:

Den, som tror paa Jørgenmand,
ingenting forskrække kan.
Den, som elsker ham, behøver
aldrig frygte Tyv og Røver.

Alle sang med, og der bredte sig med eet den herligste Tryghed og Glæde ned mellem Rækkerne.

Jo, Tobias var ikke den værste at have med paa Rejse, naar Vandringen gik gennem farlige og uhyggelige Steder.

Der var nu f. Eks. pludselig og ganske uventet dukket to Fremmede frem, lige midt ud fra Krattet. Ikke for det: De saa saamænd meget skikkelige ud, med deres lange Pilgrimmeskæg. Den ene var en jævnhøj Mand med langt brunt Skæg og alvorlige Træk, ret det sande tillidsvækkende Pilgrimmetræk af Enfoldighed og Beskedenhed. Og saa var han stokdøv, sølle Trok!

Den anden saa nok saa uhyggelig ud med sit arrede Bulbiderfjæs, men ellers ret en arme Stakkel, der humpede afsted paa sine to Krykker ... Men alligevel, det var knap saa hyggeligt saadan hvert Øjeblik at kunne vente at se nogen komme ud fra Vildskovens Mørke.

Men inden man rigtig fik Tid at tage den tunghøre og Krykkemanden nærmere i Øjesyn, fik man andet at se efter:

Foran aabnede Skoven sig, og der, højt over de sorte Skovbakker, laa Jørgensstaden, hvid, hellig, nybygget og solbeskinnet, knejsende paa Toppen af Jørgens Bjerg, som det nedstegne Jerusalem engang skal knejse over Jorderiges sorte Forbryderland.

Pilgrimmene kom fra Vest ad Kurfyrstens Landevej, og hele Jørgensbjerget laa foran dem i Aftensolens gyldne Glans. Øverst oppe skimtede man Stormesterens Palads og Skrædder Kurtsens

Taarnpoppel — og Galgen omme i Nord. Lige ned ret for snoede den gamle Tempelherregyde sig, og Rosengyden, hvor Tobias' Venner boede, gamle Korkis, Tempelvægteren, og hans Datter Ursula. Ovre paa Sydsiden laa Tempelherrernes Paladser, tydeligt at se i den klare Luft, og Lunden med Spiret af Templet.

Alle stirrede, alle lyttede efter gamle Tobias' Forklaringer, mens de gamle Ansigter straalede af Glæde.

De unge var knap saa højtidelige. men de stirrede ikke mindre spændt og nysgerrigt ud. Der var forresten mange Unge med i Toget, og de holdt sig i Klynger, Karlene for sig og Pigerne for sig.

De kunde tidsnok finde sammen.

Det kunde jo nemlig ikke nægtes, at Jørgensfesten, den store hellige Pilgrimmefest, tillige var adskillig berygtet som Aarets største Elskovsmarked i mange Miles Omkreds. Jørgensnatten oppe paa de store Kirkegaarde paa Nordsiden var vel i Grunden nærmest det rene Sodoma og Gomorra.

— Hej! skal du osse til Jørgensfest i Aar, Klaudine? raabte en ung Bondeknøs med Pindevogn og Helmisse.

— Ja saamænd skal jeg saa, Klaus.

— Hvad vil du dèr, Klaudine?

— Hvem skulde du spørge fra, Klaus?

— For jeg vil op og ha mig en Kærest, Klaudine.

— Kanske du vil ha mig, Klaus?

— Det vil jeg nok.

— Men jeg vil ikke ha dig.

— Det er godt, du sir det i Tide.

— Klaudine, raabte nu Moderen og Faderen, et Par fromme Proprietærfolk, staar du og snakker med den Pjalteprins? Man skulde aldrig tage unge Piger med til Jørgensfest.

— Aa nej, sagde en gammel Pilgrim. De har gerne noget forkert noget med sig hjem.

Trængslen var uhyre. Æsler skrydede, Faar brægede, Haner galede. Det var Tempelbønderne, der kom med deres Æsler, Høns Faar — og Ost, Skinker og Æg, og hvad de ellers havde at svare i Tiender og Tempelskatter. Der var en Skryden og Trængsel og Galen, og midt i det hele lød nu oppe fra Jørgensstaden de hellige tre Kanonskud til Velkomst, og derefter gav Stadens Klokker sig til at ringe.

Det lød festligt ud i den stille Luft, og rundtomfra kom Pilgrimmeskarerne strømmende til, mens de sang den gamle Valfartssang:

Det ringer sødt til Jørgensfest.
Det kimer lydt for Stadens Gæst.

Hovedstrømmen af Pilgrimmene drog forbi Stenbrudet over Granitbroen og op ad Tempelherregyden, men en meget stor Del svingede nordpaa til Poppelbrønden og besteg Bjerget ad Jammertrappen, som nylig var istandsat.

Drenge med Favnen fuld af Pilgrimskapper mødte dem allerede ved Bjergets Fod: Pilgrimskapper, Pilgrimskapper! skingrede det allevegne, her, Herre! her, Frue! her! Gule, hvide, graa og brune.

— Velkommen, velkommen, raabte hjertelige gamle Jørgensborgere nede ved Broen. Men I har da vel aldrig Krontyven med jer?

— Krontyven! raabte gamle Tobias straalende, med det snehvide Skæg struttende frem foran sig. Ja gid han bare havde vovet sig til os! Vi sku ha taget ham paa Kornet! Men han skal nok vare sig for gamle Tobias fra Nokkeby!

Og saa gik han over Broen for 48de Gang.

— Pas paa og tril ikke i Stenbrudet! raabte han til den Stokdøve, der drejede nordom Bjerget med Krykkemanden efter sig. Hejda! Hej! Hov! Han er døv, sølle Trok, som en Sæk Klid. Er det ikke sært: Jeg hører selv som en Los, og jeg er nu fem og halvfjerdsindstyve Aar til Kyndelsmisse. Ja jeg er saa. Men jeg har da ogsaa rørt Jørgenskaaben syvogfyrretyve Gange! — Gud ved forresten, om det ikke var Smeden fra Sams, sagde han.

Men det var det ikke. Det var nemlig Krontyven, der sneg sig ind i Jørgensstaden, mens alle Klokkerne kimede til Fest.

KRONTYVEN

Krontyvens virkelige Navn var Michael Korkis, men blandt Almuen var han kun kendt under Navnet „Krontyven“.

Som Gøgler og Skuespiller i omrejsende Bander havde han eengang opnaaet en vis Navnkundighed for sin vidunderlig glansfulde Fremstilling af de shakespearske Helte . . . indtil det Aar, da han ved Hoffet i Parma blev Hertugindens Elsker og forat redde hende fra Skandale stjal hendes Krondiamanter tilbage, som hendes Broder havde beslaglagt som Pant.

Hans akrobatiske Dristighed ved den Lejlighed var saa fænomenal (Springet fra Taarnspiret, Løbet over Gitterstængerne, Svømmeturen gennem Møddingen) saa dette Tyveri vakte en enorm Opsigt og forskaffede den unge Gøgler Navnet „Krontyven“. Men samtidig blev han ogsaa en fredløs Mand og dreves uimodstaaelig ind paa Forbryderbanen, hvor hans sære Natur og specielle Begavelse satte sig Frugt i en Række mærkelige halsløse og lovløse Streger, der kulminerede i Skandalen ved Jørgensfesten, hvorom her skal berettes.

— — —

Michael Korkis var født i Jørgensstad. Hans Mor, Ursula, var Datter af den kloge, men forskræmte, gamle Tempeltjener Korkis. Ursula, der med sin Fars sørgmodigt rene Sind forenede en sjælden æggende Skønhed, var som ung Pige til-

stede ved Kaabefremvisningen foran Tempeltrappen i Lunden. Under Fremsigelsen af den lange Jørgen-Legende havde Storkapellanen oppe fra Platformen opdaget hende i Myldret, og hans glødende smaa Orneøjne veg ikke fra hende en Stund, saa hun tilsidst blev helt sær derved og følte disse Øjne efter sig, hvor hun gik og stod. „Nellike-Lotte“ med Underbidet stod ved Siden af hende og havde ligeledes bemærket Storkapellanens Blik. „Saa min Pige“, sagde hun, „gaa du nu kun hjem og læg dit Bælte“. Og ganske rigtigt: Tredjedagen efter, i Skumringen, da Korkis og Ursula sad sammen ved Nadveren, lød tunge Fodtrin udenfor, Døren gik op, og dèr stod Storkapellanen selv i sin dragebroderede Tempeldragt, Korkis og hans Datter gik pligtskyldigst i Gulvet, som Loven bød, men begge bævede, og vidste, hvad der nu forestod.

Et Vink, og den gamle Tempeltjener tog lydigt sin Hat og fjernede sig. Op og ned ad Rosengyden gik han rastløst og halvforstyrret. Han talte med Nellike-Lotte om Vejret og Nellikerne og Vejret igen. Men Lotte smilede saa spydigt. Saa gik han ned til den enbenede Rokkedrejer. Han smilede ogsaa saa underlig hoverende . . . Videre, Gyden op og ned, indtil Tempelherren og hans to Forløbere kom tilbage, og det paany gik an at vende hjem.

Ursula laa paa Sengen, i stum Ophidselse, skamfuld, mat og forvildet af den store Ære hun havde nydt.

Siden passede hun sit Arbejde, men underlig indadvendt. Hun følte den mægtige Tempelherres naadige Sæd i sine fattige Almueindvolde . . . som en varm blind Plet, der bed sig fast, blev til Liv, til et Barn, som hun fødte ved Tøbrudstid og gav Navnet Mikael efter Sagnet om Erkeenglen, der nedsteg til den fattige Spinderske.

I denne fattige men fornemt stille Stue var Mikael vokset op. Sin sande Herkomst fik han snart at vide af Rokkedrejerens haanlige Drenge. Fattiggyderne myldrede forøvrigt af saa mange Tempelherrebørn. Mikael havde aldrig behøvet at ta' sig det saa nær.

Og havde han bare ejet de andre Almuebørns sløve Ligegyldighed. Men i Mødrenearv havde han desværre faaet sin Morfars krystalklare hengivelsesfulde Sind og hans Tilbøjelighed til at tage alting alvorligt, alting efter Bogstaven.

Og havde han saa endda samtidig faaet hans vigende Natur. Men i det Sted havde han fra sin højfornemme Fader arvet en Rad skinnende Tænder, en glubende Livsappetit, et kraftfuldt Legeme, en lysvaagen Beslutsomhed og højtstræbende Stolthed.

Med bittert Sind og lange Øjne vendte han sig paa Gaden efter de fornemme Tempelherrer, mens hans Tanker tumlede med fantastiske Planer og naiv paagaaende Trods.

Endelig en Dag, som opløben Knægt, gik han i en ubevogtet Stund uopfordret ind i Storkapel-

lanens høje Palads, fra Gemak til Gemak, ind til Storkapellanen selv og sagde ham kort og godt: Du er jo min Far!

Han fik Pisk, offentligt, for sin Frækhed, Rotting paa Torvet, og blev udvist af Byen.

Jeg skal faa Hævn over ham! sagde han ved Afskeden hjemme.

Ikke hævne, ikke hævne, sagde den milde gamle Korkis, der elskede Drengen, men skræmtes af hans vilde beslutsomme Natur. Han selv, med sit fine bløde Sind, gik altid udenom . . . udenom, altid . . .

Men Drengen havde stærkere og kraftfuldere Blod.

Han viste hele sin skinnende Tandrække:

— Jeg skal hævne, skal jeg . . . komme tilbage i en Glans . . . en Glans . . .

— Blot blive en god og ærlig Dreng, sagde hans Mor.

— Ærlig! Jovist, sagde Drengen, han rystede endnu af Piskene, — nej stærk! Stærk! Og lad dem saa vogte sig deroppe, de Tempelherrer. Lad dem det, gentog han, mens han listede sig ud af Bagdøren, gennem Nabohaven, over Stenten ind i Tempellunden og bagom Templet ud af Byen, ned mod de sorte vildsomme Røverskove, med blot en Byldt Mad i sit Tørklæde.

— — —

Han dumpede ind i en Akrobattrup, gennemfartede mange Lande som Linedanser og Døds-

springer — siden i en Komedianttrup, hvor hans fintmærkende aandelige Evner hurtig udfoldede sig i en fantastisk Myndighed og ungdommelig Skønhed, der gjorde ham bedaarende i de shakespearske Skuespil. Her gennemlevede han i Aanden sin Hævn, sin kommende Storhed, og samtidig udviklede han sin Sjæl og sin Stolthed langt over sin Stand. Truppen vandrede fra Hof til Hof med meget Held. Ved Parmahoffet gik det galt, som nævnt. Han maatte afbryde sin Løbebane, der dog alligevel kun førte til forgyldt Elendighed, og hans voksende Verdensbitterhed og knugende Hævndrømme førte ham rask ind i et hensynsløst æventyrligt Forbryderliv.

„Det Træk, der mest springer i Øjnene, naar man betragter Mikael Korkis Forbrydelser", skriver Prof. A. P. Brillemann v. Snumpfendorph, „er hans besynderlige Foragt i lige Grad for eget og andres Liv og Død. Blodtørst og Raahed ligger ham egentlig fjernt. Tvertimod er opbevaret mangt et fint lille Træk af en næsten sensibel Godhed og Selvopofrelse, saaledes Julebesøget paa Vandmøllen i Rosendal i Pestens Dage, hvor da ogsaa Befolkningen selv befriede ham af Fængslet og hjalp ham af By. Men ligesaa paafaldende er til Gengæld den næsten elegante Færdighed, hvormed han tager Livet af en besværlig Medskabning — med en Omhu og Ro som den, hvormed man klemmer et besværligt Lys ud for at faa Mørke. Lov og Religion regner han ikke for

mere end for udspændte Spindelvævstraade paa sin Vej. — Intet af hans talrige Æventyr kan dog i Frækhed og Dødsforagt maale sig med hans Besøg i Jørgensstaden.“

. . . Saavidt Prof. Brill emann.

— — —

Krontyven var paa dette Tidspunkt 36 Aar gammel. Takket være sin koldblodige Dødsforagt og Aandsnærværelse var han Gang paa Gang undsluppet af de farligste Fængsler, men Nettet var ved at drages sammen om ham nu. Han var denne Gang paa Flugt for sit Liv som en Ræv forfulgt af Hundene. Efter Drabet paa Kurfyrstens Svoger og Svirebroder, „Blodaager-Greven“, der fandtes død med en Forskærerkniv i sin Vom og et Gaaselaar stikkende ud af Mundvigen, havde Kurfyrsten anstillet en formelig Klapjagt paa den berygtede Stimand, der i yderste Nød var undsluppen af Landsenerernes Hænder og havde naaet Røverskoven, i hvis bundløse Vildnis han vilde kunne omkomme af Sult, men vanskelig paagribes.

Men Kurfyrsten var bestemt paa at indhente sit Vildt. Den berygtede Stimand, Frantz Mordbrænder, som Kurfyrsten havde dømt til at sønderrives af vilde Heste, var lige brudt ud af det kurfyrstelige Fængsel, og begge Kæltringer mentes nu at opholde sig i Røverskoven. Skoven skulde gennemsøges. Ni Hundrede kurfyrstelige Hovbønder fra Snøvlebjerg, Rumpelev, Skutterup, Syv-

veje, Tossebjerg og Snorkeby var udkommanderet fra Vest med Plejle og Leer. Fra Syd var Kurfyrstens egen Milits i Fremrykning med Bøsser, Lanser og Hjortegarn. I Øst og Nord var der Ørken og Hav. Alt drev derfor Flygtningene denne Vej som ind i en Fælde, hvor de før eller siden vilde blive udsultet eller taget.

Mikael Korkis laa i en Rævegrav i Vildskoven og slikkede Solskin.

Hans Skæg var groet vildt, hans Ansigt forgræmmet og hans Tøj smusket og forrevet.

Han var livsled. Tredive-Aarene var faldet over ham med Stilhed og Tungsind. Livet havde allerede begyndt at tegne sig for ham som spildt og haabløst forfejlet.

Han saa mismodigt nedover sit smukke smidige Legeme, han følte til sit skidne langskæggede Ansigt — han kendte sine egne straalende Anlæg og Evner. Han havde været udrustet som faa. Og han havde vidst det. Og hvad havde han faaet ud af det? Nu skulde han allerede have naaet sine høje ærgerrige Maal — og saa laa han her som en skurvet Ræv i en Rævegrav. Han tænkte paa Parma-Prinsessen, den Tøs. — Han havde villet spille det høje Spil her i Livet. Saadan var den Herlighed endt. Styrtet i Afgrunden.

Ude fra Hulvejen lød Raslen af mange Vogne, Larmen af mange Stemmer. Nu hørte han Pilgrimmenes Sang:

Op dog Pilgrim, grib din Stav —.

Han rejste sig halvt op. Han fik en Idé. Den foer som et Lyn til hans Sind. Dette var jo Pilgrimmetoget. St. Jørgensstad, hans egen Barndomsstad, maatte være nær. Det maatte være Jørgensfest i disse Dage. Om han nu slap ind i Pilgrimmetrækket. Skjult i Vrimlen vilde han kunne gæste sin Fødeby. Ingen Kurfyrste vilde kunne finde ham midt i Jørgensfestens Pilgrimmetrængsel, og skjult i Pilgrimmemyldret vilde han kunne forlade Byen efter Festen og mulig slippe midt igennem Kurfyrstens Milits.

Men Væmmelsen kom over ham, og han lagde sig ned igen: Alle Barndomstidens Hændelser blev ham med eet saa uhyggeligt levende.

Huset i Rosengyden: den ligesom lydløse forgræmmede Mor, den verdensfjerne lille Morfar — de verdensfjerne smaa Stuer, den verdensfjerne lille Rosenhave med det mandshøje Fuchsiatræ — — Og udenfor Stakittet: Rosengyden, Nellike-Lotte med det impertinente Underbid, den fede enbenede Rokkedrejer med hans ligesaa suffisante træge Drenge — Drillerierne . . . det dristige Besøg hos den almægtige Storkapellan . . . Piskningen paa Kapitelspladsen. Moderens og Morfaderens Forfærdelse og fuldkomne Mangel paa Harme . . . og hans ydmygende Afsked — hans trodsige, stejle Løfte om at komme igen, stærk — stærk — og med Hævn — —!

— — —

Og her kom han igen, fattig, forfulgt som en skurvet Ræv fra Skoven.

Han havde drømt om Hævn. Han havde svoret ikke at vende tilbage før i en Glans, der skulde faa alle til at neje sig — og nu: Inkognito skulde han tyve Aar efter gæste sin Fødeby for kummerligt at redde Livet. Inkognito, ukendt for sin Mor og Morfar, skulde han atter snige sig af Staden af Frygt for at blive hængt i sin Fødebys Galge.

Hans Sind lammedes, og han sank hen i en mærkelig religiøs Stemning, der var ham egen, en Arv fra hans Morfader: En viljeløs opgivet Synken hen i Naturen, i Altet, en uselvisk Udslettelsestilstand, en Slags levende Død, en Tilstand, hvori al Angst, al Higen lagde sig til Hvile, men hvor selv det svageste Fuglepip, selv den fjerneste Rullen af Hjul trængte ind til hans Sind som en fin Musik.

Han hørte fjern Klokkeringning. Det var hans Fødebys Klokker! Og paany foer han op, med eet spillevende og fyldt med en fnysende Energi, en fuldkommen kynisk hensynsløs Viljekraft . . . en ligesaa religiøs Ensomhedsstemning som den forrige, men en virksom Stemning, der ofte fulgte den første Uvirksomhed lige i Hælene, en Stemning, i hvilken alt andet for ham blev til intet, og han og hans Vilje for en Stund blev til alt.

Jo, han vilde til Jørgensstad, og det, saa det

skulde spørges. „Stærk, stærk“, havde han svoret. Men hvor havde han haft sin Omtanke? Aldrig havde han jo været saa stærk og farlig før, som nu, da han intet længer havde at miste, ikke en Ven, ikke et Haab, ikke en Drøm, ikke engang Livet.

Nettet var trukket sammen om ham nu, men før de fik ham, saa vilde han have et nyt Møde med sin Far, Storkapellanen. Og det skulde blive et Møde, som han kunde være bekendt at gaa ud af Verden med, et Møde, som sent skulde glemmes. Al sit forspildte Livs kogende, gnavende, svidende fortærende Bitterhed skulde han rense sig for, inden han forlod Livet, det sølle kortvarige Menneskeliv.

— Han rejste sig rask og ungdommelig. Han kaldte paa sin Staldbroder Frantz, en grovkornet Bandit, han jævnlig havde været i Ledtog med, og som laa henne ved Bækken og vaskede sine Ankler for Saarene af Kurfyrstens Lænker.

Frantz var en dum Hund: plump og grisk, men enfoldig, med en rystende Skræk for Kurfyrster og denne Verdens Store. Han skælvede for sit sølle Liv, og hvergang han kom til at tænke paa „de vilde Heste“, der skulde rive ham i Stykker, var han ved at krybe i et Musehul.

Derimod havde han en overtroisk Tillid til sin berømte Kammerats bedre Hode. Han gav den for Tiden som Krøbling med et Par stjaalne Krykker. Dem fik han fat i, fulgte Mikael ud af Tyk-

ningen, ind i Pilgrimmestrømmen og betraadte sammen med ham Jørgensstadens hellige Jord i den Stund, da Klokken paa St. Katrines Taarn slog syv, og alle Stadens Klokker tog paa at kime.

ST. JØRGENS STAD.

St. Jørgens Stad laa højt paa Toppen af Jørgensbjerget og skuede til alle Sider udover et mørkt og skummelt Bjerglandskab bedækket med de saakaldte Røverskove.

Øverst i Staden laa St. Jørgens Torv med Jørgens Statue i Bronce: Sort og grønlig af Regn og Rust stod han dèr, ung og trodsig, i sin Hyrdedragt med Stav og bred Hat og spejdede fjernt ud mod Sydvest over de dystre Skove, mod hvis forvorpne Røverbander han i sin Tid førte sin uforsonlige Kamp.

Paa Granitsokkelens Forside stod med Guldbogstaver:

SANKT JØRGEN
MENIGMANDS VEN
uddreven af Stadens hovmodige Stormænd
paa sin Bryllupsnat.
Velsignet være dit Minde.

Paa Sokkelens Bagside stod:

REJST TIL BOD OG ANGER af ST. JØRGENS HELLIGE TEMPELKAPITEL

Fra Jørgenstorvet førte fire Veje nedover Bjerget. Paa Nordskraaningen var Bjerget temmelig øde og tyndt bebygget. Her gik „Jammertrappen“ nedover Skrænten til Brudedammen ved „Poppelbrønden“, en uanselig lille Forstad ved Bjergets Fod. Sagnet fortæller, at det var denne Vej, Jørgen flygtede, blodig og nøgen, paa sin Bryllupsnat. Paa denne nordre Skraaning gror nogle røde Skyggeblomster. De kaldes endnu for „Jørgens Blod“.

Mod Øst kom man fra Torvet ad Røvergyden ned i den nybyggede Del af Staden, med dens Utal af Pilgrimsherberger og Værtshuse: Kapitelskroen, Kælderen „den retfærdige Pilgrim“, „den ejegode Pilgrim“, og den „evigglade Pilgrim“, Kurfyrstens Herberg, Kurfyrstens ny Herberg, Tempelherrekroen, „St. Jørgens Pigehus“, Kroen „Kom ind du Gamle!“ og mange, mange fler.

Denne østlige Bydel var efterhaanden bleven Tyngdepunktet i Staden, skønt det var dens nyeste Kvarter. Flere af Tempelherrerne var underhaanden Ejere eller Aktionærer i de forskellige

Kældere og Kroer, der var sande Guldgruber for Staden. Men officielt var dette østlige Kvarter ikke regnet. Ingen pæn Familie tog gerne Bolig her, og de store Optog og Processioner kom aldrig gennem denne Del af Staden, ligesaa vist som ansete Mænd og Kvinder aldrig (i hvertfald ikke ved højlys Dag) viste sig i Røvergyden eller dens Sidesmøger.

Paa Sydsiden og Solsiden af Bjerget laa den fornemste Del af Staden med flere Tempelherre-Paladser omkring den statelige Brudeallé, der førte fra Torvet (overfor Stormesterens skumle gamle Palads) direkte ned til Jørgenstemplet i den hellige Lund, hvorfra Kapitelspladsen med den gamle Gabestok strakte sig vestpaa og ad Kapitelsgyden førte over i Rosengyden og Havekvarteret.

Mod Vest endelig laa den ægte gamle Jørgensstad med snørklede Gyder, Krinkelkroge og Smøger og Smutter. Her snoede Tempelherregyden sig i Zigzag ned fra Jørgenstorvet bag Stormesterens Havemur forbi Nedgangen til Jørgens Kilde ved Skrædder Kurts høje Taarnpoppel og udmundede først over Stenbrudbroen i Kurfyrstens Landevej, der atter snoede sig milevidt videre og svandt mellem Bjergene. Omtrent midtvejs i Tempelherregyden svingede Rosengyden sydefter og gik over i Kapitelsgyden skraas overfor Storsekretærens gamle Palads, „Taarnet“, en af Jørgensstadens ældste og fornemste Bygninger, og førte

over Kapitelspladsen med den gamle Gabestok ad en Omvej til Templet.

I Nordvest mellem Kilden og Jammertrappen hævede Skraaningen sig til en Bakke, Galgebakken. En smal Sti, „Rakkerstien“, løb fra Galgen op ad Skrænten med Opgang til Jørgenstorvet i Neldekrogen mellem Stormesterens Havemur og den gamle Byport.

— — —

For 300 Aar siden, saaledes lød i Korthed Jørgens-Legenden, hærgedes Byen og Omegnen svarligt af frække Røverbander. Menigmand forarmedes, medens derimod Byens Stormænd paafaldende nok blev rigere og rigere og byggede sig de prægtige Paladser, som staar endnu, spækket med Kostbarheder og røvet Gods.

Da opstod den fromme Jørgen og tog sig af Folkets Nød. Han konstaterede, at Byens Stormænd stod i hemmelig Forbindelse med de Røverbander, der udplyndrede Folket. Alt hvad Menigmand i Dagens Løb blev flaaet for, blev om Natten kørt op i Stormændenes Kældre og Lagerhuse. Han opløftede sin Røst paa Torve og Stræder og afslørede Skændselen.

De forbitrede Stormænd rottede sig sammen, og paa Jørgens Bryllupsnat omringede de hans Hus med Sværd og Fakler. Men den unge Jørgen sprang op fra sin Brudeseng, sled sig løs af sine Fjenders Hænder og flygtede nøgen og saaret nedover Nordskrænten af Bjerget, hvor nu

Jammertrappen gaar, tyede ned til Poppelbrønden og er aldrig bleven set siden.

De rasende Stormænd fandt kun hans blodbestænkede Vest, som de for Spot ophængte i Gabestokken, der endnu ses paa Kapitelspladsen.

Men se! Næste Morgen, da Solen stod op, da skete et stort Mirakel: Vesten var borte, og i dens Sted hang en kostbar silkebroderet Bryllupskaabe stænket i Blod.

Og samtidig var det, som en usynlig Haand i de kommende Tider var efter de hovmodige Stormænd og slog dem med Bylder og Sygdomme, og deres smaa Børn døde alle under store Skrig. Forgæves søgte de Læger og Signekællinger, alt til ingen Verdens Nytte.

Da gik de gode Stormænd i sig selv. De byggede St. Jørgen et prægtigt Kapel i Lunden tværsoverfor Gabestokken og ophængte deri den hellige Bryllupskaabe. Og i Templet indrettede de et Brudekammer, hvori de hensatte St. Jørgens Brud under store Æresbevisninger, for at hun dèr kunde oppebie sin Brudgoms Hjemkomst, og de udnævnte 7 af Byens fornemste Mænd til Tempelherrer, det saakaldte Tempelkapitel, forat de kunde holde Vagt over Kaaben, indtil Helgenen kom igen. Og se: Straks hørte Bylderne op som ved et Mirakkel. Sygdommen forsvandt, og det var, som en usynlig Magt fra den Dag af holdt sin skærmende Haand over Staden.

St. Jørgen kom aldrig igen, men hans Brud

boede i Templet til sin Død, og da hun opgav Aanden, udnævntes den fornemste og skønneste Jomfru i Staden til at bo i Templet som Jørgens Brud og vente paa Helgenen — og saaledes fremdeles videre ned gennem Tiderne.

Men hvert Aar, paa Jørgensdag, forevistes den hellige blodbestænkede Kaabe for Pilgrimmene. Om den hedder det i Visen:

Den Kaabe læger vild og gal,
kurere kan for Fnat og Skab,
for Hug af Øx og Stik af Kniv,
for vissen Manddom, lukte Liv.

— — —

300 Aar var gaaet siden Jørgens Flugt norden ud af Byen. Jørgensstaden havde i den Tid udviklet sig til en navnkundig Valfartsstad. Tusinder og atter Tusinder af Pilgrimme valfartede i Aarets Løb til de hellige Steder, men navnlig paa Kaabefremvisningsdagen var Trængslen uhyre. Fem Kurfyrster og to Kardinaler med Følge havde beæret Festen med deres Besøg og mindedes endnu ved Marmorplader paa de Herberger, hvor de havde resideret — for ikke at glemme selve Jørgensstadens graanede Skjald, gamle Biskop Dompap, der besøgte Festen i sit 89. Aar, $1^1/_2$ Aar før han døde af Rokkesyge.

Men var Trængslen stor paa Jørgensfesten i al Almindelighed, saa var den om muligt endnu større ved de Jørgensfester, da der tillige indviedes en ny Tempelbrud, og en saadan Brude-

udnævnelse skulde netop foretages det Aar, da Krontyven besøgte Festen (mindeværdig Ihukommelse).

Tempelbrudene havde en meget fornem Stilling: Bolig i Templet, reserveret Stol i Kirken, fri Raadighed over den forgyldte Tempelvogn foruden Indtægten af Brudelodden Syd for Militsvejen. Hvor Tempelbruden kom kørende, maatte Folk og Fæ standse og Bønder og Borgere stige af deres Vogne, til hendes hellige Naade var passeret. Forud for hver Brudeudnævnelse gik da ogsaa en lang Række hæftige Rivninger mellem Byens fornemste Familier. Kun een Forpligtelse paahvilede Tempelbrudene: Ophold i Templet og strengt Cølibat til sin Død. Historien beretter om en Tempelbrud, velbyrdig Annatomine v. Korpenstein, hos hvem der blev befundet en Kavaller i Templet. Men Straffen opfordrede heller ikke til Gentagelse. Thi baade den letsindige Annatomine med samt hendes Kavaller blev syet i Sække og kastet i Mergelgraven ret Nord for Jammertrappen. Denne Grav kaldes endnu den Dag i Dag for Brudedammen.

I de senere Tider var saadant heller ikke forekommet, ogsaa af den Grund, at Tempelbrudene efterhaanden valgtes efter Anciennitet blandt de uforsørgede ældre Jomfruer indenfor Stadens højere Aristokrati.

Mellem disse højfornemme aspirerende Damer udspandt der sig da en utrolig hæftig, men stil-

færdig Kamp. Stads-Arkivet beretter saaledes om to ældre Frøkener, velbyrdige Marta von Skræpp og Mette Edderworm, der begge afgik ved Døden paa samme Formiddag efter at have sendt hinanden forgiftede Kirsebær og andre Opmærksomheder under Kampen om Brudeværdigheden.

Men Hændelser af denslags havde (hvor beklagegelige de ellers i sig selv kunde være for de paagældende) saa langt fra virket nedbrydende paa Jørgensfestens Ry, langt snarere havde de videnom kastet ny og sælsom Glans over de gamle Institutioner, saaledes at Jørgensstaden paa dette Tidspunkt (i Kurfyrst Johan den Fedes 17. Regeringsaar) laa hen som en rig og prægtig Stad, paa Højdepunktet af sit Ry, med 4 Kirker, 23 Herberger, 7 Bordeller, 14 Pottemagerier, 37 Kappefabrikker, en Galge, en Rakkerkule og to Kirkegaarde, den gamle og den ny, hvilken første gik under det besynderlige Navn: „Pigernes Paradis".

Men en ny og frygtelig Fare var i den sidste Tid uformodentlig dukket op: nemlig Tvivlen, Fritænkeriet, Spotten! Og for en By, der skal leve hæderligt af sin Tro, er der intet saa farligt til i Verden som Tvivl, begribeligvis.

Og det var ikke blandt Almuen, Borgerne eller Pilgrimmene, at disse farlige Symptomer viste sig, men blandt Lediggængerne, blandt Byens allerrigeste, allerfornemste toneangivende Ungdom, indenfor selve Tempelherrestanden.

Der dannede sig en selskabelig Cirkel, der

holdt til i selve Tempelsekretærens pragtfulde Palads paa Hjørnet af Rosengyden og Tempelherregyden, Byens ældste og fornemste Palads, „Taarnet“, som det kaldtes; og Midtpunktet i denne lille blaserte Kres var ingen ringere end selve Stormesterens Datter, den unge, stolte og dejlige Oleandra.

Om Aftenen og Natten, naar Borgerne laa i deres Senge med Dynerne op til Næsen og bad deres Jørgensbøn, lød Latteren og Bægerklangen oppe fra „Taarnet“ ud i den stille Nat. Og nedenunder paa Gaden kunde Byens ubefæstede Ungdom staa i Timevis og høre de unge Ridderes og Damers spottende Vittigheder over Pilgrimmene, Kaaben, Jørgensbruden, ja over den hellige Jørgen selv.

Længe havde dette Forhold været Genstand for Forargelse blandt Byens Gammeldagstroende, men Ærbødigheden for Tempelherrerne havde hidtil holdt Forargelsen nede. Da skete der endelig, faa Dage før den Jørgensfest, hvorom her berettes, en Skandale, som fik Bægeret til at flyde over.

Taarnselskabet havde ved Midnatstid fulgt den stolte Oleandra og hendes lattermilde Søster Rosa hjem til Stormesterens Palads oppe paa Torvet overfor Jørgensstatuen. Alle havde været i en kendelig løftet Stemning af Vin og mange Bægere.... Staaende paa sin Faders mægtige Stentrappe havde den unge Oleandra holdt en Tale for den ærværdige Jørgensstatue, kaldt ham for

et „gammelt Spøgelse“ og Pilgrimmene for Idioter, hvorefter det fornemme unge Selskab havde efterlignet Pilgrimmene, taget hinanden i Haanden, gjort sig skutryggede og enfoldige og marsjeret Statuen rundt under Afsyngelse af den gamle Pilgrimssang:

O Jørgen, søde Jørgen, sig:
Hvad var vi vel foruden dig?

— Se Missionæren der, hviskede Rosa. Han kom lige tilpas.

— Det er et historisk Øjeblik, sagde Timofylla og lo.

Natvægterne havde selvfølgelig ikke turdet skride ind overfor det fornemme Selskab, havde tværtimod grinende set til, og først da Selskabet var kommen gennem alle 25 Vers og ydermere havde affyret en Række Vittigheder mod baade Jørgen og hans tilkommende Brud, hvad enten det nu blev Skatmesterens 48aarige Aurelia (der hinkede), eller Kaabeforvarerens 53aarige Lobelia (der kun havde to Tænder igen), skiltes det kaade Selskab. Oleandra og Rosa gik ind og i Seng, og de andre unge Herrer og Damer satte Kursen hjem efter, hver til sit Palads.

OLEANDRA

Rygtet om denne natlige Orgie hensatte de gammeldagstroende i stiv Forfærdelse: Stormeste-

rens Datter! hviskede de paa Hjørner og Torve, — og det tæt henunder den hellige Jørgensfest! Stormesterens egen Datter! Nej nu maatte dog Jørgens Genkomt være nær!

Men hvad værre var: Forretningsverdenen forargede sig. Den Slags Skandaler kunde skade Festens Ry. Noget maatte der gøres — og man henvendte sig i Deputation til Stormesteren selv og forelagde den mægtige Mand Sagen.

Vred og dirrende indfandt Stormesteren sig hos sin stolte Datter, der laa og blankede Negle, og krævede hende til Regnskab:

— Oleandra, min Datter! — Er du bleven Fritænker?

— Hvad mener dog Far? sagde den unge Dame og saa op fra sine Negle.

— Rejs dig op, naar jeg taler til dig! Har du kaldt Jørgens-Pilgrimmene for Idioter?

— Herregud! Jeg har jo da Øjne i Hovedet.

Stormesteren lod dette Punkt falde:

— Har du kaldt St. Jørgen, Byens hellige Beskytter, for et Spøgelse?

— Ja. Tit og mange Gange.

— Har du kaldt St. Jørgens hellige Kaabe for en gammel Slobrok?

— Ja, det ved Gud, jeg har!

— Og hele St. Jørgens hellige Evangelium for Sludder og Vrøvl fra Ende til anden?

— Jamen Herregud, lille Far, en almindelig Vest kan da ikke forvandles til en kostbar

Kaabe. Hvor kan I dog forkynde saadan noget Vaas? Maa vi snart være her?

— Her er ikke Tale om nogen almindelig Vest, men om St. Jørgens hellige Vest, der ved et guddommeligt Mirakkel blev forvandlet til en Kaabe — ikke i Dag eller i Gaar, men for 300 Aar siden.

— Jeg ser ikke, at det forandrer Sagen, sagde den unge Dame. Vesten var jo dog en almindelig Vest, købt hos en almindelig Skrædder her paa Bjerget — en af den Slags med 5—6 Benknapper. Ikkesandt, Far?

— Aa jo, maaske, indrømmede Stormesteren forsigtigt. Han var ikke vant til at filosofere over denslags Ting og vidste ikke, hvor hun vilde hen.

— Og den forvandlede sig altsaa til en Silkekaabe med 17 Sølvknapper, fortsatte Oleandra.

— Ja.

— Meget vel, Far, sagde den unge Dame. At Klæde kan forvandle sig til Silke, det kan jeg til Nød forstaa. Og at en Benknap kan skifte Farve og blive til en Sølvknap — det maaske ogsaa.

— Hvad er det saa, du kritiserer over? spurgte Stormesteren og maalte hende ondt.

— Jeg forstaar ikke, hvorledes fem Benknapper kan blive til sytten Sølvknapper. Hvorledes kan 5 blive til 17? Det er noget Sludder!

Stormesteren følte, at han sad fast. Derfor blev han skyndsomst højtidelig:

— Aa Gudskelov, sagde han, at din fromme

Moder ikke har oplevet at høre dig tale saadan. Gud ske evig Lov og Pris for det! mumlede han og foldede Hænderne.

Men Oleandra blev ved. Hendes Øjne lynede, hendes stolte Barm bølgede:

— Forklar mig det, siger jeg. En Vest har ingen Strop. Har den vel? raabte hun.

— Nej, sagde Stormesteren efter nogen Betænkning. Han frygtede for en ny Fælde.

— Nej, fortsatte hun. I Jørgens Evangelium ottende Kapitel, ellevte Vers (jeg har det her!) staar udtrykkelig: „Og de toge hans fattige Vest og ophængte til Spot og Skændsel udi Gabestokken ved det ene Ærmehul.“ Er dette ikke saa tydeligt som noget?

— Jo, sagde Stormesteren.

— Godt, men i 9. Kap. 23—24 Vers (hør en Gang) staar, som følger: „Og de fandt osv. osv. . . . en pragtfuld broderet Kaabe hængende i Stroppen.“ — Forklar mig dette! Vesten er bleven forvandlet til en Kaabe. Vesten hænger i et Ærmehul, Kaaben i en Strop. Altsaa er det ene Ærmehul bleven forvandlet til en Strop. Maa saa ikke Stroppen sidde skævt? Gør den det? Og hvad er der saa bleven af det andet Ærmehul?

Stormesteren stod og stirrede maalløst paa sin Datter.

En god Nøgle passer kun til sit eget Nøglehul, og en god Forstand forstaar kun sin egen Tid.

Stormesteren var ligesaa klog som Oleandra, men han tilhørte et tidligere Slægtled, hvor man aldrig fandt det Umagen værd at spekulere paa Kaaber og Stropper. Hvad vilde hun med alt dette? Hvor gad hun? Gaa og snage i den Slags Barnagtigheder! Det var jo til at brække sig over!

— Saadan noget er det altsaa, I sidder og drøfter oppe hos Sekretærens?

— Ja, sagde hun. Sekretæren er en skarpsindig og verdensklog Aand. Men du har endnu ikke givet mig en Forklaring.

Stormesteren fyldtes med Væmmelse:

— Jeg gir mig virkelig ikke af med at gaa og forklare Mirakler.

— Nej, svarede Oleandra stolt. Vi er Gudskelov ikke Idioter i vores Familie. Men hvorfor vil du saa forbyde mig at tænke? Staar der ikke i Jørgensevangeliet 3. Kap. 29. Vers: „Tænker Eder dog om?" Men hvor vil I saa nedværdige jer til at gaa og forkynde saadan noget Sludder og Vaas om en Mand, der er død og begravet for 300 Aar siden, og ovenikøbet bilde Folk ind, at han kommer igen!

— Det gør vi ikke!

— Jo det gør I. Skal I ikke til at indvie Tempelbrud til ham? Til at sidde og vente paa Jørgen, der er død for 300 Aar siden! Noget saa komisk! Og hvis I saa endda selv troede paa det for Alvor! Men hvert Barn paa Gaden kan jo regne ud, at I ikke tror et Pluk af det hele.

— Hvad skal det betyde?

— Nej, for ellers gik I vel hen og valgte en ung og smuk Brud, som Jørgen kunde være tjent med, naar han kom. Men i det Sted kaarer I nogle gamle Daaser som Skatmesterens Aurelia, der er 48 Aar, og Kaabeforvarerens Lobelia. der er 51. Den ene hinker, den anden er tandløs. I kan da vel begribe, at hvis Jørgen kom igen og stak Næsen indenfor i Brudekamret og fandt saadan en gammel Pebertante siddende dèr og fimse med sin Kat og Kanariefugl, hvad Ansigt han saa vilde sætte op? Dèr kan I se! Og endda saa laver I et Reklamenummer ud af det Brudevæsen, som I ikke tror en Snus paa!

Denne Gang var Stormesteren slaaet. Han maatte fuldstændig give sin Datter Ret, og han maalte hende i den største Overraskelse:

— Jasaa, tænkte han. Slap det dèr ud? Skulde hun virkelig selv have omgaaedes med Tanker om at blive Tempelbrud? Var det derfra Bitterheden stammede? — Hans Hjerte fyldtes med eet af ærgerrige Drømme og Planer, og hans Øjne hvilede med dyb Interesse paa hans kloge og ærgerrige Datter.

Men Oleandra skuffede ham. Hun blev ved:

— Kaaben tror I heller ikke en Døjt paa.

— Hvadbehar? brølede han.

— Aldrig et Spor. Da du var syg i Vinter, lod du Alverdens Læger og kloge Koner hente fra Syd og Nord. Havde du troet paa Kaaben, havde

du jo blot behøvet at lade dig bære op i Templet. Men du ved ligesaa godt som jeg, at St. Jørgens Kaabe ikke kan kurere mer end den Kop dèr! Ellers skulde det da ogsaa gaa sært til, at netop Kaabeforvareren er befængt med alle de offentlige og hemmelige Sygdomme, der er til: Bylder, Knyster, Leversot, raadden Aande, Hjertefedt, Podagra, Hinkestene, Knirkeknæ, Bændelorme, Minutræb, og jeg ved ikke hvad. Og Herregud! Hvilken Kaabe kan ogsaa holde sig 300 Aar for Møl? Derfor har I ogsaa oppe i Templet en Reservekaabe, til naar den gamle engang gaar fra hinanden.

Stormesteren var sprunget op, hvid som Kalk og skottede forskrækket til Vinduer og Døre.

— Det er Løgn, tordnede han.

— Det er sandt, svarede hun,

— Hvem siger det? hviskede han.

— Det gør Sekretæren.

— Det har han aldrig sagt.

— Jo saamænd har han saa.

— Jeg skal faa den Sag undersøgt, sagde Stormesteren ophidset, og forholder det sig rigtigt, saa skal den gode Sekretær endelig faa et Plaster paa sin Mund, der kan forslaa.

— Et Plaster paa sin Mund! raabte Oleandra. Ja dèr ser du! For det har I vel allesammen. I løber med Kaaber, I ikke tror paa. I kører med Brude, I ikke tror paa. I truer hinanden med Plaster paa Munden, og samtidig saa gør I Pil-

grimmene til Idioter i Tusindvis ved at fylde dem med Krønniker, som ikke een af Jer tror eet levende Ord af.

— Det er Løgn!

— Nævn een!

— Det gør Rosengaardsbroderen!

— Den Torsk, sagde Oleandra.

— Saa gør Skatmesteren.

— Ja for hans Kone er hysterisk Hun siger, han skal. I andre ved, det er Humbug fra Ende til anden. Sankt Jørgen har aldrig levet. Hans Kaabe er fabrikeret i Templet, eller Gud ved hvor. Hans Evangelium er lappet sammen i Tidens Løb af udspekulerte eller skrupenfoldige Tempelherrer og Bogtrykkere. Templet er een stor Forretning. Jørgensfesten en ren Spekulation, hvis jeg tør bruge Udtrykket „ren“ i den Forbindelse, — og „Brudetoget“ er den reneste Maskerade. Men I løber her og gør hinanden ganske skøre med alt det gamle Jørgenssludder og fylder os andre med Jørgen og Jørgen og Jørgen lige fra Vuggen af, indtil vi tror, at det hele Vaas er noget betydningsfuldt noget, som man kun kan hviske om til hinanden med foldede Hænder, og selv kloge Folk ikke tør ta sig en hjertelig Latter derover, fordi det er gaaet dem i Blodet næsten med Ammemælken. Og alle Folk, der vil frem, er efterhaanden bleven nødt til at hykle og føre Jørgen frem i Munden, og naar en Gesjæft er rigtig

extra Svindel, saa skal den pakkes ind i Jørgens hellige Navn . . . .

. . . .

Stormesteren var gaaet, men lidt efter kom han igen.

— Min Datter, sagde han, du er ung. Ogsaa jeg har i min Ungdom haft mine Trosvanskeligheder og er enig med dig i ikke lidt af dette.

— Hvor kan du saa staa i Messekaaben og raabe saadan noget ud, som du ikke selv tror paa?

— Mit Barn, naar jeg ser alle disse troskyldige Øjne, for hvem det er Sandhed, rettet imod mig, saa føler jeg, at det kan ikke være Løgn altsammen.

— Men naar du ved, at det er det?

— Det er Sandhed for dem, mit Barn, for alle disse Tusinde bankende Menneskehjerter er det Liv og Sandhed, og der er jo dog ogsaa noget smukt i Tanken om, at Byen har en hellig Beskytter, der lever endnu.

— Men naar det nu er noget Sludder?

— Vi Mennesker kan nu engang ikke undvære noget højere at tro paa og forlade os paa.

— Det kan jeg, raabte hun fnysende, og det kan I andre med, hver evigste een. Det er pureste Skaberi, naar I siger saadan. Føj for allandsens Ulykker, raabte hun og trampede i Gulvet med sin lille Fod, — skulde jeg ikke kunne nøjes med at vide, at jeg er et Menneske, og at

Solen staar op og gaar ned, at mit Hjerte slaar, og at jeg har dem om mig, som jeg holder af, og de andre længst mulig væk.

— Men selv om du kan det, min Datter, og jeg med og vi andre oplyste, saa tænk paa den store umyndige Hob. Den kan ikke. Den maa have noget at klynge sig til. Ellers bliver den ulykkelig.

— Ja, for det har I bildt dem ind, de Idioter. Ligesom vi andre kan gaa og bilde Tante Bollemælk ind, at hun er dødssyg, lige til hun bliver svimmel og maa i Seng og ta Draaber. Det er det, I gør med Pilgrimmene. Dag ud og Dag ind lar I præke for dem, at de er nogle sølle Syndere og Usselrygge og er rent til Rotterne uden Sankt Jørgenmand . . . og saa kommer de Idioter Aar for Aar og flæber og synger:

O Jørgen, søde Jørgen, siig:
hvad var vi dog foruden dig?

. . . mens I andre staar oppe bag Vinduerne og griner i Skægget og siger: Det tegner til et godt Pilgrimsaar i Aar.

Stormesteren var ved at blive irriteret:

— Godt, mit Barn, du vil reformere Verden. Byen her er en ren Røverrede, der lever af at trække enfoldige Folk op.

— Ja, sagde hun.

— Vel. Om 14 Dage kommer Pilgrimmene. Vil du saa gaa dem i Møde og sige: Undskyld, I kære Pilgrimme. I kan ligesaagodt vende om

igen. Vi er kommen efter, at det hele er Løgn. Jørgensevangeliet er noget gammelt Sludder, vi selv har hittet paa. Kaaben har vi selv lavet, og der er ikke Spor mærkeligt ved det hele andet end jeres egen Enfoldighed. . . . Hvad tror du saa, de vil sige? De vil rive dig i Stykker eller jage dig hjem! Hun er gal, vil de sige, og aldrig tro et eneste Ord af din Mund!

Oleandra stirrede. Saa langt havde hendes Tanker aldrig vovet sig.

— Og hvis de tog dig paa Ordet, hvad de nu altsaa ikke gør, og sagde: Naa ja — det var jo kedeligt. Saa kan vi jo ligesaagodt vende hjem igen! — hvad saa med Byen her? Denne By, hvis hele Existens fra gamle Dage er bygget paa Jørgensfesten — hvor hver eneste Sjæl fra Kælder til Kvist lever af Pilgrimmene! Butikkerne kunde lukke! Kappeskrædderne lukke! Pottemagerierne kunde køre deres Tusinder og atter Tusinder af Jørgenskopper ud paa Vejene. Hoteller, Herberger, Evangeliebutikker, Brændevinskældere og Viseboder . . .? Hele Byen med eet bragt til Betlerstaven! Og Tempelbønderne, af hvis Afgifter du selv lever, mener du, de fremdeles skulde svare Skat til noget saadant Svindel? Er du klar over, at hver Bid i din Mund skyldes samme — „Svindel“, som du siger? Er du? Synes du maaske, det er saa overlegent at gaa og vræge ad det, du selv lever af? Svar!

Oleandra var kørt fast. Hun følte sig med eet

som en naiv lille Pige overfor den store haandfaste Virkelighed.

Den Aften fik hun Maden bragt op paa Sengen.

— — —

Næste Morgen kom Stormesteren ind igen:

— Mit Barn, du ved sikkert, at du er Byens klogeste, smukkeste og fornemste Pige. Du mangler noget at gaa op i. Har du aldrig tænkt paa at faa Familie og Børn?

— Jeg vil aldrig giftes.

— Du kan jo faa en Mand, hvad Dag du vil.

— Hvem skulde det være?

— Du kan faa den, du peger paa.

— Er der nogen? — hun saa haabløst ned over Byen.

— Der er jo desværre kun to Muligheder: Sekretærens Hermann eller Rosengaardsbroderens Davus.

— Davus!!!

— Ja, eller Hermann.

— Hermann!!!

— Ja, eller Davus . . . for er der andre?

— Nej, sagde Oleandra og opgav det hele.

— I tre Aar har de gaaet og friet, de to. Det kan du ikke være blind for. Vælg! — men vælg snart!

Oleandra sad og foldede begge Hænder under den ene Kind:

— De keder mig begge to, sagde hun træt.

— Vi har dem jo ikke bedre, min Pige, sagde Stormesteren forknyt.

Oleandra saa ud over de fjerne Bjerge. Dèr fløj en enlig Svane ud mod den vide Verden. Og her var hun fordømt tll at gaa og distanceres af tandløse og hinkende gamle Jørgensbrude — eller ogsaa kobles sammen med — — — Hermann!! — — — eller med Davus!!!!

Hendes lidenskabelige lille Ørnehjerte hærdede sig:

— Jeg vil ikke gifte mig, sagde hun fast og stolt.

Stormesteren nikkede forstaaende. Nu vidste han Vejen frem.

Han bøjede sig hen. Hans to graa Øjne stirrede lige ind i hendes to graa Øjne, fortroligt, som stirrede de i et Spejl.

— Oleandra, sagde han roligt, naar du altsaa ikke vil gifte dig, hvorfor saa ikke stile højt. Du har kritiseret Brudeinstitutionens dybe Forfald. Og du har Ret. Men hvorfor saa ikke selv prøve at hæve den op af den Latterlighed, hvori den er sunken? Du vil kunne gøre det. Du og jeg. — Bliv Tempelbrud!

Oleandras Hjerte slog heftigt. For det var jo Sandheden: Hun kunde! Hun saa sig selv, stolt og skøn i Brudevognen, tiljublet af Tusnerne!... Og færdig med Hermann! færdig med Davus! Uf! Uf! — Og samtidig: Hvilken kæk og dybtgaaende Reformation! Hvilket frygteligt

Slag mod de ældre hovmodige Adelsfrøkeners arrogante Sammensværgelse! Hun saa deres Ansigter: Aurelia! . . . og Lobelia! . . .

Hun fordybede sig tænksomt i Faderens tænksomme Øjne. Hun svarede ikke, men begge følte, at de var enige.

— Hvad vil Storkapellanen sige? spurgte hun.

— Han vil for ingen Pris, at Skatmesterens faar Bruderet over Tempelengen syd for hans Kløvermark. Og hvad Kaabeforvarerens angaar, da har der altid været Spænding mellem dem og Kapellanens.

To Tommer foran Oleandras Haand laa en pragtfuld Muslingeskal. Oleandra saa paa den. Hun behøvede altsaa kun at række Haanden ud for at tage den.

Stormesterens Øjne hvilede paa hende, følte hun.

— Ræk kun Haanden ud efter Brudevognen, sagde han. Du skal faa den ligesaa let, som du rækker den Skal der.

Hun saa paa Skallen. Hun saa foran sig Guldvognen, Brudepigerne, Tusnernes Jubel, Aurelias og Lobelias rasende Fornærmelse — og som Modstykke: Hermann og Davus, Davus og Hermann . . .

. . . Og med eet rakte hun ud med fem Fingre og greb beslutsomt om Muslingeskallen.

Ja, sagde hun og stod op og gik med stolt Rejsning forbi Faderen ind paa sit Kammer.

— — —

I otte Dage kæmpede Jørgensstadens førende Familier om Tempelbruden. I otte Dage kritiserede og intrigerede Byens ældre fornemme Frøkener med Slægtninge imod hinanden paa det giftigste, mens Oleandra holdt sig afventende og reserveret paa sit Kammer og blev bleg om Kinderne og mørkringet under Øjnene af Spænding.

Elleve resultatløse Tempelmøder havde Tempelkapitlet allerede afholdt. Tempelsalen i Templet var Aften efter Aften oversneet med Stemmesedler.

Man var allerede tæt op imod Jørgensfesten. Allerede var gamle Korkis i Færd med at polere Malmkanonerne foran Stormesterens Trappe, hvorfra Festen skulde skydes ind. Og endnu var man lige vidt. Paa tolvte Brudemøde stod Skatmesteren og Kaabeforvareren lige stejlt og pinligt imod hinanden.

— Aurelia har sine Tænder endnu, sagde den første.

— Men Lobelia har Anciénniteten, sagde den anden.

— Ja, til en Stiftelse, sagde den første.

— Enhver, der kender hendes Indre . . . sagde Kaabeforvareren.

— Jo, men enhver, der har set hendes Ydre . . . sagde Skatmesteren.

Og saa var de lige vidt.

Paa dette Tidspunkt fandt Stormesteren det belejligt at opkaste Spørgsmaalet om „unge Brude“,

og fem Minutter efter var Oleandra, den dejlige omdisputerede Oleandra, valgt til Tempelbrud.

Oppe i „Taarnet“ vilde man ikke tro sine egne Ører, men hele Byens Gammeldagshed bifaldt det i næsten ophidset Tilfredshed: Oleandra havde sonet sine Forvildelser og hævet Brudeinstitutionen op af den Latterlighed, hvori den var nedsunket.

— — —

De tre Kanonskud lød.

Tempelkapitlet havde i fornemt Optog været oppe og paasat Oleandra Bruderingen.

Nu var de borte.

Hun stod og saa paa sin Ring, og hun saa ned paa Statuepladsen, hvor Pilgrimmene myldrede frem:

O Jørgen, søde Jørgen, siig:
Hvad var vi vel foruden dig?

Hvor saa de smaa ud og hjælpeløse og naive, som de dèr kom brægende med deres Remser og holdende hinanden barnligt i Haanden.

— Herregud, tænkte hun med et nyt Sind. Det e r jo Sandhed for disse Tusende bankende Menneskehjerter. Jeg skal være som en Tempelmoder for dem.

— — —

I samme Stund sad gamle Tobias fra Nokkeby lykkeligt og vel henne hos den gamle Korkis i Rosengyden og tog for sig af Fadene:

— I lykkelige Mennesker, som Dag ud og ind

bor paa hellig Grund. Skønner I nu ogsaa ret paa jeres Lykke? gumlede han løs.

Paa Vejen gennem Tempelherregyden havde han haft Held til at knæle for den forbivandrende Storsekretær, paa Hjørnet af Rosengyden havde han faaet et Glimt af Storkapellanens Følge, og næppe havde han faaet rejst sig op igen og børstet sine Knæ, før en virkelig Tempelherold var kommen ham lyslevende forbi.

— Oleandra Tempelbrud! Tænk, tænk, tænk! Ja, var det ikke det, jeg sagde: Vorherre skal nok faa noget godt ud af det altsammen!

I BARNDOMSSTADEN

I Barndomsstad!
Paa hjemlig Grund!
Ved Barndomsstadens
Klokkers Klang!
Til Jørgensfest —
i Jørgensstad —
for sidste Gang —
for sidste Gang!

Saadan jubled og sang det i Krontyvens Sind, da Klokken slog syv fra Kathrines Taarn, og alle Barndomsstadens Klokker brød ud i at kime! Folkemyldret brødes og larmede i Gaderne, hvor han gik — Krontyven havde i Aarevis levet som et vildt Dyr paa ensom Flugt. — Det var som en Fest, som noget lysomstraalet Salighed alene dette

at færdes i det leende, larmende Menneskehav, forsvundet og glemt i Mængden.

Rundtom masede Kappedrengene sig gennem Mængden med skingrende Raab: Kapper, Kapper, Pilgrimskapper! — Saadan havde han selv løbet engang med Armen fuld af lange Pilgrimskapper af billigf Stof og prakket dem paa Pilgrimmene. Han købte Kapper til sig og Frantz, fik Kammeraten anbragt i Kælderen „Den retfærdige Pilgrim“ og lod sig derefter drive med Menneskemængden gennem Stræder og Gyder forbi de gamle Huse og Paladser, kendte og genkendte, stirrede og vendte sig, mens det hviskede i hans Hjerte:

„For sidste Gang —
for sidste Gang!“

Han standsede. Dèr laa Storkapellanens Palads. Dèr boede hans Far, hans fornemme hovmodige Far i Storhed og Glans — og her stod han selv, en Tempelherresøn, af Tempelherresæd, forskudt, forraadt og blev traadt over Foden af enfoldige Pilgrimme!

Dèr var Gitterporten, hvor han blev sparket ud! — ud i et-Livs Elendighed! Ved Gud, han skulde tage Hævn nu. Som et Lyn skulde han komme over ham, skære hans Øren af, eller mere til. Straks, om det skulde være! . . . Nej, nej! — ikke endnu! rolig — rolig! Hans Kinder brændte — hans Tanker hvirvlede. Alle hans Planer var hektiske, forrykte. En Nats Hvile, og de vilde

blive rolige, kloge, gennemtrængende, samle sig til en klar og stærk Idè, Idèen for hans Genkomst, for hvordan han bedst skulde komme over sin Fødeby.

— — —

Natten var kommen, og Pilgrimmetrængslen havde fordelt sig i forskellige Lejre. Ungdommen var trukket til Kirkegaardene. Derfra lød fjern Skraldlatter af Karlene og høje Hvin af Pigerne.

Af de ældre Pilgrimme holdt de mere velhavende til om Østerkvarterets Herberger og Kældere. Der var en Stimen og Støjen, Sang, Skraal og Kvindeskrig langt ud paa Natten. Ganske som i Mikaels unge Dage.

De fattige Pilgrimme havde allerede indrettet sig i store Nattelejre under aaben Himmel fra Jørgenskilden helt ned ad Poppelbrønden til. Tusinder og atter Tusinder laa her hyllet i Kapper og Tæpper og sov i Aftentaagen. Ganske som Mikael kunde huske det fra sin Barndom.

De livligere Elementer blandt Fattigtrosset holdt derimod til ovre ad Galgen. Her var vild Lystighed, Skraal og Springdans om store Baal. Ogsaa dette genkendte Mikael, men det forekom ham, at Vildskaben var adskilligt mere tøjlesløs end i den Tid, han kunde huske.

Men midtvejs paa Jammertrappen - hvad var det? Det var noget nyt. Mikael drog derover: Store tause Skarer af dybt alvorlige Pilgrimme med strenge Ansigter — fattige, udtærede Folk,

der sang Jørgenssange, og Talere, der i sværmeriske Ord forkyndte Jørgens Genkomst.

O — Mikael mindedes nu i sin Barndom at have hørt om disse Fanatikere, som allerede den Gang var til Spot og Foragt for deres Genkomstsnak og Bønnemøder, som de den Gang holdt paa Nordsiden af Bjerget — men Vorherre bevares! Det var kun smaa og foragtede Flokke — og her! de maatte tælles i Hundreder, ja et Par Tusind.

Mikael spidsede Øre. Samtidig med Jørgensfesten, der aldrig havde haft større Glans, Tilstrømning og Vildskab, var ogsaa Genkomstfolkene vokset solidt i de sidste tyve Aar.

Og det var kraftige Ord, der faldt her, uhørte i gamle Dage: En bidende Kritik over Jørgensfesten i Almindelighed og Tempelkapitlet i Særdeleshed og en glødende Forventning om, at nu maatte Jørgens Time være nær:

— „Tempelherrerne, disse Svin, disse ugudelige Kroppe, der udsugede Menigmand værre end paa Jørgens Tid! Jørgensfesten havde de forvandlet til een stor Vederstyggeligheds Heksesabat af Liderlighed og Drukkenskab, der smykkede sig med St. Jørgens retfærdige Navn! Selv spottede de aabenlyst med baade Kaabe og Tempelbrud og Jørgensevangelium, men flaaede Tempelbonden skamløsere end nogensinde før. Men de skulde vare sig! Maalet var fuldt! Timen var nær, Jørgens Time, Jørgens Genkomst! En skønne Dag

vilde Jørgen komme igen og paany holde Regnskabens Dag over Stormændene! Langfarende Sømænd havde set ham i St. Ybes paa en Havneknejpe, ogsaa i Trapetzunt var han bleven set siddende og spejde efter Skibene, og en Bjergmand fra Østerkanten havde en Aften i Mørkningen set en underlig Mand sidde og stirre i Retning af Jørgensstaden . . . . .“

Krontyven trak paa Skuldrene: Menigmand blev aldrig klogere. Hans Sind var som Klister. Hans Harme gled ud i Længsler, Præk og Klynk i Stedet for at hærde sig til Styrke, Mod, Trods! — Dommedagsprækner! . . . Herregud, Stormændene var da ligeglade. De sad godt og lo i deres Paladser.

Han drev nedover Kildeskrænten over ad Galgen til. Han studsede alligevel over det Sprog, han rundtomkring hørte.

Drik og Aftenlystighed havde gjort Tungerne modige. Utallige var de Spottegloser og Vittigheder, der rundtom regnede over Tempelherrerne fra de samme Pilgrimme, som havde rejst milevidt til Jørgensfest, og som i Morgen vilde ligge næsegrus for de samme Tyranner:

„Stormesteren var en Ulv i Menneskeskikkelse. Storkapellanen, det Svin, havde i Vinter, i sit 71. Aar, røvet fem unge Bondedøtre og gjort dem frugtsommelige.

(Saa grinede de harmfulde Kritikere. De havde aabenbart med Fornøjelse gjort akkurat det samme,

om de havde haft Lejlighed dertil.) Rosengaardsbroderen havde ved falsk Ed tilvendt sig en Eng nordfor Baars Mølle (Meddelerne saa forøvrigt ud til at kunne have gjort det samme). Skatmesteren havde ladet femten Bondehytter rive ned over Hovedet paa Tempelbønder, som ikke havde betalt deres Afgift. Mest Jubel vakte dog Fortællingen om den unge Tempelbonde, Klaus, der skulde svare en Kasse Høns i Tempelskat, men havde narret den verdenskloge Tempelsekretær med en Kasse Krager.

— Er det Hønsene? havde Storsekretæren vrisset.

— Ja, Deres Exellence!

— Men de har jo ingen Kam.

— Nej, for det er Racehøns, Deres Excellence.

— Lægger de Æg?

— Ja, hvert evige Aar, Deres Excellence.

— Naa ja, saa maa det jo være Høns, havde Stormanden snøvlet, og Bønderne grinede og slog sig paa Maven af Latter, mens Klaus atter og atter maatte repetere sin Beretning.

— — —

Krontyven trak dybt Vejret: Aa denne evige Menneskefims af Stormandens plumpe Indbildskhed og Menigmands plumpe Barnagtighed, hele Jorderiges Marked rundt, saa langt han var kommen! — — Disse Pietister, disse sammenbidte Fanatikere derimod, — hvor han alligevel forstod deres Jørgens-Længsel! deres vilde brændende Tillid til, at eengang m a a t t e der komme nogen,

som ragede op over hele Fedteriet, een med Renhed, med Myndighed, med Pisken i Haand, og hvis Hjærte var stort og glødende!

Kun Skade, Skade, Jammerskade, at der ingen Jørgen var til, ingen Genkomst, ingen Helgen! Humbug og Overtro det hele.

— — —

— — —

Fra St. Katrines Taarn slog Klokken Tolv.

Krontyven stod atter blandt Tilhørerne paa Jammertrappen. Talerne havde sluttet. Forsamlingen sang:

Naar Mørket tættest falder
og intet Haab er paa,
da Jørgen kom tilbage
og midt iblandt os staa.

En drukken Karl udklædt i hvide Klæder kom til Syne paa Trappen over de Andægtige og raabte med hul Røst: Her er Sankt Jørgen! Bøh!

Skraldende Latter og Haandgemæng fulgte paa, og Mødet splittedes, men Krontyven stod tilbage i underlig Bevægelse: Dèr var Idéen! Dèr! Der! Saadan skulde han komme! Som den hjemvendte Jørgen! Der var Idéen! Det skar ham i Hjertet at se denne drukne Tølper komme vrængende med sit: Her er St. Jørgen! Men Mikael vidste det, Mikael følte det, følte med hver Fiber i sin Krop, hvordan Jørgen vilde have kommet igen: hed af Storhed, dirrende af Myndighed — for at

tage Oprejsning og Hævn . . . lige som Mikael selv! . . Han kunde! Han burde! men . . . nej, Idéen var forrykt!

— — —

Klokken slog Eet fra St. Katrines Taarn.

Krontyven stod i Rosengyden — hans Barndoms Gyde . . . . Den sov. Hvor snæver. Hvor lille. Her havde han gaaet troskyldig og stumpet . . . Hans Hjerte bankede . . . Sagtere traadte hans Fod . . . Der laa Rosenhaven. Derinde sov hans fromme Mor og den fine gamle Morfar. De regnede ham som død, havde trukket Sorgens og Skammens Glemsel over hans Minde . . . ventede ikke længer hans Genkomst. Og hvordan skulde de ogsaa det? Men om han nu kom over dem allesammen! Om han nu vovede det store Forsøg! Det jog igennem ham: Ja . . ja . . ja . . .! Imorgen eller aldrig! — Og atter foer Jørgens Idéen over ham. Han kom ikke bort fra denne forheksede Idé. Men den var jo vild, forrykt, umulig . . . skøndt den vinkede, lokkede, — susede for Sind og Sans — — —

— — —

Kl. paa Kathrine slog 2.

Krontyven stod paa Galgebakken. I Galgen hang de afskyelige Rester af en forulykket Eksistens. For neden laa Stymperens lasede Hat og en Dynge hvide Ben af andre Stympere, — hans Ligestillede, Livets bitreste Stedbørn. Her vilde han altsaa ende i Morgen, dersom det mislykkedes. Og det gjorde det selvfølgelig . . . To Kran-

jer laa med tomme Ganer mod hinanden. Nattedæmringen laa blødt og rent om dem. Time for Time Fred. Skændsel og Afsky glemt, — Rædsel og knuste Haab. Hvor de hvilede . .! i hensynsløs Ligegyldighed overfor de levendes Foragt! Ingen kunde ramme dem mer . . . ingen ydmyge dem . . .

. . . Nej — det isnede gennem ham af Lyst til at prøve denne fortvivlet lystige Idé . . .

Det raslede og rørte sig i Knokkelbunken. Nu var det stille igen. Nu rørte det sig igen . . . Det var en stor Rotte, der arbejdede sig frem i vejrende Sæt. Knoklerne selv sov godt. Rotten havde det værre. Den var jo levende . . . Sulten gnavede i den. Ak, Alverdens Afskyelighed og udtudede Skændsel og Skrækkelighed var jo saa barnagtig lidt mod denne Fred, som intet Hanegal vækkede.

Han vilde prøve. Nu vidste han det. Han vilde. Og med eet gik Uvishedens Hede af hans Blod. Beslutningens kølige Ro faldt over ham.

Han saa over til Jørgensbjerget og smilede. Hvad Skrækindjagende var der i Grunden ved alle disse Tobenede derovre: Skeletter til Hobe med samt deres Trusler og Spræl.

Han vilde i Morgen komme som Galgerotten dernede og prøve at sætte lidt Liv i de døde Ben.

— — —

Klokken slog 3 fra St. Katrines Taarn.

Krontyven stod i den hellige Lund. Den aabne

Plads foran Templet laa øde og mørk . . . Dér laa Templet — som et Theater, en Scene . . . med den hellige hvide Trappe, som ingen dødelig Fod maatte betræde.

— Døgl!!

Han skrævede over Gitret og gik midt op ad Trappen og vendte sig mod Tilskuerpladsen. Ja — Her var Genkomststedet. Her maatte Jørgen dukke op. Kræve dem til Regnskab, udslynge sin Forbitrelse, sprede sin flammende Myndighed som Stormvinger udover Krapylet . . . .

Men vilde det forslaa?

Han stod der og tænkte og tænkte, mens Vinden susede i Skoven. Han tænkte sig Pladsen fyldt af et bølgende Folkehav — Vilde de tro ham paa hans Ord? Eller kræve Bevis? Hvilket? Et Mirakkel? Et Kaabemirakkel, naturligvis. En Helbredelse, vilde de kræve, Krøblingerne, Krykkefolkene . . .

Han tænkte med eet paa Frantz, og med eet gav han sig til at le, lydløst at le, han kluklo, saa Taarerne tindrede og Hjertet bævede.

— De skulde faa Genkomst, de skulde faa Mirakkel. I Aarevis havde han været forfulgt Kæltring, i Morgen skulde han spille Komedie paany, opfriske sin gamle Kunst, være Kunstner paa Liv og Død i et Spil, hvor Fiasko betød Døden pr. omgaaende, Død og Fred, mens Heldet betød Sejr, Hævn, Oprejsning . . . ja ind i det ganske uoverskuelige.

— — —

— — —

Paa Katrines Taarn slog Kl. 4.

Krontyven gik over Kildevænget, mens den nye Dag var ved at komme frem. Lag i Lag laa de sovende Pilgrimme, stille som Lig paa en Valplads, stille som Knoklerne under Galgen . . . i Bunker i Morgentaagen, et Panoptikon af Voksfigurer . . . Livets store Panoptikon.

— Sov, sov, allesammen. I Morgen kommer Jørgenmand.

II.

TIL DEN HELLIGE LUND

Det var henad Aften.

Tempelklokken ringede tredje Gang fra Lunden, og gennem Gaderne strømmede Menneskemængden til Templet.

Denne overordentlige Trængsel paa Kaabefremvisningsdagen var een af Jørgensfestens største Attraktioner. Forude . . . Hoveder, bagude . . . Hoveder, og alle bevægede sig i samme Retning: Til Templet, til Lunden, til den hellige Trappe, Stemningen sattes mægtigt op. Ansigterne blev huldsalige. Tvivlere og Spottere reves med i Strømmen gennem Gaderne. Alle blev glade som Børn.

Se, hvor vi myldrer afsted, tænkte enhver. Se, hvor mange vi er! Dette er der jørgen'me noget ved!

Hist og her i Dørene stod en Forretningsmand og stirrede nøgternt og tørt fra sin Butik paa Trængselen med fiffige Øjne som en Faareklipper paa sine Faar.

Den Fyr havde et Par næsvise Øjne, sagde en og anden forarget Pilgrim og følte Fjendskab ved at se een, der stod udenfor og ikke vilde være med i Stemningen. Men naar han derefter saa frem og tilbage i Trængselen, saa faldt det fromme Sind til Ro igen og tænkte: Det kan umulig være os, der gør os til Nar. Dette her maa være det morsomste, for vi er de fleste, vi har sikkert valgt den bedste Del. Saa kneb de atter Mundene selvbevidst sammen, og kastede de mest mulig medynksomme Blikke til Stymperen, der ikke var med i Flokken, med i de mange.

FØR KAABEN SKAL FOREVISES

Ved Indgangen til Lunden var Trængslen og Larmen uhyre. I Lunden var Raab forbudt. Det var hel sært med eet at presses ind i denne hviskende Trængsel under Træerne.

Pladsen foran Templet var overfyldt. Alle rakte Hals for at se den hellige hvide Trappe, som ingen menneskelig Fod havde betraadt. Der laa den! Der var Guldgitter om og to Sidetrapper med gule Tæpper! Ovenover var Templet med Platformen. Midterst var Hovedporten ind til Kaaberummet. Den var lukket. De to Sidedøre var ogsaa lukkede.

Paa Platformen var seks guldforsirede Tempelherrestole stillet frem, tre paa hver Side Kaabe-

porten. Oppe midt for Trappen stod Stormesterens forgyldte Tronstol.

Oppe paa Templets Tag sad Musikken paa en skjult Balkon og stemte Instrumenterne. Man saa kun Hoderne og nu og da en Fagot eller Basun.

En Gongong slog tre Slag.

Sidedørene gik op, og to Tjenere i røde Trikots løb geskæftigt ned ad Sidetrapperne med Ild i Sølvbækkener og tændte Røgelsen i de store Urner paa hver Side Hovedtrappen.

Der gik en Mumlen gennem Folkemasserne. Mange kravlede i Træerne for bedre at se.

Musikken begyndte.

Aa, hvor var de søde! Ud fra Sidedørene myldrede to Flokke Blomsterpiger med store Blomsterkurve og strøede Roser ind paa den hellige Trappe. De var saa højtidelige. En af dem græd. Hvor var hun sød! Alle saa efter hende! Saa sød og bevæget!

Stilheden blev aandeløs. Musikken blandede sig med Skovfuglenes Aftenkvidder.

— — —

Inde i Tempelherresalen sad Tempelherrerne paa Rad og blev barberet og klædt paa. Det flød med Linned og Sæbe. Tjenerne løb om med Sæbekopper og Pibekraver. Kapellanens ene Støvle klemte, saa han brølede at Vrede. Stormesteren havde faaet et Snit af Kniven: Svin! raabte han, og sparkede sin Tjener over mellem Sminkekrukkerre.

— Er Urnerne tændt? Ja, Urnerne er tændt. Om Blomsterpigerne maatte komme gennem Salen? Skynd jer, for Satan! raabte Kapellanen efter de forfjamskede Piger. (Brudepigerne var Tempelherredøtre, Blomsterpigerne var almindelige rige Borgerdøtre og blev derfor set ned paa). En af Pigerne væltede i Forskrækkelse en Sæbekop over i Pibekraverne. Stor Forvirring! Tre Blomsterkurve tabtes. Blomsterne flød i Sæben. Kapellanen og Stormesteren kom til. Pigerne tudbrølede. Herut med jer, ud og strø Blomster! og Pigerne bed Tænderne sammen og strømmede ud af Sideportene.

Foran det store Spejl stod Davus, den ny Ridder, der skulde debutere i Aften som Herold. Han læste paa sin Papirsstump, mens en Tjener gned hans ene Fortand og en anden stoppede hans Bukser ind bag i. Han var hektisk rød i Kinderne: Træk det lidt ud! hviskede han til Rosenpigerne, ikke for hastigt!

Kaabeforvareren var gaaet ind i det allerhelligste, Kaaberummet, sammen med den andægtige gamle Tempeltjener.

Oppe fra Lemmen i Taget stak Musikdirigenten Hovedet frem og ventede paa et Vink.

Blæs, for ti Djævle! og blødt brusede Musiken op under Lundens hellige Kroner, der mørknede mod Skumring.

I Forgangen stod Tempeldrengene med Baldakinerne. De skændtes om Knapper og Snore og

hviskede og hvæsede. Saa bankede en Kno indenfra paa Dørfyldingen, og de tav forskrækket.

— — —

Udenfor var Forventningen paa sit Højeste. Nærmest foran Trappen stod Frantz med sine Krykker i Selskab med gamle Tobias fra Nokkeby, der hviskede sagkyndigt og ivrede op. Frantz havde faaet sine Instrukser af Krontyven. Han rystede som et Espeløv.

— Henne til venstre stod en fornem Klynge, der vakte Opsigt. Det var „Taarn"selskabet, der i Aar havde givet Møde, dels „for at studere Folkeliv", dels for at overvære Flavus's Debut som Herold med Horn og Trikot. Dér var Hermann, vissen og snøret, der var Timofylla, Sekretærens, og Rosa, Oleandras lattermilde Søster. De talte og lo temmelig respektløst og vakte Forargelse og Hyssen blandt de ældre Pilgrimme.

Musikken brusede op. Gamle Pilgrimme greb hinanden betaget i Hænderne ligesom ældre kvindelige Nadvergæster, naar Præsten mumlende nærmer sig med Oblaterne.

Hør! — nu drønede Tempelherremarsjen. Nu kommer de! Nu kommer de! Sidedørene gik op og stateligt og taktfast marsjerede Tempelherrerne ud i violette Festkaaber med røde Dragebroderier og tog Plads i Stolene. Tempeldrengene myldrede efter med smaa Solskærme og Baldakiner.

En lydløs Andagt greb Folkehavet. Det var Stadens og hele Omegnens syv mægtigste Mænd.

Hvert Smil forsvandt.

Hys, der kommer Flavus, hviskede Timofylla og morede sig. Den lattermilde Rosa bed Læberne sammen.

Flavus, i grøn Herolddragt med Guldbroderier, traadte frem og blæste tre Gange i Tempelhornet. Hans Hænder rystede.

— Tempelsekretæren vil nu byde alle Velkommen, raabte han, og aabne Festen med sin Beretning. Tilbage dér!

Han svedte og undgik at se paa „Taarn"kliken.

Sekretæren, fed og blaseret, var traadt frem med sine Dokumenter og læste nu med snøvlende Sindsro:

— Den 253 Jørgensfest er indledet. Velkommen allesammen! — Templet har i det forløbne Aar været besøgt af 18000 Pilgrimme. 8400 har berørt Kaaben. Af disse er 310 paa mirakuløs Maade bleven helbredet. To værkbrudne har opnaaet delvis Førlighed og kastet Krykkerne. 43 er helbredet for Fnat ved Kilden og Resten har sporet en kendelig Forbedring.

(Taarnfolkene puffede til hinanden).

— Den 17. Jan. blev en ny Skorsten sat op. D. 3. Marts havde vi den Sorg, at hendes Naade den gamle Tempelbrud gik hen og døde i sit 81 Aar af en haardnakket Neldefeber.

— De sku' ha dippet hende i Kilden, sagde Gamle Tobias. Et Brus af Munterhed efterfulgte denne naive Bemærkning.

— Kaski hun har ha't Vandskræk! vrøvlede Proprietæren. Han havde faaet lidt for meget.

En ny Munterhed susede nedover, efterfulgt af indigneret Hyssen.

Sekretæren læste videre: Legater, skænkede til Templet. „Velsignet være hans Minde" lød det ensformigt efter hver af Posterne.

— Stormester, Beretningen er oplæst.

Atter var Flavus traadt frem med Hornet, denne Gang uden Generthed:

— Derefter vil Storkapellanen vise sig for at oplæse Budskabet om den hellige Jørgens Flugt!

Fanfarerne bragede, og der opstod et svært Røre.

Stor-Kapellanen var altid Sensationens Mand, populær for sit mægtige Korpus, sin drønende Stemme og sin joviale Uforskammethed mod alle. Hans Kærestehistorier var utallige, hans Aagerrenter berygtede. Han flaaede sin Ofre med et Grin og gav dem en Vits med i Købet, naar han trak dem Skjorten af Kroppen.

Bifaldet bragede ham i Møde. Han bukkede smigret, og med højstemt rullende Salvelse begyndte han sin Messe:

Giv os den gamle Rulle hid,
lad os den herligt granske
og læse om den svundne Tid
og ej dens Tekst forvanske.

Tjeneren rakte ham Jørgensevangeliet og han begyndte:

Af hans 8 mægtige gule Fortænder, der sad næsten vifteformigt udspilede, var den ene faldet ud i Aarets Løb, hvad der dog ikke forhindrede den kraftige Gubbe i at kokettere temmelig livligt.

I gamle Dage, begyndte han, førte Stormændene i denne By—æ— ret en ugudelig Vandel.

— Det gør de s'men endnu! sagde en spids lille Stemme et Steds ganske tørt midt i Kapellanens store Kunstpause. Det hørtes ud i hver Krog af Forsamlingen, og der gik en formelig Storm af Hvisken og Fnisen henover alle de Tusinder af Hoveder, mens Bemærkningen berettedes videre og videre, helt ud til Indgangen til Lunden, hvor Munterheden blev ganske ugenert og skraldende.

Kun „Taarn" folkene blev denne Gang fornærmede:

— Pøbel, sagde Timofylla.

— Fæpander, sagde Hermann.

. . . Endelig lagde Bevægelsen sig. Der mærkedes et stilfærdigt Røre i Trængselen, og et Par haandfaste Tempelbetjente førte Spøgefuglen ud . . . . . . hvorefter den noget konfunderede Storkapellan fortsatte sin Beretning af Jørgensevangeliet, hvis monumentale Tekst efterhaanden paany satte Alvoren op i Forsamlingen.

— — —

— — —

Ovre fra Galgebakken kom i denne Stund en støvet hyrdeklædt Vandrer gaaende med Stav og bred Hat.

Det var Mikael Korkis.

— Nu er jeg St. Jørgen, tænkte han. Nu kommer jeg altsaa hjem efter 300 Aars Fraværelse.

Han steg op i Neldekrogen ved den gamle Vandpost og stod paa det tomme Jørgenstorv, ved Stormesterpaladsets Havemur.

— Her har de rejst min Statue. Det er godt nok. Men Byen er tom. De maa være nede ved Templet for at se min Kaabe blive forevist.

Saaledes levede han sig ind i sin dristige Rolle, ind i det Skuespil paa Liv og Død, som han vilde spille paa sit Livs sidste Aften.

Solen var ved at dale ude over Kurfyrstens Landevej og de fjerne Bjerge.

— Stadig ingen Stafetter fra Kurfyrsten!

Han indsugede Aftenluften (for sidste Gang), han saa nedover Menneskenes Huse (for sidste Gang) — han var i den forunderlige Stemning, hvor hele Livet laa foran ham ligesom i gul Aftensol, som et Syn, der snart skulde mørkne og slukkes.

Det var paa eengang saa højtideligt, som om Gaderne var Gader af Guld, hvor Livets flygtige Stund hurtigt levedes. Huse som Døgnfluehuse, Væsnerne som Døgnfluevæsener, han selv som en forvildet Døgnflue, der ved et sidste Kup vilde stjæle om muligt et Døgn til, at føje til sit mislykkede Døgnflueliv.

Tempelklokken ringede for tredje Gang fra

Lunden dernede. Nu begyndte de. Nu var Øjeblikket der. Nu gjaldt det.

— Det er bedst jeg kommer ned til mit Tempel, tænkte han, men først vil jeg dog barberes.

Han gik ned i en Barberkælder og lod sit Skæg tage af. Imens udfrittede han med tungsindig Højtidelighed den forbavsede Barber om gamle Begivenheder fra de sidste 2—300 Aar i Byen.

Barberen var ved at tabe Næse og Mund og hele Kælderpersonalet var oppe i Døren og se efter den mærkelige Pilgrim, da han spurgte om Vej til Templet og gik ned gennem Brudealléen, glatraget, ungdommeligt smuk og myndig, og samtidig saa underligt tillukket og mærkelig, som han dér gik og stirrede efter Huse og Mennesker.

St. Jørgen selv gik gennem Gaderne ned imod Lunden. Han hørte Basunerne dernede fra. Han vidste fra Barnsben, hvor langt de nu var i Ritualet, og at nu straks om faa Minutter var Storkapellanen færdig, og saa kom hans Time og Stund.

Besværligt arbejdede han sig gennem Folketrængslen i Lunden, idet han udelukkende tænkte: Sidst jog de mig af Staden. I 300 Aar har jeg vandret Verden rundt og set Slægterne leve og dø — og se: Her er jeg igen!

— — —

ST. JØRGENS GENKOMST

Storkapellanen var færdig med sin Beretning. En jævn Døs var faldet over Forsamlingen. Nu aandede den atter op.

Basunerne drønede.

Stormesteren rejste sig majestætisk og ringede Tavshed med sin lille Sølvklokke.

— Nu kommer det! hviskede de gamle Pilgrimme.

— Nøgleforvarer! raabte Stormesteren, afgiv Guldnøglerne til St. Jørgens hellige Trappe.

— Stormester, lød Svaret, Nøglen er afgivet.

Oppe fra Taget lød et Slag paa Gongongen.

— Trappeforvarer! Luk op for den hellige Trappe, mens Kaaben blir fremvist.

Aandeløs Taushed og Rækken Hals . . Klirren af helligt Metal . . .

— Stormester, Trappen er aaben!

To Slag paa Gongonen. Trængsel og Bevægelse.

— Rosengaardsbroder! Strø Roser paa den hellige Trappe.

— Stormester! Trappen e r rosenbestrøet.

Tre Slag paa Gongonen og under en brusende Marsch af Musikken rejser alle Tempelherrer sig og vandrer bedende ind igen ad Sidedørene.

Stormester alene traadte frem paa den tomme Plads ovenover den hellige Trappe og lagde sig paa Knæ. Et Vink og Drengeflokken ilede til og iførte den knælende Stormand Højtidskaaben, skin-

nende hvid som Sne, satte den hvide Hue paa hans Hoved, hvide Sko paa Fødderne og gav ham en hvid Stav i Haanden.

Musikken drønede og tav med eet.

Hvid og højtidelig traadte han frem, vinkede Taushed og raabte:

— Saa vil da St. Jørgens hellige Kaabe blive forevist gratis for alle. De som maatte ønske personligt at berøre Kaaben, vil herom have at henvende sig paa Tempelsekretærens Kontor i Rosengyden og samtidig aflevere deres Jørgenskopper med det lovlige Gebyr. Nye Kopper stemplede med Templets Autorisation kan sammesteds købes i Dag og de to følgende Dage. — Oplukker da Templets knagende . . . Mens jeg husker det: De bàgeste, som døjer med at se, maa ikke presse paa, naar Kaaben kommer, forat ingen skal beskadiges i Trængslen som ifjor, da vi havde flere beklagelige Kvæstelser at notere. For at skaane den hellige Lund, har Kapitlet i Aar forbudt at kravle i Træerne. Man maa altsaa gaa ned derhenne — — —

Oplukker da Templets knagende Port!

Musikken satte i, Templets hellige Klokke gav sig til at ringe. Under formelig Panik mellem Tilhørerne gik Templets store Hovedport op og et Væld af brogetklædte Piger og Drenge myldrede frem med Roser og Røgelsekar under jublende Sang:

Saa ringer fra Kapellet
den højtidstunge Klang,
og Tempelskaren nærmes
med Taarer og med Sang.
Se ved St. Jørgens Trappe
St. Jørgens gamle Kappe,
den samme, som engang
i Gabestokken hang.

Og frem fra Tempelmørket kom Tempelherrerne, alle hvidklædte som Dødninger, med høje Guldhjælme og lange Guldspyd, bærende med Jørgenskaaben, den blaagrønne blodbestænkede Kaabe paa en Slags Stang eller Stativ, mens Stormesteren knælede ned med oprakte Arme i tilbedende Bøn.

Hele Menneskehavet sank paa Knæ. Kvinder græd højt, Mænd stod med trillende Taarer.

Stormesteren havde rejst sig paany og raabte i den højeste Ekstase:

— Aartusinder jager som Skyer over Jorden, men midt i Tidens Storm staar Jørgens hellige Tempelkapitel trofast Vagt om Helgenens Kaabe. I fromme Tempelherrer, aftag Eders Hjælme og Spyd og hjælp mig at paakalde den fjerne vandrende Helgen.

Tempelherrerne knælede, hvorefter Stormesteren med høj Røst raabte:

Du hellige, som vandrer i det fjerne, hør os i denne Stund, naar vi tilraaber dig: — — St. Jørgen!

— Ja, svarede en Stemme uformodentlig.

Stor Bestyrtelse.

— St. Jørgen!

— Ja, raabte en Mand, der arbejdede sig frem mellem de knælende Klynger.

— St. Jørgen, brølede Stormesteren som en tirret Tyr.

— Ja, raabte Mikael tæt foran Trappen, her er jeg! Har I bevaret min Kaabe tro? og inden nogen fik sundet sig for Skræk, stod han midt paa den hellige Trappe.

Forsamlingen var som et oprørt Hav af Raseri, Hyl og Forbandelser mod den Frække!

— Han træ'r paa Trappen!

— Nu tar han Kaaben!

— Afsindige Hund! Er du St. Jørgen?

— Kaaben er min, raabte Mikael. Ja, jeg er Jørgen, den hjemvendte Jørgen . . .

— Han lyver! hvinede Tobias.

— Grib ham, raabte Tempelherrerne til Vagten.

— Lyver jeg, raabte Mikael, dødsdesperat. Ja, rør mig, om I vover, I Hundepak! Det svær jeg, at jager I mig af Staden, som sidst, gode Gud, da I jog mig ud paa min Bryllupsnat, da skal jeg komme igen for tredje Gang og da skal der ikke lades Tegl eller Fjæl tilbage af Staden.

— Det er Jørgen, stammede Tobias. Det er hans Stemme, raabte andre, det er Smaamandens eneste Ven!

Et mægtigt Bulder brød ud, saa Stormesteren et Øjeblik forfjamskedes — her, hvor hvert halve Sekund var en tabt Chance.

Storkapellanen var grebet ind, havde ublidt skub-

bet Stormesteren bort og raabte haanligt ud over Tumulten: Er I slagen med Galskab? St. Jørgen er baade død og begravet!

Mikael stod foran sin Far, og lynsnart slog han ned over hans Forløbelse.

— Er jeg død? raabte han med skingrende Haan, tog om sin Enebærstok, saa Knoerne blev hvide, og drev den i Synet paa Storkapellanen, saa den splintredes, og Kapellanen tumlede tilbage for dette Ansigt fortrukket af Had og Raseri.

— Er jeg død? og han vendte sig skummende efter den bedøvede Stormand, — da skal du saa sandt fornemme, jeg er levende endnu, din topmaalte Slyngel og graanede Horkarl!

Pilgrimme, Stormester, Tempelherrer, Herolder, Drenge og Korpiger stod eet Sekund lammede ved dette Udbrud af et Had som Lava.

Frem styrtede gamle Tobias, anraabende, bævende, som om han selv havde faaet Revselsen:

— Er du St. Jørgen, da giv os et Tegn!

Og frem humpede Frantz nu: Et Tegn, ja et Tegn!

— Arme Mand! raabte Mikael og vendte sig gispende, ynkedes, bredte Arme og berørte ham:

— Rejs dig, kast din Krykke:

Og alle Hjerter og Tunger stansede af Forbavselse, alle Øjne stod stive: De saa Krykkemanden rejse sig, stejle, slippe Krykkerne og danse rundt i vild Glæde:

— Jeg kan gaa! Jeg kan gaa!

En Jubel brød løs, en Orkan af Frydeskrig, der steg, sagtnede og tog fat paany, mens Betagelsens isnende Rygmarvsgys susede ned over alles Rygge:

Han gaar! Han gaar!

Selv Taarnklike-Folkene stirrede — hvidkindede som Møllersvende — paa denne myndige Mand med de flammende Øjne, det forklarede Ansigt og det lidenskabeligt dirrende Sind.

— Nej, men er der da Mirakler til? stammede Timofylla.

Men nu myldrede Krøblingerne frem paa Stokke og Krykker. Osse mig, osse mig! raabte de bedende op imod Mikael.

— Ikke nu, raabte han. Vent til imorgen! og myndigt, Trin for Trin, besteg han Platformen med de vigende eller stejlende Tempelherrer omkring det væltede Kaabestativ.

— Hæng Kaaben om mig, din gamle Skurk, skreg han Stormesteren i Synet, saa Ekko skingrede igen fra Tempelvæggen ud over det dødsstille Menneskehav og svandt bort under Tempellundens skumrende Kroner. Og der var et Had og en Kraft i hans Røst, saa Spytstænket deraf stod den fortumlede Stormand i Øjnene.

— Naade, Naade, dumpede det ud af den knælende Stormester, der egenhændigt tog Kaaben og hængte den om Helgenens Skuldre.

Og ikke et Sekunds Besindelse gav Jørgen de overrumplede Mænd:

— Og I to Æsler dér, raabte han, mens han endnu fik Kaaben paa, og pegede paa Skatmester og Sekretær, saa Stormesteren døjede med at tilrettelægge Kaaben, — se straks, I forføjer jer ind og tilbereder mig et Maaltid. Jeg har haft en lang Vandring for jer Slynglers Skyld i 300 Aar. I to Abekatte dèr, gør mig mit Bad og min Seng parat! I andre to bliver dèr og afventer mine videre Ordrer!

Man hørte kun deres befippede: Naadige Herre! Naadige Herre! — saa brusede Bifaldet orkanagtigt op fra det forheksede Folk, der ude af sig selv saa de hovmodige gamle Tyranner bøje Ryg for den unge Helgens flammende Myndighed.

Og Idéerne stormede op i Mikaels lidenskabeligt oprørte Sind. Kaaben sad nu fast, og fyrsteligt traadte han frem foran Trappen, vinkede Taushed, fuldkommen Taushed:

— Saa erklærer jeg da herved for alle, raabte han, at nu er St. Jørgen selv kommen hjem og vil selv tage Regimentet over sit hellige Tempelkapitel. Og til Tegn, at jeg vil, at alle skal være glade, saa ophæver jeg da i denne Stund alle Skatter og Afgifter til Templet, af hvad Art nævnes kan, fra nu af og til evig Tid.

Folket stod dødsstille, begreb det næsten ikke. Det var ligesom en Tanke, der laa udenfor deres Almuebegrebers Rækkevidde.

Men Jørgen slog op med Haanden og raabte som til titusind døve og tunghøre:

— De er ophævet!

Og det var, som det først nu blev begribeligt for alle. En Jubel brød løs, en Befrielsens og Tilbedelsens Takkejubel, der bredte sig udover Brudevejen, helt op ad Torvet til, hvor Folk kom løbende og spurgte, hvad der var sket. Pilgrim dansed rundt med Pilgrim, Oldinge faldt hinanden om Halsen, fordi de havde oplevet dette i Livets sidste Slumpeglimt. Koner omfavnede hulkende deres Børn og fremmede greb hinandens Hænder — men Jørgen stod deroppe endnu, myndig og afventende, til Larmen sank.

Idèerne susede op for hans Sind, dristige, geniale:

— Saa befaler jeg da, at der i tre Timer ringes fra alle Stadens Taarne for min Tilbagekomst.

Ny Jubel brød ud, mens en Tempelherre lydigt luskede bort for at efterkomme det.

— Endvidere, at ti af Templets fedeste Okser endnu i Aften steges hele paa Torvet til Glæde for mine Bysbørn og kære Gæster. Den store Kumme foran Raadhuset fyldes til Randen med det stærkeste Gammeltøl, som er i mit Tempel, og en Tønde af Templets bedste Brændevin køres ud til hvert af Stadens Herberger.

Sidste Tempelherre forsvandt bukkende, og ligesom det var, brød Folket ud i Sang af tusinde bævende Hjerter, den gamle Jørgenssang:

Jørgen, Frelser og Befrier!
Signet være dine Stier!
Mælet svigter paa min Tunge.
Dans af Glæde, gamle, unge!
Græd med Øje, klap i Hænder!
Kære, kære Venner!

Uden at fortrække en Mine blev Mikael staaende og tog mod Hyldesten. Han fik en sidste Indskydelse, der bragte hans Hjerte til at le:

— Endvidere hører jeg med grænseløs Harme, at en frygtelig Bandit, kaldet „Krontyven“, har vovet sig ind til denne min hellige Fest, som om Jørgensstaden atter var blevet et Tilflugtssted for Tyve og Røvere. Jeg spørger, henvendte han til Stormesteren, hvorfor har mit høje Tempelkapitel endnu ikke fængslet denne Skurk?

Der blev Taushed. Alle Hoveder drejedes mod Stormesteren.

— Nej, for de vil ikke, Jørgen! raabte gamle Tobias ivrigt.

— Svar! tordnede St. Jørgen til sin Stormester, der ikke fik et Ord frem.

— Godt! . . . Hr. Stormester, jeg befaler, at denne Skurk straks eftersøges i alle Stadens Herberger, Kældre og Værtshuse — og det siger jeg jer, I gode Tempelherrer! — Ve jer, hvis ikke han alt i Morgen dingler i Galgen!

Paany brusede Bifaldet op i den mørknede Lund. Ilden i Urnerne lyste nu kraftigt op imod Helgenens unge, myndige Ansigt og kastede hans

kæmpemæssige Skygge uroligt op ad Tempelgavlen.

— Men nu er jeg træt af min lange Rejse og vil gaa ind og tage Bad, før jeg modtager min Brud, som hvert Øjeblik kan være her.

— Men bliv nu ikke forkølet, Jørgen! raabte gamle Tobias ivrigt med Øjnene sejlende i Taarer.

— I Morgen ses vi paany paa Bodfærdighedsvandringen, naar jeg og min Brud kører til Kilden, og saa, I kære Krøblinge, skal jeg kurere jer alle-alle-sammen.

Dirrende af Myndighed var Helgenen gaaet ind, og Templets store Port havde lukket sig efter ham. Men i Kvarter efter Kvarter blev en ophidset Folkemængde staaende foran Trappen, mens Folk strømmede til fra Byen, og andre ivrigt arbejdede sig op i Gaderne med den fortumlende Nyhed. Gang paa Gang brød Ovationerne løs, Orkaner af Jubel op mod den mørknende Tempelgavl og den tomme Trappe, hvor han havde staaet, og hvis Urners Ild efterhaanden blafrede og gik ud.

Nu aabnedes Tempelgaardens store Drageporte inde under Træerne. Tempelvognene rullede ud med Ølankere og Vinfade. Et langt Kobbel fede Stude blev brølende trukket frem gennem Trængselen op til Torvet forat steges hele.

Da splittedes Folkemængden og begav sig op til Torvet, syngende og raabende, og Pladsen foran Templet i Lunden blev tom og mørk.

TEMPELETS HERRE

Mikael Korkis gik rask og myndigt ind i det Allerhelligste i sin Barndomsstads Tempel. Dèr smækkede han Døren efter sig og kastede sig i Sofaen.

Han havde sejret! Gode Gud! men hans Hjerte hamrede, som skulde det kvæles. Hans Spænding, hans Opbud af Fantasi, Myndighed og Lidenskab havde været overmenneskelig stærk — og nu kom Afslappelsen.

Sveden sprang ud af hver Pore. En utaalelig Krampegraad gennemrystede hans hele Krop — ligesom efter hans store Hamlet- eller Othello-Aftener i gamle Dage.

Graaden lettede, Besindelsen kom igen, og han saa nu med Undren, hvor let det var gaaet, hvor over al Forventning let.

Han havde virkelig i det afgørende Øjeblik glemt, hvem han selv var og været St. Jørgen, følt sig som Templets Herre, som den hævnende Jørgen. Rollen tog ham. Noget sært Humbug, men han havde gjort det . . . Ligesom Præsten, der hjemme staar ved Tobakspiben og aftæller Klisteroblaterne til næste Morgens Altergang, og taber een af dem og gumler Stumperne i sig, fordi han ved og af Æskepapiret kan se, at det bare er Melklister fra en eller anden Klisterfabrik — men næste Morgen i fuldt Ornat foran Højaltret tager han dem med højtidelig Storhed og Andagt

mellem sine to Fingre — for nu tager Rollen ham, og ifølge Alterbogen tror han nu ligesaa vist, at det er mirakuløst Kød og Blod — Melklisteret. Og han faar ved sin Begeistring Menigheden til at tro det samme . . . for en Stund.

Og Døden havde staaet omkring ham. Det havde været et Komediespil paa Liv og Død. Havde hans Tro et Øjeblik glippet, da havde i samme Stund hans Spil været tabt . . .

Og midt i det afgørende Øjeblik var Faderens, Storkapellanens, Ansigt dukket op for ham i al sin afskyelige Anmasselse og havde vakt i ham en Harme saa fortvivlet ægte og fortærende, saa han maatte splintre sin Stok i dette Gorillafjæs, om han saa ogsaa selv skulde gaa til Grunde derved.

— — —

— — —

Mikael laa og lo sagte og strøg sin svedige Pande. Sidst han saa Faderen, var den Dag, som Knægt, han gik op i hans Palads, fra Sal til Sal, og tilsidst stod for ham, frimodig, roligt og næsten tillidsfuldt med et Stænk af Trods og sagde: Du er min Far! . . .

Huj —! . . . Haab og Lykke, Tro og Tillid, Smil og Sorgløshed og rolig Trivsel og Fred for ham og hans ramlede den Dag paa de Ord af en halvvoksen Dreng. Arrest, Rotting, Haanlatter, Flugt, Modertaarer, Armod, Forhærdelse, Brøde...

alt stammede fra den Dag, han som halvtopløben, uskyldig Knægt troskyldigt løb an paa, at det var nok at have Ret her i Verden, at den forurettede blot behøvede at møde frem fromt og tillidsfuldt og med aaben Pande.

Det var hans Morfars fromme rene Sind, der havde narret ham paa d e n! Nu sad han vel derhjemme, bøjet, resigneret i Rosengyden, men uforandret from og hengivelsesfuld: vidste — vidste — vidste, at det var Løgn, hele Herligheden, men med Almuens Klister-Sind kunde han endda ikke slippe sin Vildfarelse, hældede bare med Hovedet som en syg Blomst og skød den barske Sandhed fra sig, klyngede og klamrede sig bønligt til den ægte Almueforestilling, at selv om det var galt, rent galt, aabenbart galt, bevislig galt, saa var det nok rigtigt alligevel, kunde være, skulde være, maatte — maatte — maatte være, og saa var det vel ogsaa nok!

Men Mikael havde sindsfast slænget Indbildningen fra sig, blot rettet sit Sinds inderste sunde mandige Higen mod dette: Hævn, Hævn og Oprejsning, — og han havde faaet den, han havde splintret sin Enebærkæp i Synet paa Raaheden. Forbitrelsen havde givet ham Kræfter til at rive dem alle med sig i et Kæmperyk, skænket ham en Sejr, der var næsten ligesaa ubegribelig, som den var afgørende.

Det var gaaet! — haa haa haa—h! det var gaaet! Een for een havde de maattet frem, de

store Tempelherrer, paa Knæ! — prisgi' deres Forstand og paa Knæ! paa Knæ!

Han vidste jo godt, at der var Lavvande i den menneskelige Forstand: Blot en Smule lidenskabeligt Oprør deri — og Bunden kommer til Syne, Forstandsbunden, Sjælemørket, Dyrekraniet . . .

Han havde set dem, deroppe paa Platformen, først blive forbitrede ved Afbrydelsen, saa rasende over Frækheden og Trappens Betrædelse, saa befippede da Almuen vaklede, saa bestyrtede ved den splintrede Enebærstok — hvorefter Miraklet var gaaet i dem som Sødmælk!

Aa de store Herrer, de store Herrer! Disse Grovæder-Naturer! Som er saa stærke, saa drevne i Livet og alt hvad Livets er! Saa tykhudede, saa pansrede! de havde deres Svaghed, deres Kujonpunkt! og Mikael kendte deres Kujonpunkt.

Menigmands Kujonpunkt var let nok at finde. Han havde snart ikke andet end Kujonpunkter. Paa hvilketsomhelst Punkt man berørte ham, blev han ræd og foer sammen! Kun paa eet Punkt var han nogenledes sej og forberedt, nemlig paa at resignere og gaa herunter! Han havde som Regel lugtet Døden, meget mod sin Vilje, Døden og Undergangen, var altid nogenledes beredt til at lade sig kværke uden altfor mægtigt Spræl, havde altid sin sidste Bøn i Baghaanden, sin Jørgenmand, sine Kaabepenge, og sin Oldemors velordnede gamle Tro uforstyrret, den med det

ene Ben i Himlen og det andet i Jorderiges Rendestene.

Og her havde Stormændene, de selvsikre, de anmassende, de oppustede. deres aller svageste Skrøbelighedspunkt. Glubskhed, Vindesyge og Kappesyge havde gjort dem klarsynede og kloge paa alt menneskeligt og hvad Livets var, men religiøst set var de ynkelige Parvenyer, store tykke hjælpeløse Praase, tilfals for den første bedste Vindmager: Deres Oldemors fine nedarvede gamle Overtro, afslebet til Sikkerhed gennem Slægters og atter Slægters myldrende Nuslen og Puslen, den havde de forlængst stukket Hodet op igennem. Den var dem for enfoldig, for almuenøjsom paa baade Livsmod og Forstand, — de havde kastet den i Vasken. Den var dem ikke fin nok. De var vokset fra den — men nogen ny havde de i deres Livsglubskhed ikke faaet sig i Stedet. Den religiøse Krog af deres Sind var som et aldrig anvendt Smudshjørne fuldt af Skaarene af en gammel Tro, overgroet af Glemselens og Ligegyldighedens Støv og Spindevæv.

— — —

Og her havde Mikael Korkis sin mægtige Styrke over dem alle. Hans Religion var sund, rødmusset, daglig vejrbidt af alle Verdens susende Vinde. Daglig Dødsfare havde lært ham baade Rævens Koldblodighed og Sommerfuglens Sorgløshed til daglig at baade snige og flagre paa Grænsen mellem Liv og Død, utilgængelig overfor Skræk

og Overrumpling, koldblodig overfor alle Muligheder. I sin højeste religiøse Livsfølelse — som paa Tempeltrappen før — kunde han føle sig selv saa stærkt som Luther i Worms, som om kun han og alene han var til og alt andet kun var som Billedskygger. I saadanne Øjeblikke blev han stærk, stærk, uimodstaaelig, jublende stærk. — Og i sine svageste Øjeblikke havde han en Opfattelse af Livet, af Alt, en Modtagelighed, som om han selv ligesom fløđ ud i det hele, ikke selv levede mer, ikke var til mer, uden som en upersonlig, dødagtig, lykkelig Ro, — en „Hvile i Gud" . . .

— — Hør nu ringede Klokkerne i Staden, hans Fødebys Klokker, allesammen, hver evigste een, ivrigt, i Munden paa hinanden, kimede for ham, for hans Tilbagekomst . . . De kimede ind i Tempelcellen, de vidnede og vidnede, at han havde holdt sit Ord, at han var vendt tilbage med en Kraft og Storhed, der fik Ravnekrogen til baade at flage og kime.

Han aandede langt og dybt ud, tørrede Krampegraadens sidste Taarer bort af sine Kinder, sprang op, svingede Armene, udvidede Lungerne, tog Lysestagen og gik rask ind til Badet og Maaltidet, der ventede ham i Nabocellen.

I VENTETIDEN

Stormesteren havde begivet sig hjem for at forberede Oleandra. De andre seks Tempelherrer opholdt sig i Tempelherresalen, der i Hast var bleven ryddet.

Barbererne havde forbundet Storkapellanens mishandlede Ansigt og var sendt ud.

Han laa paa Løjbænken, mat og lyssky, og bandede sagte. Sekretæren og Skatmesteren stod hos ham, ludende, svedige og slukørede. Rosengaardsbroderen stod hos ham og fortalte Krøniker om Gejster og Genfærd, der var gaaet igen flere hundrede Aar efter deres Død.

Ovre ved Badekammerdøren stod Kaabeforvareren, Proviantforvalteren og den lille Trappeforvarer og lyttede med Øret ved Nøglehullet.

— Har han snart skrubbet Skidtet af sig, brummede Kapellanen hadefuldt.

— Hys, hviskede Trappeforvareren, han rasler med Tallerkenerne.

— Saa æder han vel, pustede Kapellanen.

— Gudskelov, sukkede Sekretæren og gned Hænderne, noget rent „Spøgelse“ maa han altsaa ikke være.

Men Rosengaardsbroderen fortalte om Spøgelset paa Troldborg, der havde ædt tre Skinker og et Fad Laks med Knokler, Fad og det hele, og hans Historie, der til daglig vilde have indbragt

ham en Skoggerlatter, gjorde i denne Stund alle uhyggeligt tilmode.

De stirrede rundt paa Salens Vægge, hvor lange Kalkmalerier fremstillede „Jørgen prækende for Folket“, Røverne overraskes i at bringe røvet Gods op i Stormændenes Kældre“, „Brudenatten“, „Kaaben i Gabestokken“ og „Jørgens Flugt“, hvor han løber ned ad Gaden, pryglet af Soldater med lange Stokke, Hundene bider efter ham, Fuglene i Luften kaster Skarn paa ham, Kællinger truer i Døre og Vinduer.

Skatmesteren kritiserede indigneret Stormesterens vaklende Optræden overfor den Fremmede derinde.

— Jamen hvad skulde han ha gjort? sagde de andre. Smidt ham i Fængsel eller jaget ham af Byen?

— Den Konfekt er han ellers vant til, brummede Kapellanen og saa op paa Billedet. Dengang var der mere Krummer i Folk.

— Jo, men dengang var han endnu ingen Spøgelse, sagde de andre.

— Spøgelse! pyt!

— Ja ja. Han helbredte dog Krøblingen og vil helbrede Resten i Morgen.

— Gud fri os, sukkede Skatmesteren og tænkte paa sine Regnskabsprotokoller. Hvad mon han vil os?

— Kanske han har hørt om de mange Penge

i Kælderen, og nu vil han bo her, saalænge han lever?

— Hvor længe mon saadan een kan leve endnu? sukkede Skatmesteren og svedte.

— Hvor er Stormesteren? spurgte de.

— Hjemme at forberede Oleandra.

— Skal hun da virkelig ind til Gejsten derinde?

— Selvfølgelig, sagde Skatmesteren haansk. Hun var jo saa forhippet paa det.

— Aa han gør hende saavist ikke noget, sagde Sekretæren.

— Sig ikke det, sagde Rosengaardsbroderen. Gejsten paa Vosborg gjorde Oldfruen, Fadebursjomfruen og tre Mejersker frugtsommelige paa een Nat. De var, som de var gaaet gennem en Maskine.

— Gudskelov for min stakkels Aurelia, raabte Skatmesteren forfærdet og sukkede langt ud.

— — —

Brudepigerne havde for sidste Gang indøvet deres Brudekor, nu sad de, hele Flokken, i deres stiveste Pynt, oppe i Stormesterens Palads hos den brudeklædte Oleandra, og ventede paa Brudevognen. Rosa og Timofylla var i Lunden med Oleandras Amme forat overvære Flavus' Debut.

— Men hvad ser I dog saa traurige ud for? sagde Oleandra. Jeg skal jo da ikke køres til Graven. Vi ses saamænd tit endnu. Jeg skal saamænd sidde i Tempelcellen og nikke ud til Jer, saa tit I kommer forbi.

— Jo, men du er saa ung og saa smuk, hulkede Lilia, og skal love evig Cølibat og skal aldrig nogensinde erfare Kærlighedens Lykke.

— Tør dine Øjne, min Pige, sagde Oleandra. Sidde paa Karleknæ og overgramses allevegne, den Nydelse kan jeg undvære. Smaskes under Næsen af en lodden, ildelugtende Mandfolkemule, den Herlighed forærer jeg gerne jer andre. Jeg skal ikke have nogen anden i mine Lagner.

— Saadan tænker du nu, hulkede Lilia, men om tyve Aar, saa . . .

— Om tyve Aar, saa gaar I andre og vralter om som Husmadammer. Men jeg sidder i mit Tempel, kølig, fornem og fri, Min Mand er Jørgen, som derude staar i Kobber og Tin, — hun pegede paa Statuen — Gudskelov! Han vil aldrig ulejlige mig med Nærgaaenheder eller Nattevisitter. Han er saa død som en Sild, hvis han ellers nogensinde har levet! lo hun.

I det samme foer alle til Vinduet: Hvad nu? Men Kære! hvad var det? De raabte fra Lunden, raabte og raabte, jublede — ustandseligt . . . Og nu kom der Folk løbende fra Brudealleen, skrigende, ellevilde — svingende med Armene — Kæreste Kære, hvad var der sket?

Og nu begyndte Klokkerne at ringe: St. Jørgens, St. Katrines, St. Peters og St. Annas.

Ammen kom flyvende hjem, kobberrød, og hæs: St. Jørgen var kommen. St. Jørgen var kommen.

Rosa og Timofylla kom farende, den ene over den anden, at St. Jørgen var kommen hjem.

Folk strømmede til Torvet. Tempelets Okser kom drivende, Tempelvognene kom kørende med Øl, og dèr stod Stormesteren selv, mørk og skummel, i Døren og bekræftede, at Helgenen var kommen og ventede sin Brud.

Oleandra stod som ramt af et Lyn. Hun maalte sin Far fra Isse til Fod.

— Er det mig, der er bleven gal, eller er det alle jer andre tilhobe?

— Du vil ikke? spurgte Stormesteren betuttet.

Aldrig! raabte hun forarget og slyngede sin Buket i Gulvet.

— Men hvad saa? hvad saa? stammede Stormesteren.

I dette Øjeblik rullede Brudevognen op foran Trappen, fulgt af Fakler og Musikanter, Hode ved Hode stod Menneskehavet derude og ventede paa Bruden.

— Far, raabte Rosa, Far! Jeg har set ham, lad mig faa Slør og Krone paa. Jeg tør.

— Men Rosa, Rosa! raabte alle Pigerne.

— Pyt, man dør vel ikke af det, sagde Rosa trodsigt.

— Du bliver her, sagde Oleandra. Der var gaaet et Sæt igennem hende.

Rask vendte hun sig, smækkede sit Sybord op, hentede en pragtfuld Dolk med Elfenbensskaft og gemte den ved sit Bryst.

— Ræk mig min Buket, sagde hun myndigt.

— Du vil alligevel? spurgte Stormesteren.

— Ja. Jeg vil se ham.

— Og hvis . . . hvis . . . han nu var St. Jørgen . . .?

— Saa blir jeg hos ham, sagde hun fast.

— Men hvis han nu var . . . en Bedrager?

— Saa kort og godt . . .! sagde hun med gnistrende Tænder og viste til sin Kniv.

— — —

Lidt efter tordnede Bifaldet langt ned ad Brudealleen. Det var Oleandra, der kørte til Templet.

Oppe paa Stentrappen stod Stormesteren barhovedet og stirrede efter hende:

— Hvad i Alverden var dog alt dette?

ST. JØRGENS PLANER

St. Jørgen havde spist og drukket, taget Bad, givet en kort Kur for sine Tempelherrer, afkrævet dem Templets Nøgler og derefter sendt dem hjem, og gik nu selv med Nøgleknippet ene omkring i det tomme Tempel og ventede paa Bruden.

Templet var hans. Han havde erobret det. Nu vidste han kun ikke rigtig, hvad han egentlig skulde med det.

Saa længe Jørgensfesten stod paa, og Pilgrimmeduften laa over Staden, saa længe vilde

han kunne hævde sig her. Men blive boende her i Aarevis i Templet som 300-aarig hjemvendt Helgen, det var han klar over, det kunde han ikke godt.

Men hvad vilde han i Grunden? Han havde tugtet Tempelherrerne, flækket Næsen paa Kapellanen, kompromitteret Templet og taget hele Byen ved Næsen.

Hvad vilde han mer?

Templet var for Øjeblikket hans. Resten, det ude i Fremtiden, var ham ærlig talt saa ligegyldig som en Ørken af Sand og Kedsommelighed.

Han tog en Lygte og gik Templet rundt . . . i alle Kamre og Kroge.

Han kom ned i Kælderhvælvingen, uf! — raakold og skummel. Anker laa ved Anker, Oksehoveder, Vin og Mjød. Gulvet drev af gamle Sjatter.

Hvad laa dér? En gammel Klud, inddrukken af Vinsjatter. Han holdt den op for Lygten. Han vilde næppe tro sine egne Øjne, men Fejltagelse var umulig. Broderingen . . . Mønsteret . . . Det var en gammel Jørgenskaabe, hvis halvraadne Rester var havnet her som Spuleklud i Ølkælderen. Det gøs i ham af lystig Rædsel ved Menneskenes Frækhed. Tusinder og atter Tusinder havde engang knælet for denne Klud, kysset den, valfartet til den, ofret deres fattige Skillinger dertil . . . og nu!!

— — —

Han kom ind i Skatkammerkælderen. Her laa Stabler af Sølvtøj skænket til Jørgenskaaben, Armstager, Lamper, Fade, Bidsler og Bækkener ... en umaadelig sammendynget Skat. Og to Tønder blanke Guldpenge.

Det var Jørgenspenge.

Milevidt ud omkring var Menigmand gennem Slægtled paa Slægtled bleven plyndret og bedraget med koldblodig Frækhed af disse Bedragere.

Her laa Menigmands Sved, Menigmands Godtroenhed og fromme Andagt gjort om i Sølv og Guld.

— — —

Han gik gennem Forraadskælderen med dens Stabler af Oste langs Væggene og Skinker paa Rad under Loftet — og kom ind i Rustkammeret: gamle buklede, irrede Tempelhorn Mage til Davus', brækkede og flængede Baldakiner, mølædte Tempelherreornater, skimlede Pibekraver ...

Med stort Besvær fik han aabnet et mærkeligt gammelt Hjørneskab af Kamfertræ — — og ganske rigtig: Dèr hang to splinterny Jørgenskaaber med Blodstænk og det hele, parat til at tages i Brug.

Krontyvens spydige Smil var bleven til en stor bedsk Grimase, der gik op til begge Ører, og hans Hjerte hamrede og hamrede.

Han trak Vejret dybt og gik ind i Tempelarkivet, i Templets helligste Hjerte, hvor Templets

Sjæl skulde bo. Dèr maatte vel opbevares virkelige Minder fra den virkelige Jørgen, gamle hellige Pergamenter.

Han rodede mellem Regnskaber, Panteobligationer, Gældsbreve, Skøder, Kvitteringer, Landkort, Vejplaner, Regnskaber for Tempelmiddage, nye Skøder og nye Gældsbreve, og Templets berømte Stempel med Kaaben og de syv store Ørne.

Hans kloge Øjne blev iskolde og skarpe: Herregud, han burde jo have tænkt det, og det havde han lejlighedsvis ogsaa. Det var bare saa underligt at staa overfor Bekræftelsen: Jørgenstemplet var et Magtcentrum, slet og ret, et stort Konsortium. Og dets inderste Kontor var en Mellemting mellem et Godsejerkontor og en Mæglerforretning.

Og disse store Herrer havde vovet at sætte ham i Verden og bagefter skyde ham fra sig ud i Armod og Foragtelighed.

Han skulde give dem et Knæk, som de sent skulde forvinde.

— — —

Han gik op i Taarnet, hvor to gamle Drukkenbolte bandede og sled i Klokketovene og sendte hellige Toner ud gjennem Glamhullerne og fabrikerede Højtidsstemning i Gyder og Stræder og langt ind i Husene.

Natteluften svalede ham.

Oppe paa Torvet brændte Baalene lystigt.

Haa — denne Gang var det ham, der havde vristet Almuen ud af Kløerne paa de syv store Ørne . . .

Ned langs Brudevejen stod Folk som Sild i en Tønde for at se Bruden køre til Templet med Fakler og Brudepiger.

Egentlig havde den ærgret ham, denne Brudekomedie, fordi den kom ham paatværs. Men siden havde den moret ham som en Lystighed mere paa Programmet. Og sidst, da han erfarede, det var Oleandra, selve Stormesterens aristokratiske Datter, havde det fyldt ham med en tindrende Skadefryd: — Lad dem blot faa denne Malurt med i det bedske Bæger. Havde Tempelherrerne plantet deres Sæd i hans retsindige Morfars fattige Slægt, saa var det vel ikke mer end rimeligt, at han til Gengæld podede sit Blod ind paa Stormesterens stolte Datter, for at Blodblandingen kunde blive fuldstændig.

Nu klang Musiken paa Jørgenstorvet, Fløjter og Klokkespil — og Bifaldets Torden brød løs. Brudevognen havde sat sig i Bevægelse.

— Lad hende komme, tænkte Mikael og knugede Næverne, lad hende komme. I Nat, lille Morfar, skal dit ringe Blod faa Oprejsning for Skam og mørke Timer. Hej, hej, lille Morfar! Vi skal gøre Stormesteren til Bedstefar i Nat. Vidste du det, vidste du det bare!

Muntert gik han ned i Templet og — saa sært kan det føje sig i denne Verden — en gammel

graanet Tempeltjener, en ydmyg lille Mand, kom netop listende ud fra Brudecellen, hvor han havde tændt Lysene og redet Silkelejet for Oleandra og hendes hjemvendte Brudgom. Det var gamle Korkis.

Mikael blev staaende i Døren; rørt og bevæget bredte han Armene ud . . .

Morfar, havde han nær raabt, kender du mig da ikke?

Men Ordene var stanset paa hans Læber.

Den lille Mand havde ydmygt bøjet sin Ryg for den ophøjede Helgen. Et Øjeblik havde han set op med sine uskyldige gamle Øjne, men saadan havde det flimret og glimret for ham af Andagt og Benovelse, at han ikke engang kendte, at det var Mikael selv, hans egen Dreng, som der stod foran ham i den hellige Kaabe og var Byens og Templets Herre.

Og nu var han borte.

Lad ham gaa, tænkte Mikael haardt. Trods al hans Sjæls Renhed er han dog kun et ydmygt sølle Almuepjok, skabt til at krybe og tilbede. Men jeg er af Tempelherreblod, jeg er Tempelkapitlets forlorne Søn, der i Nat skal finde tilbage til min rette Plads, om jeg ogsaa skal snyde mig dertil og bagefter bøde med Døden.

Allerede klang Brudemusikken deromme bag Lunden, da gik Bagdøren op, og Frantz smuttede ind, ellevild, tyvelistende, faldt Krontyven

om Halsen, slog en lydløs Skoggerlatter op og dansede rundt med ham i den festligt oplyste Tempelsal.

Frantz havde haft en mægtig Succes paa sin Helbredelse. Alle havde villet hen og føle paa hans kurerte Ben og traktere paa ham, saa han allerede var dygtig beruset.

Miraklet var gaaet ham til Hodet og havde fyldt ham med en Indbildskhed, der ganske tog Pippet fra hans i Forvejen svage Forstand.

— Put, smed jeg Krykkerne, badovs, faldt de allesammen paa Knæ! saadan gentog han Gang paa Gang, skraldende og skrydende. Og nu skulde Natten bruges til at bryde ind i Templets Skatkammer. Der skulde være 9 Td. Guld. Frantz' Øjne gnistrede af Begærlighed. De fire skulde Krontyven ha, de fem var Frantz'.

Mikaels Sind fyldtes med Væmmelse ved denne dumme, griske Plebejer, før saa plat ræd som et Faar, nu saa plat grisk som et Svin. Her stod han selv i Tempelherredrømme, parat til at gribe sit Livsens Krone — og saa stikker dette plumpe Hode uformodet op fra Fortidens Gemenhed og kan ikke faa andet i sin Ostehjerne, end at Tyv ved Tyv sidder Kind ved Kind med Ørerne ind i hinanden.

Han søgte at tale Frantz til Fornuft. Ugørligt. Brudetoget var i Lunden. Ja, lad det komme. Mikael var nødt til at blive. Godt, saa vilde Frantz ogsaa blive. Templet var lige saa godt hans som den andens, — og Kaaben med.

Tilsidst blev han saa skinsyg paa Krontyven, at han flaaede Kaaben af ham, og begge væltede paa Gulvet. Men Mikael var den smidigste. Han fik Fingrene om Struben paa Frantz, og Mordbrænderen maatte kapitulere og fortrække.

— Men vogt dig Krontyv, vogt dig i Morgen, hvis dit Liv er dig kært. Jeg skal staa paa din Vej, hvor du kommer og gaar. Dit Liv er i min Haand. Betænk dig til i Morgen. Jeg skal staa paa din Vej — og bare jeg peger, saa skal du dingle i Galgen, om jeg saa selv skal komme til at dingle ved Siden af.

Han var borte.

Mikael stod igen, oprørt og fnysende:

— Dele Sejren med ham! denne plumpe Bandit! Mensvorent afhængig af dette griske Dyr i sit Livs højeste Stund! Nej, saa hellere styrte tilbage i Mørket i Morgen. Naar Sejrens fulde Sødme var nydt til Bunds! — Ned i Mørket og Døden, den Frantz var saa rædselsbange for, men som han selv følte fortroligt velgørende nær . . . Lad ham kun komme, om han tør.

Men nu klang Fløjterne tæt udenfor. Jubelen tordnede i Lunden. Det var Bruden, der stod af og fulgtes op af Trappen under Brudepigernes yndige Sang.

Og Bruden var hans Fødebys stolteste Jomfru, Brudepigerne var Stadens fornemste Døtre. Fløjterne tonede, Klokkerne ringede, Faklerne blussede og Pilgrimmene jublede.

Det var Triumfen efter et Liv i Bitterhed og

Sjofelhed. Det var Genrejsningens Time, der var kommen i en Storhed og Glans, hvorom han aldrig havde drømt.

ST. JØRGENS BRUD

„St. Jørgens Brud
i gyldent Skrud!
Træd i Templet ind
med Slør om Kind
mens Duggen, den dugger
i Støvet,
og Kukkerne kukker
i Løvet . . .“

Brudepigerne stod i Tempelsalen i Kreds om Oleandra og sang.

Nu kom Jørgen frem i sin Dør, stod smilende med korslagte Arme og lyttede.

Men bag Smilet arbejdede hans Tanker.

Hans første Blik havde gjaldt Oleandra. Du store Gud! Han havde ventet en rødmende, segnefærdig Brud, bævrende betaget, klar til at kapitulere. Og dèr stod en ung, klog og sikker Dame, bleg og sammenbidt, brudeklædt, men med to kolde, ransagende Øjne, der skarpt og roligt iagttog hvert Drag i hans Smil.

Øjeblikkelig havde han ladet sine smilende Øjne glide tilbage til de unge, benovede Piger, der sang og sang, og nu og da i Smug tittede op til ham bag hinandens Ører eller Nodeblade,

og rødmende fik Øjnene ned i Noderne igen, naar de mødte hans underfundige Blik.

Men stadig følte han Oleandras Øjne paa sig, stærke, stolte, ransagende. Tvivlen stod i dem, den rolige, kloge Tvivl, det eneste han havde at frygte. Og saa skulde han netop møde den øverst paa Toppen af sit Held — hos selve Tempelbruden.

Sangen tav.

— Bravo, bravo! udbrød Helgenen, og bad dem synge det sidste Vers om igen. Hans Hjerte svulmede overdaadig lykkeligt i Glansen af alle disse Pigeøjne, blaa, brune, sorte og violette. Det var Tempelherrernes Piger, der sang for ham. Det var Tempelherrernes fornemme Piger, som rødmede til ham, og sang om igen paa hans Ønske. Og bagefter gik han venligt hen til dem, nikkede, takkede, kneb dem i Kinderne, Tempelherredøtrene, tog dem under Hagen, fik deres Navne at vide, eet for eet, stolte Slægtsnavne, han i Aarevis havde husket under Tænders Gnidsel.

— Hvor var det nydeligt, lille Børn! Tak, Tak, allesammen, og saa fulgte han dem til Dørs, mens han stadig følte to tvivlende faste graa Øjne efter sig i Nakken.

— — —

Porten var smeldet, Templet var lukket. Mikael og Oleandra var ene — og Mikael havde sin Metode gennemtænkt. Han gik ind til sit forbi den ventende, stirrende Oleandra — —

— — og vendte tilbage i Templets fodlange hvide Festdragt, rolig og utilnærmelig, og bukkede fyrsteligt for den aristokratiske unge Dame:

— Deres hellige Naade!

Oleandra rødmed ved første Gang at høre sin nye Titel og slog for første Gang Øjnene ned for denne næsten blaserte Høviskhed, saa vidt forskelligt fra hans helt forelskede Adfærd mod Brudepigerne.

— Deres hellige Naade! . . . . Min Vandring i Støvet er snart forbi . . . . lakker paa Hæld . . . . som godt er!

Hun skotted atter op, denne Gang undrende. Var han Helgen eller Bedrager? Der laa som en underlig, utilnærmelig Taage om hans Væsen. Den Slags Væsen havde hun aldrig truffet før.

— Deres Naade! Der er engang blevet tilføjet mig en stor Uret paa dette Bjærg . . .

(Jamen . . . det maatte jo være Jørg . . .)

— Og naar jeg atter, trods alt, har opsøgt min Fødeby paany, er det for at tage Oprejsning for mig og min Slægt, før min Vej er til Ende.

(Oleandra fik ikke et Glimt af dette gaadefulde Væsens Afgrunde. Truede han? Hendes Hjerte slog.)

— Og min Oprejsning skal være den, at min Slægt efter mig skal leve ærefuldt indpodet i Stadens anseteste Slægt, naar jeg selv er borte. Derfor, Deres hellige Naade, har jeg stævnet

Dem hid i Nat, forat Deres Naade kan blive Moder for min Slægt efter mig, og derved give fuld Oprejsning for det, som er sket, saa jeg rolig kan gaa herfra og vide min Uret sonet tilfulde og min Sæd paany bragt i Ære.

Det gik som isende Knive gennem Oleandras jomfruelige Sind. Bleg som Døden stirrede hun ham næsten maabende ind i de faste Øjne. Der var ingen Tvivl om den dybe Ægthed af hans Ord, skønt de ramte hende som Piskeslag. Hun stod overfor den forurettede Jørgen selv.

— Deres hellige Naade har forstaaet mine Ord?

— Ja, hviskede hun hæst. Hendes Knæled slappedes, hendes Sikkerhed gik i Opløsning.

— Og Deres hellige Naade er beredt paa at oprejse min Sæd og blive Moder for min Slægt efter mig?

Hendes Læber bevægede sig stumt.

Han stirrede fremdeles.

— Ja, hviskede hun, mens en underlig Blanding af Højtidelighed og Lammelse bredte sig gennem hendes Legeme. Det var, som om han allerede med sine Ord havde taget hende i Besiddelse, ophævet enhver Fortroligheds Grænse imellem dem.

Hendes Øjne lukkedes. Hendes Hoved bøjedes.

Men Mikael greb hende lempeligt med en ny Følelse af Nænsomhed og Ømhed for denne

stærke Sjæl, der nu svimlede sammen og tilfaldt ham. Han hvisked hende ind i Øret med et Kys:

— Oleandra, dit Blod skal blandes ind i min Slægt. Dit Billede skal dukke frem i mine Efterkommeres Ansigter. Lad dem se Lyset med dine kloge Øjne, lad dem blive stærke med dit stærke Sind.

Hun laa i hans Arme, og med eet klyngede hun sig om ham, saa hun forskrækkedes derved, og forat overdøve sin egen Forskrækkelse, klyngede hun sig endnu tættere — tættere — ikke tæt nok, mens han løftede hende op og bar hende ind.

— — —

III.

ST. JØRGENS MORGEN

Morgensolen skinnede lystigt ind i Templets Brudecelle paa Hvælvingens Kalkmalerier.

Krontyven vaagnede.

Han satte sig op og stirrede længe paa den sovende Oleandra, mens det arbejdede sundt og roligt i hans brede Bryst med den røde Tatovering i Hjertekulen. Den forestillede en opgaaende Sol. Det var en Eıindring fra hans Ungdoms frie, lystige Gøglerliv. Akrobattruppens lille Kineserinde havde ømt ridset den ind dèr med sine spidse Instrumenter.

Kineserinden var glemt nu, glemt var den hysteriske iille Parmaprinsesse, og her sad han nu bøjet over den sovende Tempelbrud, som laa dèr — saa sund, saa stolt, saa tillidsfuld og øm tillige.

— Ak, han var fanget — uhjælpelig fanget og ikke mer fri. Aldrig havde han troet, det kunde være kommen hertil.

Alle hans Længsler, alle hans Tanker, hvert Pulsslag i hans Krop, hver Sans og Begreb, som

han ejede, — higede, hældede, stirrede, rakte og kaldte mod hende, dèr sov, — i Tørst og Trang, i Livslyst, Sundhed og Kraft.

I hans golde, vilde Landstrygersind var vaagnet noget nyt, var sprunget en varm Kilde, en tropisk opvældende Ømhed mod hende alene. —

Det gamle var overstandent — og se, alt var bleven nyt!

Hans Hævntanker, der før havde været ved at sprænge hans Sind i deres mørke, hadske Frodighed — var ham med eet nu saa kedsommelige, saa interesseløse og kolde.

Hans Mismod hans Livslede, der før gennemvævede hver Krog i hans Sind, var ham i Dag saa ubegribeligt urimelig .... hang som vissent Løv i hans Erindring.

Ny stærk Varme rullede ham gennem hver Aare, mens han stirrede ned paa al denne Sødme, denne kloge Ynde, denne rødmende Sundhed, denne fortumlende Tillidsfuldhed, som dèr laa foran ham og havde skænket ham al sin Tillid og Sødme.

Han havde gaaet sit hele Liv og øst sin Kraft og Varme ud mellem tarvelige, udviskede Væsener og i kolde Livsforhold, der ligesaa graadigt sugede Livsvarmen af ham. Aldrig før havde han faaet sin egen Varme, sin egen Klogskab spejlet ømt og rigt igen ... før nu, fra hende, der laa tillidsfuldt og sov, fortroligt og sødt foran hans Knæskaller.

— — Og Oleandra vaagnede. Eller rettere:

Hun aabnede blødt sine Øjne paa Klem, hun gled fra sine søde sovende Drømme over i søde vaagne Drømme, stirrende paa ham, paa ham, indsugende hans Billed, hans Ømhed, hans Mandighed og kloge Kraft . . .

Ikke en Tanke rørte sig i hende. Hun bare stirrede og smilede og var til i Lykke, i Ømhed, i Tillid, stirrende paa ham, som dèr sad — med den morsomme rødt tatoverede Sol i fuldt Dagslys paa sin muskelstærke Hjertekule, — den røde Sol, den røde Sol, som hun havde kærtegnet og kysset ved Vokskærternes Skær, belét og studeret i Nat, mens de lidenskabeligt oprørte Pulsaarer under Huden fik den til regelmæssigt at sitre og slaa, den røde Sol . . . indtil Brudecellens sidste Vokskærte gik ud . . .

Hun laa. Han sad. Og begge havde Øjnene medviderisk fortroligt hvilende i hinanden — uden Tanke, uden Ord. Stumt gled de sammen i medviderisk fælles Længsel uden Ord . . . og ligesom søde Søsterroser i samme Hegn Side om Side bævende i Søndenvinden i Timevis stirrer i hinanden, i medviderisk fortrolig Ensomhed med hinanden — saaledes laa de bagefter i fælles stakaandet Hvile efter fælles medviderisk Lidenskab . . .

— Jørgen, hviskede Oleandra tilsidst.

— Ja.

— Jørgen, gentog hun undseelig.

— Men hvad er der?

— Der er noget, jeg maa sige dig.
— Saa sig det, lille Nar.
— Du maa ikke blive vred, Jørgen.
— Det lover jeg dig.
— Det er noget, jeg skammer mig ved.
— Skammer dig!! Du!!
— Men jeg maa ha det sagt.
— Saa sig det.
— Jørgen!
— Ja.
— Jeg troede i Gaar, du var en Bedrager.

Det gav et Sæt i Mikael. Hun misforstod det og klamred sig bønligt til ham. Du maa ikke blive vred paa mig, Jørgen. Hører du, hører du! Jeg maatte sige dig det.

— Men hvor kunde du tvivle? spurgte Mikael endelig.

— Jo, for jeg havde i Gaar noget, man kalder Forstand.

— Hvor er den da henne nu?

— Det ved jeg ikke, og det kan ogsaa være det samme.

Hendes graa Øjne — i Gaar saa forskende kolde — var i Dag som en Himmel af Aabenhed og Varme.

— — —

I det samme gav Tempelklokken sig til at ringe oppe bag Hvælvingen over deres Ho'der med en Kraft, saa de hørte Klokkebjælken knage.

Krontyven foer op som et opskræmt Vildt.

Oleandras Ord havde bragt hans lyse Drømme til at ryste. Klokken deroppe larmede dem sønder og sammen. Den ringede Mørke og Mørke og nyt Mørke ned i hans nytændte Ømhed og Lykke: Løgn, Svig, Bedrag, Galger, Galgenfrist, Kæltringeliv, Had, Hævn, Trods og Landeflugt ringede den ned i hans ømmeste Drømmerier. Det var en Opvaagnen saa bedsk, saa han bittert fortrød sin kortvarige Lykke.

— Tempelbrud! Tak for i Nat! raabte han, kyssede Oleandra og sprang ud af Tæppernes Varme.

— Jørgen raabte hun forskrækket, satte sig op i Sengen og stirrede ham i Øjnene med et Blik, der næsten vilde læse ham Marven ud af Knoklerne. — Gaar du?

— Hvor længe jeg bliver, kan jeg endnu ikke fortælle dig.

— Hvor du gaar hen, gaar jeg med! raabte hun hjertebankende.

— Det vil du ikke kunne bære, sagde han med en Grimace.

— Jeg vil herefter kun kunne bære at være hos dig, svarede hun.

Der gik en Storm i Mikaels Sind. Det var næsten bedøvende at være bleven Genstand for en Tillid saa uforbeholden.

Han saa skarpt forskende paa hende: Tage imod en saadan Ærlighed uden Gen-Ærlighed, det vilde han ikke. Men kanske alligevel hun

vilde kunne taale at modtage hans Fortrolighed? . . . Skulde han betro sig? . . .

Og han saa og saa paa hende, og hun stirrede igen, mens Klokken larmede og Hjerteslaget slog nede i deres fastsammenklyngede Hænder.

— — — Men saa foer Haanen op i ham igen: — Nej, saamænd vilde hun ej, den Stormestertøs. Det var Jørgen, hun elskede og snobbede for og sgunte en sølle Djævel af Kæltring som ham.

Og som en bidende forfriskende Frostvind steg atter hans gamle trodsige Haabløshedens Dødsforsorenhed op og bredte sig til hver Krog i hans Sind med næsten hyggelig Gammelfortrolighed.

Klokken kaldte: Til Hævn! Til Hævn! Jørgensstaden var vaagnet til en ny Dag, maaske Krontyvens sidste. Allerede strømmede de første Pilgrimme ind i Lunden for at sikre sig en god Plads til naar Helgenen kørte ud i sin Tempelvogn! Og dèr kom de første Tempelherrer for at forberede Bodfærdighedsvandringen.

Bort med al Anger og Sentimentalitet! Alt Klynk over hans Fortid. Han var stolt over, at han var Krontyven, Kæltringen siddende midt i Templet! Stolt over at have besejret og beligget Byens fornemste Jomfru, som man nedlægger et ædeligt Vildt.

Rask og muntert tog han Jørgenskaaben paa.

Og saa afsted, ud i en forrygende dristig Triumfkørsel paa Liv og Død i det fulde Dagslys.

— Faar jeg saa følge dig, Jørgen? spurgte Oleandra stejl og bleg.

Han vendte sig rask om imod hende i et Anfald af mere letbenet forsoren Forlibthed:

— Overalt og saalænge du vil! du usigelig Søde!

Da straalede hendes Ansigt af urokkelig Ømhed og Tryghed. Hun gemte sig ved hans stærke Bryst. Hun skød Kaaben tilside for hans bare brune Skind og kyssede den røde Sol.

FRANTZ

Frantz havde holdt Vagt omkring Templet den Nat. Han havde det som Uglen. Om Dagen gemte han sig helst. Natten gjorde ham vaagen og urolig.

Og Krontyven vilde snyde ham. Han var saa aldeles forvisset derom. Det med Tempelbruden var et tarveligt Paaskud. Der var jo Piger allevegne. Men naar saa endelig skulde være: Frantz var da ikke født i Gaar. Paa eet Kvarter eller 20 Minutter, saa var den Dame besørget. Safterne havde faaet Ro .... og saa havde vi Krontyven der ...

Jovist. Naar Jørgensstaden sov, saa vilde der

aabne sig en eller anden afsides Dør i Templet, og ud kom Krontyven med Tempelguldet . . . . listende, flygtende i Nattetaagen, ud og bringe sin Skat i Sikkerhed.

Men han skulde blive narret: Frantz skulde holde Vagt! Og han skulde træde frem og sige: Stop, min Ven! Vi er to, her!

— — —

Men Natten gik, og der kom ingen Krontyv. Een for een gik de kostbare gunstige Nattetimer hen, mens Frantz, hungrig, luset og frysende listede omkring Templet, indædt forbitret paa denne slimede Kammerat, denne falske, glatslikkede Komediantspiller. Han maatte være falden virkelig i Søvn! For det kunde dog ikke være Meningen, at han godvillig vilde lade sig overraske i selve Templet af Dagens giftige Lys. Fræk var han, men saa fræk . . .

Men Morgenen kom. De første Tempelkarle indfandt sig og trak Tempelvognen frem i Gaarden. De første Tempelherrer kom anstigende for at lede Forberedelserne til Bodfærdighedsvandringen. De første Pilgrimme begyndte at komme for at sikre sig en god Plads, hvorfra de kunde se Helgenen køre fra Templet . . .

. . . Frantz blev febrilsk og saa til Brudecellens Vinduer . . .

. . . Og dèr kom to Ho'der frem: Det var Krontyven og Tempelbruden!

Nok saa rolig, nok saa uforskammet fræk!

Heden prikkede sig frem paa Frantz' hele Krop: Han vovede det! Virkelig! For fuldt Alvor! Han trodsede Dagslyset! Han, den Kæltring! Som om han var bedre end Frantz! Ærligere! Rykket op i de ærliges Verden!

Frantz blev saa ophidset, saa . . . saa . . . saa — hans Fingre gik, hans Læber gik, hans hele Krop gik paa ham i forgæves Forsøg paa at forstaa, hvor den anden turde, hvad han vilde . . . paa at gruble dette Problem tilbunds, tænke det igjennem — men han kunde ikke! Det laa ud over hans hjælpeløse Tankestumpers Rækkeevne. Han opgav det og maabede.

Men i det Sted kom der vældende op i hans Sind en dyrisk Hede af blindt Raseri over Kammeraten — der havde forraadt ham — brugt ham, hans Hjælp — til at svinge sig op — op i en anden Verden — op i en finere Verden — ovenover ham, Frantz — og nu ikke kendte ham mer — lod ham staa udenfor — og troede, han, Frantz, vilde finde sig i det! — — — Frantz, som kendte hans Hemmelighed — havde hans Liv i sin Haand . . . Men han skulde — han skulde . . .

Og Frantz gik løs paa Tempeltjenerne: Om Vognen der? Jo, det var Tempelvognen. Som han skulde køre i? Ja vist, Jørgen. Hvorhen? Til Kilden. Ad hvad Vej? Det vidste de ikke. Ad Brudevejen? Det vidste de ikke. Ad Tempelherregyden! Det vidste de ikke. Men til Kilden

altsaa? Ja vist saa, op til Torvet. Til Jørgenstorvet? Ja, dèr spændte de fra.

Godt, til Torvet, op til Jørgenstorvet! Frantz stejlede afsted. Dèr skulde han møde ham, kræve ham til Ansvar. Vilde han eller vilde han ikke? Ja eller Nej, han skulde faa Lov at neje sig, den Fyr! den Pjalt! den Bedrager! den Komediantenspiller!

Paa Hjørnet af Torvet og Røvergyden kravlede han op paa en Pilgrimmevogn, der stod. Her skulde de komme forbi. Folk strømmede allerede til.

Jørgen og Jørgen og Jørgen! gik Mundene. Folk var som desperate af Jørgensnak.

Klaudine og Moderen kom løbende, jamrende, kaldende:

— Far, Far, hvor er Far?

Fra Kælderen „Den retfærdige Pilgrim" lød et højt Vræl, og Proprietæren slyngedes op, afklædt, døddrukken, lallende, endnu med et Spil Kort i Haanden. Kælderpigerne kastede hans ene Støvle efter ham.

Konen græd, Klaudine tudede. Pilgrimmene skoggerlo: En Tosse, der var bleven plukket til Skjorten! Hver maatte ta Vare paa sig selv i denne Verden!

Men Frantz vilde ikke la sig flaa! Ham skulde de ikke slænge af Vejen som en raadden Hund! Her stod han, og her stod han godt. Krontyven

skulde faa Lov at kendes ved ham, eller han skulde komme af med de laante Fjer.

Hør, nu kom han! Alle rakte Hals! Frantz vilde næppe tro sine egne Øjne og Ører! Denne Bifaldstorden! Disse halvvilde Tusinder!

En uhyggelig Anelse steg op i ham. Var det for sent? Havde virkelig denne beregnende Kæltring af en Komediantenspiller benyttet Tiden til at skaffe sig en saadan Magt og forhekse hele Byen?

Hør nu var de gennem Kapitelsstræde. Nu kom de gennem Rosengyden. Nu svingede de op gennem Tempelherregyden og Hornmusikken lød med eet helt tydeligt gennem den fjerne Drønen af Bifaldslarmen.

Alle Skinsygens og Hadets Djævle tumlede og brødes vildt afmægtigt i Frantz' Ho'de. Hans Øjne blev truende, hans Gummer gumlede, hans Ho'de gik ned mellem Skuldrene og strakte sig fremefter:

— Han skal ned, han skal ned, om jeg saa selv . . . om jeg saa selv . .

. . . .

. . . .

TRIUMFENS DAG.

Mage til Jubel var aldrig hørt i Staden, — Mage til afsindig Begejstring var aldrig før set under Solen.

Tempelgaardens store blodrøde Drageporte havde aabnet sig. To og to med Stormesterens Baldakin i Spidsen var Tempelherrerne vandret frem til taktfast Sørgemusik; klædt i Sækkelærred og med Aske paa de bodfærdige Hoveder — og bag efter dem Sankt Jørgen selv med sin Tempelbrud siddende øverst oppe i Templets lueforgyldte Festvogn forspændt med fire hellige hvide Okser — rullende ud i den blændende hvide Formiddagssol . . . ud i Folkehavet, i Myldret og Vrimlen af ventende, stirrende, raabende Tusender og atter Tusender.

Nærmest stod Missionærerne i tætte solidariske Klynger. Dèr var Lønborg fra Faurby, han der kunde lade Stemmen kvæles af Graad. Dèr var Ture Turesen, han der kunde lave Snerpemund og tale forbitret. Dèr var Peter Tommelmand, Æblekonens Søn fra Tuttenstrup, han der kunde blive begejstret og se Taget løftet af Huset. Dèr var gamle Snæve, den blide, der kunde tale Begreberne saadan sammen, at Folk ikke kendte Nord fra Syd. Dèr var den meget efterspurgte Gudmund Herrensfred, med de store Honorarer, han der var berømt for at kunne sige Personligheder og Giftigheder med bar Bibelsprog. Dèr

var Topman, der altid havde et Halmstraa i Frakkekraven og derfor gik for et Sandhedsvidne, og der var „den nynnende Peter“, som de kaldte ham, med Frisyren til Højre. Hans Slips var altid i Orden og han gik derfor for at være Godheden selv. — Et Liv i Værdighed havde lært dem af med at raabe og give sig hen paa Tilskuervis. Men deres Øjne stod stive og runde af Betagelse og Forfærdelse ved at se ham, hvis Genkomst de havde troet og haabet paa saa trygt, saa trygt, udfra den inderste Overbevisning, at han selvfølgelig ikke kom! Og saa kom han alligevel! Dèr sad han oppe, sund og levende. Deres Kinder var hvide, deres Munde mimrede og gik, mumlende og tilbedende, inde bag de ærværdige Skæg. Deres Hænder famlede skælvende efter Støtte.

Men Pilgrimmene sparede sig saa Sandten ikke. De raabte, de vrælede — de gjorde sig selv og hverandre ganske forstyrrede med deres Skrigen, de skreg sig fra Sans og Samling, skreg op mod St. Jørgen, mod den fornemme Dame, mod Guldvognen, mod Studene, mod Tempelherrerne og op igen mod St. Jørgen og den hellige, den underfulde, den mirakuløse blodbestænkede Silkekaabe, som han sad og havde paa, Jørgenskaaben, der skinnede snart grønt og brunt, snart blaat og violet ved hver Drejning i Solen.

Ud fra Tempellunden gik Processionen over Kapitelspladsen med Gabestokken: Nye Folke-

masser stod som Sild i Tønde, nye Række, nye Geledder. Ny sanseløs Skrigen stod imøde, ny Svingen med Hænder og Stokke! Og langt forude mellem Huse og Tage steg det tordnende Brus af aandeløst ventende Folkemasser, der langsomt aabnede sig for den højtidelige Procession.

Plads, Plads! raabte Templets blodrøde Herolder og Løbere, Plads for den hellige St. Jørgen, Plads for den hellige Tempelbrud, Plads for det hellige Tempelkapitel! Plads for de hellige Stude!

Op og ned gyngede Stormesterens Baldakin over Folkehavet ned gennem Kapitelsgyden. Ensformigt og monotont vandrede Tempelherrerne frem i Sæk og Aske syngende den drævende gamle Bodfærdighedssalme:

Vi drev den fromme Mand af By
og derfor bær et Skammens Ry.
Vi vandrer ned til Kildens Rand
og toer vor Skyld i Kildens Vand.

Der var tolv Vers, og de gamle Pilgrimme kunde dem ellers paa Fingrene, alle tolv, og plejede at mimre med paa Ordene. Men idag var der ingen, der agtede paa Tempelkapitlets Sang eller lyttede livsaligt efter Tempelmusikken. Alle Hoveder rakte een Vej, alle Øjne stirrede i een Retning: mod Vognen, Tempelvognen, der

straalende med forgyldte Snirkler ragede op over Folkehavet.

Og deroppe, øverst oppe over hele Fromheden og Begejstringen, med Oleandra, den myrtekronede ved sin Side, sad Krontyven, glat og forslagen og nikkede og smilede rundt til alle Sider. Hans mindste Nerve dirrede i højspændt Agtpaagivenhed, hans Hjerte lo og hamrede af den gladeste Gavtyvelystighed.

Bag i Vognen laa de to Tønder Guld, han havde taget med sig for alle Tilfældes Skyld — men forresten havde det ingen Nød — foreløbig da. Kaaben, den hellige Kaabe, laa beskyttende om hans Skulder, — Stadens fornemste Dame sad som et Kautionsbevis ved hans Side, og alle vidste tilmed, hvad han havde gjort ved hende i Nat. Byens mægtigste Matadorer vandrede ydmygt og slukøret foran hans Vogn, og den religiøse Begejstring, Menneskehedens stærkeste og ædleste Magt, stod som en Englevagt omkring ham, som en Mur af Jubel, Graad og Sværmeri, saa han næsten snappede efter Vejret.

Bifaldets Larm var saa øredøvende, saa vedholdende i sin dundrende Hylen og Bragen, saa det næsten sortnede for Sind og Sans. Det var som om alle glitrende Farver og straalende Lyde, al jordisk glødende Begejstring og Salighed fra alle Sider var rettet imod ham som mod et Brændpunkt — saa de fleste dødelige ydmygt var gaaet i sig selv, havde vinket fra sig, havde holdt sig

for Øjne og Ører og raabt: Stans, stans! det er for meget! Jeg er uværdig til alt dette!

Men Krontyven var gammel Gøgler. Han var saa scenevant som nogen Præst eller Biskop. Han missede mod Bifaldet som en Kat i Solen. Han vidste, der var ikke en ærlig og forstandig Lyd i det hele Folkevræl, og at en Stabel Brædder kunde ha givet det samme Brag, men at det for ham var en meget praktisk og betryggende religiøs Begejstring.

Oleandra derimod var betaget. Hendes Barm aandede tungt og besværligt, hendes Hænder klamrede sig fugtigt og sitrende til Jørgens. Enkeltvis regnede hun ikke nogen af disse uvidende og tykt enfoldige Mennesker for Sild paa en Gaffel. Men her var ikke een Taabe men Tusender og atter Tusender af Taaber, et Hav af Taaber. Og ikke fjernt, ikke langt nede, men tæt og livagtigt rundtomkring hende, hun var midt i det. Saamegen Larm og Rabalder, saamange Taaber, saamange raabende Mundhuller betog hende, overvældede hende, overbeviste hende. Hun kørte frem gennem Straalefryd. Det var hendes Livs højeste Stund.

Og bleg som Døden af Betagelse blev hun, da hun i Vognens Kølvand, hvor Pilgrimmeskarerne atter slog sammen, hørte Larmens Hvirvler opløses i Forvirring men atter samle sig og stige frem paany i salig beruset tusendsunget Sang efter den gamle Kaabevise:

Jørgen han har besøgt sit Folk.
Al vor Nød er til Ende.

Som ved et Trylleslag omskabtes Jubelens Vanvid i en Følelse af evigt ophøjet Storhed og Sandhed. Det var som om en betagende gaadefuld Magt, en Følelse, større end et enkelt lille Menneskehjerte kunde rumme, var dalet fra Oven, fra evige Magter, og havde fyldt Jørgensstadens Gader, en Renhed, en Aand, der ikke længer boede i det enkelte Hjerte men var selvstændig til, baaret paa Tusnernes Læber i himmelhigende Storhed, brød ud i Bøn, i Hulken, i Graad, i Rygmarv-Gys, i svulmende brusende Sang, der indhyllede Bjerget.

Oleandra bed Læberne sammen og græd. Store lange Taarer løb hende ned ad Kinderne. En saadan Salighed havde hun aldrig drømt om at skulle opleve; hun følte sig ydmyg og lille og samtidig befriet ved at turde ophøre at tænke, blot føle, blot give sig hen, blot græde, græde ud, græde offentlig, uden Blufærdighed, uden at vække Opmærksomhed, uden at være paafaldende, græde, som om Festens Sjæl og Øjeblikkets Evighedsglimt var samlet i hendes Taarer.

Men Krontyven sad rank: Gud Fader, bevar mig, hvislede det ham spottende ud mellem Tænderne, og han kørte til gennem Spektaklet, som man kører, naar man skal igennem.

Toget var kommen midtvejs i Kapitelsgyden ved Svinget overfor Storsekretærens Palads, hvor

et fornemt Selskab af blaserte Herrer og Damer var samlet paa „Taarnets" Tag om Fade og Bægre.

Trængslen blev her saa mægtig, at Folkemasserne brød frem og skilte Tempelkapitlet fra Brudevognen. Raab og Skrig krydsedes. Baldakinen gyngede som i Havsnød. Okserne stejlede og brølede af Skræk. I eet Nu var de spændt fra, og ellevilde gamle Koner og Mænd med Pukler og Krykker spændte sig selv foran Vognen og trak den afsted, idet Begejstringen gav deres gamle Krøblingelegemer Kæmpekræfter.

Oppe paa „Taarnet"s Tag var Gildet stanset og Pokalerne væltede. Herrer og Damer laa over Rækværket og stirrede ned. Smilene var gledet af deres blaserte Ansigter og deres sande Almueansigter kom frem.

Dengang „Jørgen" kun var et theoretisk Problem, havde de roligt fornægtet hans Eksistens som en Uhyrlighed. Men nu da han selv lyslevende hyldet af Tusender kom dragende gennem Gaden — nu aabnedes deres Væsens dybeste religiøse Gitterporte, Abenaturen kom ud af sin Vildmandscelle og tog Regimentet i deres Sind, mens deres spæde civiliserede Forstand forfærdet gemte sig, og Skraalelysten kom over dem.

Ned ad Paladsets Hovedtrappe — ligbleg og med udbredte Arme, kom unge Herman, Fri-

tænkeren, og lagde sig paa Knæ i Støvet paa St. Jørgens Vej.

Det er et historisk Øjeblik, sagde Timofylla og græd.

Toget drejede ind i Rosengyden, Krontyvens Barndomsgade, den han ikke havde besøgt, siden han som Fløs joges af Staden. Han havde svoret at komme igen med Sejr, og nu holdt han sit Indtog i en Triumf ud over alle Drømme. Salmerne lød om ham. Blomsterne regnede rødt og grønt nedover ham fra Altaner og Tage.

Helst havde han svinget gennem Naadeporten ind i Tempelherrevejens Sidevej. Faren for Genkendelse var her for overhængende.

Men nej! Toget gik sin vante Vej ned forbi de kære kendte gamle Tærskeler og Vindueskarme. Dèr stod gamle Lotte med Underbidet oppe, stortudende med de graa Tjavser nedover højre Øje og øsede skælvende sine Nelliker ned over ham i Haandfulde fra sit blaatærnede Forklæde. Dèr stod Rokkedrejeren, enbenet, lasket og underdanigt benovet, omgivet af hele sin Familie af ydmyge, krumryggede og krybende unge Mænd og Kvinder . . . og dèr: Krontyvens Hjerte gik varmt og krampagtigt, dér svingede Rosengyden, og dèr laa den lille Rosenhave med de hvide Stakitter, Murvinen og den store Fuchsia — hans Hjem, hans Hjem, hans Barndomshjem! hans Længslers Hvilested midt i Tilværelsens brogede Hvirvel. Var de der? Stod de der? En

gammel rystende Mand kom gennem Rosenhaven ledet af en graanet Kvinde! Det var dem. Det var ham. Det var hende. De var der. Krontyvens Øjne rettede sig stift ud i Luften. Vilde de kende ham? Vilde de forfærdes? Lade Hænderne synke? og maalløst stirre paa de kendte Træk og gennemskue den hele Skandale? Krontyven nikkede omkring sig, smilede og straalede, mens hans inderste lydløse Sind holdt Øje med med disse to. Nu rakte de Armene op! — og . . . aa Gud, hvor var det ækelt! trist! afskyeligt! Nu gled han ned, den gamle Mand, paa Knæ, gamle Kolkis, hans Morfar, den eneste, den ædleste, den klogeste, han vidste og kendte. Aa saa har jeg da set ham, St. Jørgen selv, græd den gamle Mand, set Underet paa Jorden. Saa har jeg da alligevel ikke levet forgæves!

Ingen hørte hans Ord uden Ursula, hans Datter, Mikaels Mor. Hun græd, saa Skuldrene rystede, mens hun knælende rakte Hænder mod ham, Helgenen, der kørte gennem deres ringe Gyde i sit Triumftog som en Aabenbaring om, at endnu var Ædelhed, Ophøjethed og Hellighed dog ikke forsvundet af Jorden.

Krontyven blev tryg: Det gaar! Det gaar! raabte det i ham. Selv en Mor kendte ikke sin Søn igen. Saa tyk var den religiøse Taage, der laa over alles Øjne.

Men samtidig steg Livsleden op i ham som en Galde mellem Tænderne. Han følte sig som en

Flue i en Klisterbøtte, som om hele dette begejstrede Menneskehav var een Samling Klister, hvori han var dumpet, hvoraf han ikke kunde komme op igen.

Toget svingede ind i Tempelherrevejen. Jubel steg over Jubel. Forrest ude løftede Statuen sig paa Jørgenstorvet, hvor et helt skrigende, vinkende Folkehav ventede ham. Helt nedover Skraaningen af Torvet stod Mængden ned til Kilden og Kildeengen, hvor Galgebakken med Galgen skimtedes yderst ude.

Ved Statuen stod en Vogn, belæsset med Pilgrimme og øverst oppe stod Frantz, spejdende, rasende —

Krontyvens Næse blev skarp og gul som et Næb:

— Kom kun an, lille Frantz, tænkte han. Mislykkes det for dig, saa skal det godte mig at se dit lange Ansigt. Men faar du Held med dig, saa skal det godte mig at se de andre. Det bliver en slem Bêt for alle disse Idioter at opdage, hvem de har kørt rundt i Tempelvognen. Det vil blive haardt at komme over, men de har ikke fortjent bedre. Og jeg under dem det af ganske Hjerte, selv om de saa river mig i Tusende Stykker. — Kom an, lille Frantz!

NÆB IMOD NÆB

Med rasende Øine, med strittende Haar stod Frantz paa Vognen — vejrende, foroverbøjet og rakte sin knyttede Næve frem, mens han ubehersket brølede gennem Larmen: Gir du dig? Gør du? Hvad? Du, Krontyv!

Men Salmen steg om ham med Folkevælde:

Jørgen han har besøgt sit Folk . . .

og udslettede alle Lyde.

Og glat og smilende sad Krontyven øverst oppe og vekslede et lynsnart ironisk lille Blik med sin distancerede Kammerat.

Men Fortvivlelsen gav Frantz en Dommedagsrøst. Krontyven! raabte han med fordrejede Træk og pegede hadefuldt gestikulerende op imod St. Jørgen.

Det er Dommedagsrøsterne og de grove Effekter, der kæmper om Folkehavet. Raabet vakte Opmærksomhed og Studsen, og midt i Salmehavet dannede der sig en lille voksende Ø af forbavset Tavshed og forvirrede Raab: Krontyven, Krontyven! Flere og flere Munde begyndte med Abe- og Papegøjemagt at gentage de Ord: Krontyven? Krontyven?

Og mens Salmesangen endnu med fjantet Vedholdenhed vedblev at stige fra Rosengyden, Tempelherrevejen, Brudealléen, Røvergyden og helt ovre fra Kildeskrænten, dannede der sig virkelig

paa Torvet en underlig forvirret Taushed om de To.

Som to Linedansere, vendt imod hinanden, paa samme smalle Line, med blinkende Knive i Haanden — rundt om det tomme Rum — under dem Tilintetgørelsens Afgrund — saaledes vekslede Mikael og Frantz et nyt Blik.

Og pludselig saa Folket St. Jørgen beslutsomt rejse sig i Vognen, stanse Kørselen ved et Vink og vende sig mod en underlig forvirret skraalende Mand paa en Vogn og venligt raabe, med Haanden lyttende til Øret: Hvad vil den Mand dèr?

Der blev Stilhed paa Torvet. Alle rakte Hals mod Frantz, der ikke kunde staa for saa pludselig at blive Midtpunktet for alles Opmærksomhed og derfor hakkende stammede: Jeg spørger: Hvor er Krontyven?

— Krontyven, raabte St. Jørgen, og vendte sig lynsnart mod de stirrende Tempelherrer, har man ikke fanget den Kæltring endnu?

Frantz opdagede Knebet og blev dødsangst forat miste Taget i Krontyven: Jeg spørger, tordnede han med fornyet Kraft, hvor er Krontyven?

— Ja, hvor er han? skreg Tobias ivrigt.

— Nu siger jeg det, raabte Frantz, — skal jeg? Nu gør jeg det!

— Men saa sig det da, Mand, raabte St. Jørgen forbitret — hvis du da ved noget.

— Dèr staar Krontyven! raabte Frantz og pegede skoggerleende mod den kaabeklædte St. Jørgen, saa et Gys af Skræk og Tvivl skar gennem Hjertet paa baade Oleandra og Tempelkapitlet.

Men med lynsnar Hurtighed rettede St. Jørgen sig mod Stormesteren, pegede og raabte, som om det gjaldt Livet, med skærende Spot: Aha — Hr. Stormester, er det Jer, jeg kan takke for dette lille Optrin?

Oleandra aandede lettet. Stormesteren blev saa overrumplet, at han var ved at gaa bag over, mens Jørgen raabte efter ham: Hr. Stormester! jeg gør Jer ansvarlig for denne Scene. Men vàr jer, siger jeg. Sidste Gang drev I mig af Byen med Sten. Igaar vilde I kaste mig i Fængsel, og i Dag gør I mig til Kæltring. Hvornaar faar dog jeres feberhede Hjerne Fred?

Og pludselig rettede han sine Øjne som Ragekníve mod den forbløffede Frantz: Store Gud! men hvad ser jeg? — og han overstirrede ham med en Sporhunds Lidenskab: Vagt! raabte han, for Guds Skyld! grib denne Mand! Hold ham fast, inden han render! Straks!

— Slip mig! hylede Frantz i Vægternes Næver. Jeg sværger . . .

— Smøg hans højre Ærme op, raabte St. Jørgen.

Frantz gjorde fortvivlet Modstand.

— Har han noget Mærke dèr?

— Ja, ja, raabte Vagten gispende.

— Det anede mig! Et blaat? Svar!

— Ja, ja, raabte Vagten og tumlede med Frantz paa Jorden.

— En blaa Slange? raabte Helgenen med skarpsynet Spænding.

— En blaa Slange, hylede Vagten. Det passer.

— Han har Mærket! Og se paa hans Ankler. Har han Saar dèr af gamle Lænker og Jærnringe?

— Ja, ja, raabte Vagten.

— Hold paa ham, som I aldrig har holdt paa nogen før, raabte Helgenen. Dette er Krontyven! Det er ham selv, den snedige Slange! Infame Kryb! Naa, endelig blev du fanget i dine egne slimede Rænker!

— Det er Krontyven! lød det udover Rækkerne, nogle veg forfærdet, andre masede frem for at se den berømte Tyv, og da kun de allerforreste blev klar over den første lille Ordveksel og Frantzes Angiveri, fløj det nu til alle Sider, at St. Jørgen selv var stanset og havde udpeget selve Krontyven.

— Han helbreder Krøblinge, han straffer Kæltringerne, lød det!

— Hold ham, raabte Helgenen, bind ham, snør ham, trods alt, hvad han i sin djævelske Snedighed vil sige og gøre! Hvor ofte har vi ikke hørt det Budskab: Krontyven er fanget! Og hvor ofte

er det ikke bleven efterfulgt af det Sorgens Budskab: Krontyven er undveget igen!

— Hæng ham! raabte Tobias fra Nokkeby, rødpandet af Vrede og med flagrende hvide Tjavser.

— Hvad siger du, ærværdige Pilgrim, spurgte Helgenen for at faa det gentaget. Han ønskede et Folkekrav.

— Hæng ham, gentog Tobias, denne Gang mere spagfærdigt som en forsøgsvis Henstilling.

Men Kappedrengene kom til Hjælp: Hæng ham! skingrede de. Deres største Fornøjelse var at pille Edderkoppeben og se hængte Mænd sprælle i Galgen.

Og nu gik Abenaturen over hele Forsamlingen: Hæng ham! raabte alle i stigende Ophidselse.

— Godt, raabte St. Jørgen, efter nogen Tid at have ladet Raabet vokse sig kraftigt. I har selv dømt ham. Vagt, før øjeblikkelig denne Mand over til Galgen og hæng ham. Vi andre vil staa af Vognen og gaa ned til Kilden og to vore Hænder i dens hellige Vand. Fremad, I gode Tempelherrer!

Og paany satte Baldakinen sig i Bevægelse, og Tempelmusikken og Tempelherrerne fulgte efter, mens Ovationernerne paany i Pust efter Pust gik over Folkehavet.

Men knap havde Jørgen hjulpet sin Brud ned af Vognen, før Vagtkommandanten ærbødigt nær-

mede sig: St. Jørgen, Krontyven kræver at stilles for en Domstol!

Helgenen studsede lidt.

— For en Domstol, raabte han. Har I ikke selv dømt ham?

— Jo, jo, raabte alle, men adskillige saa dog lidt betænkelige ud og talte om Retfærdighed.

— Maaske han vil skrifte først, sagde gamle Tobias og smaskede. Du ku' jo kaske osse rende til at forhøre ham lidt med det samme, tilføjede han og puffede jovialt fortroligt til St. Jørgen.

Helgenen maalte den gamle Allemandsdusbroder med et lille køligt Blik, der dog ikke opfattedes af den gamle Aandshelt fra Nokkeby.

— Godt, sagde han højt. Vi vil ikke afskære ham fra den jordiske Retfærdighed. Før ham her hen; mens Tempelkapitlet gaar til Kilden, vil vi underkaste ham et grundigt og betryggende Forhør.

Og mens Brudepigerne strømmede til og flokkedes om Oleandra med Skæmt og glad Genkendelseslatter, lod han Vagten anbringe den bagbundne Frantz foran sig udfor Kælderen „Den retfærdige Pilgrim“.

DEN JORDISKE RETFÆRDIGHED.

Frantz stod foran ham, bagbunden, pjusket og gispende, badet i Sved og Blod.

— Jeg vil for en Domstol! raabte Frantz hadefuldt.

— Her er dine Dommere! sagde Helgenen og pegede rundt.

— I maa hænge mig, raabte Frantz, men jeg vil først dømmes retfærdigt.

— Dette er dine oplyste og retfærdige Medmennesker, som du har forurettet, sagde Helgenen med Højhed. De skal dømme dig retfærdigt.

— Jeg vil føres til Øvrigheden, raabte han fortvivlet, til den jordiske Retfærdighed!

— Jeg er Øvrigheden. Jeg er Templets Herre for Tiden. Jeg er den jordiske Retfærdighed. Har du noget at anføre, før du lider din Dom, saa sig frem.

Frantz saa sig om: Et forbitret kogende Folkehav! Dukker i Krontyvens Haand! Intet Lysglimt var derfra at vente. Han blev ydmyg og bad om en privat Samtale med Helgenen.

— Pas paa, Jørgen, raabte Tobias og skinnede af Ivrighed. Han vil besnakke dig.

— Vær kun rolig, sagde St. Jørgen, i mig skal han have fundet sin Overmand.

Saa lod han Vagten træde tilbage og Folket vige til Side, og Frantz og Mikael var nu for en Stund ene. Frantz jamrede sagte.

— Det slap du ret inderlig skidt fra, lille Frantz, sagde Krontyven.

— Hjælp mig, stammede Frantz.

— Du havde store Trumfer paa Haanden, men du spillede dem ikke godt.

— Aa Krontyv, lille Krontyv!

— Jeg har taget Navneforandring, Frantz, sagde Krontyven. Jeg hedder nu St. Jørgen. Det venter jeg, at du vil respektere.

— Lille St. Jørgen, sagde Frantz, du maa gerne tage alle ni Tønder Guld i Templet.

— Jeg takker dig, Frantz, for dit smukke Tilbud, sagde Krontyven. Men der var ikke ni. Det var blot en religiøs Forestilling og en smuk Drøm. Der var kun de to, som ligger paa Vognen dér. Tempelherrerne er større Kæltringer end baade du og jeg tilsammen, men lad det blive mellem os, min Ven.

— Lille St. Jørgen. Jeg gjorde dig en stor Tjeneste i Gaar foran Templet.

— Det var en ualmindelig Præstation, Frantz, og jeg skal ofte mindes den med en hjertelig Latter, naar jeg først er vel ude af dette Klisterfad.

— Du vil ikke lade en gammel Staldbroder hænge. Vil du vel? jamrede Frantz.

— Jeg gør det i hvert Fald uden Surhed, Frantz, sagde Krontyven med et venligt Blik.

— Hænges, hænges! Aanej, Aanej, lille St. Jørgen, jamrede Frantz, det nænner du da ikke? Vel?

— Nej, gamle Dreng. Det er Synd for dig. Der er saa meget tiltalende ved dig, Frantz. Men

vi maa regne med Forholdene, som de er. Og du har nu engang i din Klodsethed lavet det saadan for mig, at enten maa jeg hænge dig, eller ogsaa bli'r jeg selv hængt. Valget er jo svært. Giv mig et Raad, min Dreng. Hvad vilde du selv gjort i mit Sted?

— Aa Jørgen, St. Jørgen. —

— Ikke sandt. Dette er jo alligevel for mig det mest praktiske. Paa denne Maade vil jeg sikkert kunne bjerge Livet for i Dag, og du selv slipper for meget ubehageligt Vrøvl i Fremtiden og kan blæse paa baade Kurfyrsten og hans vilde Heste.

Stemmen kvaltes i Frantz's Hals af Rædsel, og han stirrede forvildet ud mod Nord, hvor Galgen knejsede: Og det kan du gøre ... det kan du ...

— Er det nu noget at være saa fornærmet for? sagde Krontyven. Vær nu en pæn gammel Dreng og op med Næbbet! Du ved jo, at ingen kan være mere ked af det end jeg. Hører du? Du ved jo, jeg sætter stor Pris paa dig, gamle Ven, og at jeg gerne vil gøre det saa godt for dig som muligt til det sidste. Jeg faar en Idé. Jeg vil lade dig følge derud med Trompeter. Du har altid været en Hund efter Musik. Og saa Farvel, min Dreng, og tør dine Øjne. Der er sgutte noget særligt at græde over. — — Vagt! Jeg har nu tilgivet denne store Synder. Før ham saa til Galgen og tag et Par Trompeter med. Blæs ham et Par Salmer i Synet undervejs til hans Sjæls Opbyggelse, og tud godt, naar I hænger ham!

Frantz Mordbrænders Læber bævrede maalløst, mens han hjælpeløst forfærdet stirrede op i Krontyvens uforandret deltagende Venneansigt.

Han havde lige til dette Øjeblik haft en sidste skummel religiøs Forestilling om en jordisk Retfærdighed, som han ganske vist altid havde været paa Kant med, og ligeledes en romantisk Forestilling om, at der var dog de Ting, som en Ven ikke kunde byde en anden Ven. Og her stod den jordiske Retfærdighed og vilde dømme ham som Krontyven, og det var hans Ven — Krontyven, der selv med smilende Ansigt fuldbyrdede Dommen.

Hans sidste religiøse Forestillinger forsvandt, som Skyggen forsvinder for Tyvelygtens skarpe Lys, og han saa ind i Livssammenhængens inderste Virkelighed af Næb imod Næb og Jeg imod Jeg.

Han fik først Luft i mægtige Rædselsvræl, da han under Befolkningens Jubel sprællende slæbtes afsted ned mod Vandposten og Stakittet, hvorfra Rakkerstien gik over til Galgebakken.

— Aa Gud, aa Gud — For første Gang i sit Liv havde han sagt et sandt Ord, og saa skulde han hænges derfor, hænges under Salmesang; Hvad var dog dette for en Verden af Galger og Aadselkrager? Taarerne brast den brave Frantz som Helgenkilder ud af Øjnene, mens han vrælede sin Mund baade rund og skæv.

Frantz oplevede i de sidste fem Minutter af sit Liv alle Sandhedsvidnernes bitre Kvaler ved

det haabløse i at raabe en Sandhed ud imod et religiøst bevæget Folks begejstrede Jubelraab og Hjertevarme.

— Det er Krontyven, det er! det er! hylede han, sprællede han, græd han, snøftede han, op imod Morgenmaanen, der stod i Nordvest over Galgen.

Men Haanlatter lød ham i Møde, syv halvdrukne Trompetere overdøvede hans Røst med højtidelige Salmetoner, mens han slæbtes afsted over Stok, over Sten.

Hans sidste Vræl paa denne Jord, da han hejsedes op under Kappedrengenes Bifaldsjubel, var en Sandhed, der overdøvedes af lystige Musikfanfarer og et begejstret Folks tusindtungede sjælevarme Sang:

Jørgen han har besøgt sit Folk,
Al vor Nød er til Ende!

NEMESIS.

Men Hævnen, den gaadefulde Nemesis, var undervejs — — endda til Hest, i fuldt Firspring med et kurfyrsteligt Brev til Stadens Øvrighed.
— — —

Fjernt og lystigt lød Fanfarerne fra Galgebakken op til Kildeskrænten, hvor St. Jørgen øverst oppe stod, ensomt i sin hellige Kaabe, og stir-

rede ud ... som Festens Midtpunkt, som Byens og Templets Herre, Dagens og Folkeskarernes elskede gaadefulde Gæst.

— — —

Han hørte Fanfarerne derude, han saa Galgebakken, sort som en Myretue, myldrende fuld af retfærdige Myrer, der kom baksende med en Uretfærdig.

Han saa Frantz gaa til Vejrs og sprælle lystigt i Luften efter et sidste fast Støttepunkt i Tilværelsens kortvarige Ubegribelighed.

Krontyvens Øjne blev som Staal, som Ørneøjne. Hans Næb blev fast og beslutsomt som et Ørnenæb.

En Myre var gaaet ud af denne Verdens Myremylder. Det var det hele, og kunde være ham saa gabende ligegyldigt. Men hvis den lille Myre ikke var bleven expederet, saa havde han selv nu mulig hængt og sprællet, hvad der selvfølgelig ikke havde været nogen større Ulykke i, men alle disse straalende Farver, disse grønne Bakker i den blaaglødende Formiddagssol vilde da nu have været sort for hans Øjne. Og det kunde jo lige saa gerne udsættes en Stund endnu, alt i alt!

Inderst i hans Sind var der noget, der sved og vred sig, noget, der hulkede, græd og brølede efter Ret og Retfærdighed. Det var hans Mors og Morfars følsomt rene Sind ... men rundt om det var der en Opsamling af Verdensklogskab, det

var hans Fars nøgterne Væsen, der snørede sig sammen om denne Graad og kvalte den.

Han følte, han kunde have udrettet store, rolige og myndige Ting her i dette Liv, som han elskede, men at han var kommen forkert ind i Verdensmyldret, anbragt paa et forkert Sted, i en forkert Rede fra først af. Og Filosoffen havde Ret: Knapper du Vesten forkert fra første Knap, saa vil Fejlen gaa igen op gennem hele Knapperækken.

Det var umuligt for ham at komme paa rette Plads i Tilværelsen. Det sagde hans verdenskloge Tanke ham. Han havde naaet de højeste Triumfer, men han havde snydt sig dem til, og uden Kæltringevæsen kunde han ikke bevare dem. Han maatte fremdeles snyde sig frem. Det maatte alle andre. Og nu gled Væmmelsen atter over ham, Væmmelsen ved hele Tilværelsen, ved hele Kravlet og alle Kravlets Love og Livsfunktioner ... ved hele denne Abeverden, der fumlede og tumlede afsted gennem Blindhed, Løgn og Religion ...

To Svaner fløj gudløst og retsløst hen over Tilværelsen med sunde rolige Vingeslag — højt over Folkehavet, over Abehavet — langt bort mod ensomme Strande, mod sorte Klipper, ved Storhavets ensomme stærke Braadsø...

Han fulgte dem med længselsfulde Øjne udover Panoramaet.

— — —

Tempelherrerne var færdige med Bodfærdig-

hedsvandringen og Haandtvætningen i Jørgens-Kilde. De havde sunget og messet de gamle Ritualer, stænket de reglementerede Vandstænk og sluttelig afført sig de beskæmmende Bodfærdighedssække og skulde nu have straalet i forfrisket Retfærdighed og ridderlig Kraft.

Men det gjorde de ikke.

De var som knækkede.

Et helt langt Liv havde de været Hovedfigurer — deraf stammede hele deres Storhed og Bredde.

Og i Dag var de rene Bifigurer... ligegyldige Væsner, som ingen snart gad høre eller se paa.

Flove, som nykastrerede Stude, stod de ved Kilden og mumlede sagte til hinanden, idet de snart skottede til Jørgen deroppe paa Brinken (Gud ved, hvad han havde i Sinde med det hele?) snart til Bruden, som stod oppe ved Tempelvognen, omringet af alle de betagne, frittende, leende og straalende Brudepiger.

Til sidst kom Galgenhumoren op: Satan sku gaa her og vræle, brummede Storkapellanen. Der er aldrig en Sjæl, der skænker Tanke, hvad vi siger.

Selv Kapellanens store Glansnummer:

Gid snart til dig, o Jørgen jeg maa svæve
fra denne slette Kødeligheds Kyst,
naar aldrig mer min syge Sjæl skal bæve
for Muligheden af en syndig Lyst . . .

selv dette Bravurnummer, der ellers, fremført med

Bordtalerrørelse og dobbelt belagt Salvelse, fik Øjnene til at flyde som Vandtude i Tordenvejr — selv det var for første Gang falden flovt til Jorden.

— Syng, syng, hvæsede Stormesteren. De var midt i tredje Vers af Renhedssangen:

Rene, rene, rene,
vandrer vi op fra Kildens Rand . . .

— De har ikke andet i Hodet end „Jøren" og „Jøren" og „Jøren", vrængede Kapellanen.

— Men hvad saa bagefter? hviskede Sekretæren. Gaar vi saa op til Templet?

Efter Kilderensningen plejede Kapitlet under Basunledsagelse at vandre op til den store Fasan- og Vildsvinemiddag i Tempelsalen.

— Det maa jo han selv afgøre, hviskede Stormesteren og sang videre.

— Har han da ikke sagt noget? spurgte Skatmesteren arrigt og sang videre. (Han havde 1. Bas).

— Hvem skal spørge ham? svarede Stormesteren midt i en Liggetone.

— Send Bud efter Oleandra, hviskede Kaabeforvareren. Hun maa da vide. Eller lad hende spørge.

Dette vandt Bifald og een af Baldakindrengene sendtes hen til Oleandra.

— — —

I samme Stund kom Kurfyrstens Kurèr spræn-

gende ind, til Hest, i fuldt Firspring, med et kurfyrsteligt forseglet Brev.

Stormesteren aabnede trægt, læste ... studsede: Men hvad er dette? ... Læste om igen: Et Stikbrev om Krontyven!

— Ham har vi jo hængt, sagde Kapellanen.

— De er to Kæltringer i Følge, sagde Stormesteren; Brevet rystede i hans Haand, og han saa saa forfærdet ud, saa Kapitlet samlede sig om ham: læs, læs!

— Frantz Erichsen, kaldet Mordbrænder . . . Højde . . . Dragt . . . Kendemærke: En blaa Slange paa højre Arm . . .

— Men det var jo Krontyven, hviskede de forbavset.

Oleandra var kommen til, glædestraalende, med sin store Buket i Haanden.

Men Tempelkapitlet stod Hode ved Hode om Stormesteren, der læste videre med Angsten i Halsen: — Mikael Korkis, kaldet Krontyven, uægte Søn af Ulrike Korkis, Klokkerens Datter i Jørgensstad — kendelig paa en rød Sol i Hjertekulen . . .

Oleandra gav et kort lille Skrig og greb sin Far med et Jærngreb om Haandledet. Hun skælvede, som hun blev elektriseret: En rød Sol . . . for Gud i Himlens Skyld, hvem? Hvem?

Hun stod blodløs som en Dødning, under Øjnene traadte blaabrune Ringe frem.

Stormesteren greb om hende: Hvad gaar der af dig? hviskede han. Vi taler om Krontyven,

Svar dog! En rød Sol i Hjertekulen! Har du set den?

— Jeg har kysset den, hviskede hun tonløst og sank om med aabne Øjne i Tempelherrernes Arme.

Brudepigerne ilede til og bar den livløse Tempelbrud gennem Nøddegangen op i Stormesterens Palads, mens Tempelherrerne stod lammede af Rædsel og stirrede hinanden i Øjnene.

En Række af de voldsomste Følelser gennemstrømmede i næste Nu deres Sind.

1) Først en uendelig Lettelse: Det var intet Spøgelse, ingen overnaturligt Væsen! Dybt paa Bunden havde Tvivlen siddet og gemt sig i Skræk, ikke engang turdet vise sig. Og nu — hvilken bovnende Lettelse! Det fik deres hele Væsen til paany at aande med den gamle Sikkerhed og Myndighed! Bare en Tyveknægt! en almindelig Dødelig!

2) Forbitrelse og Nysgerrighed! Mikael Korkis! fra Jørgensstad! Søn af gamle Korkis Datter, Kapellanens gamle Frille! En saadan fræk Slubbert! Ham, der engang havde stillet oppe hos Storkapellanen og sagt: Du er min Far! Hele Byen havde ikke talt om andet dengang, — havde skoggerleet, godtet sig! Kapellanen stod blodrød og derpaa liggul, og kastede et blodskudt Blik op til sin Pode deroppe paa Skrænten! Slubberten, Slyngelen! en Fattigpjalt! En Skøgeunge! en Korkis!

3) Dernæst en maalløs Forbløffelse over en saa

fantastisk Skurkagtighed og Frækhed af en saadan Orm, af en Gadedreng, en forløben Gøgler! Boet i Templet, sovet hos Tempelbruden, baaret Kaaben, bar den endnu! Tyranniseret dem selv og taget Regimentet over det religiøst oparbejdede Folkehav.

4) Dernæst retfærdig rasende Harme over alt det, her var uopretteligt slaaet i Stykker, traadt ned, kompromitteret af saadan en uærbødig Kæltring.

5) Komplet raadvild Forstenelse ved Tanken om, hvad her var at gøre? Intet var her at gøre! De havde trukket hans Vogn gennem Gaderne! Han havde offentlig revset Storkapellanen! hundset dem alle! og offentlig sovet hos Byens fornemste Dame. Intet kunde give dem eller hende Oprejsning paany. Og stadig stod han deroppe paa Skrænten, ung og myndig, Festens og Dagens Herre, og de anede i deres Raadvildhed ikke engang, hvad han mer vilde! Hvordan han vilde føre alt dette til Ende?

6) Tilsidst fyldtes de med en fuldkommen ærlig og ærbødig Forbløffelse over denne berømte Enkeltmand, som stod deroppe og drejede sig i Solen med en overjordisk Slyngelagtighed, paa en Frækhedens Tinde, som de i deres stille Sind maatte indrømme, at de aldrig vilde kunne naa . . . en Forbløffelse saa selvopgivende og ydmygende, at den ikke var langt fra at gaa over i en ny religiøs Benovelse . . . undtagen hos Stormesteren. Han var i al Jævnhed en praktisk og handlekraf-

tig Realiteternes Mand og havde faaet nok af Religion i denne Omgang.

— Rør ingen Haand, sig intet Ord, hviskede han, med halvtlukkede Øjne — og saaledes stod de en Stund endnu og afventede, om Stormesteren skulde faa en Idé.

— Han ser herned, han kommer, hvislede han mellem Tænderne, og hans Vildsvineøjne gnistrede, hans Børster rejste sig.

— For alt, som er os helligt, sig ingenting. Ingen Forløbelser, ingen Stemnings-Pjat. Han er dreven. Lad mig! Hele Stadens og Templets Renommé staar paa Spil.

— — —

Krontyven havde staaet deroppe paa Skrænten og set Svanerne svinde højt over Skabningen . . . og hans Morfars religiøse Selvforglemmelse var kommen over ham, denne selvfortabte Følelse af at glide udi det hele . . . samtidig med, at han med sygelig Sørgmodighed skarpt opfattede hver mindste Bagatel i det brogede Billede, som bredte sig under ham.

Han saa Pilgrimmene strømme til Kilden med Kander og Bægre, han saa Templets Okser, der sindigt gnavede Græs, han saa deres lange kælne Tunger og snehvide, blinkende Øjenvipper.

Han stirrede selvfortabt ud — i den mærkeligt lydhøre sørgmodigt-glade Sindsro paa Liv og Død, der var bleven hans Sinds dybeste Ejendommelighed og Styrke, den lydhøre Fornemmelse af,

hvor flygtigt alting er: Naarsomhelst en Drejning af Kalejdoskopet — og alt vilde skifte og intet være tilbage.

Han troede ikke paa Nemesis, men han brugte altid sine Øjne. Han saa med rolig Opmærksomhed langt borte Kurfyrstens Stafet til Hest i fuldt Firspring arbejde sig frem med Stikbrevet.

Han var straks klar over, at her var den Bagatel, som skulde bringe hele Kalejdoskopet til at skifte.

Med korslagte Arme stod han og fulgte nysgerrigt Stafettens Vej frem gennem Myldret. Han saa den dødstrætte Stormester modtage og læse Brevet. Han saa Tempelherrernes Forstenelse, og dernæst Oleandras Besvimelse.

Han havde nok tænkt det! Den Kærlighed forduftede med Helgenglansen! Bitte Fæ!

Han saa, at nu vidste de altsaa, hvem St. Jørgen var, og han vidste, at hans Time var slagen.

Men ikke fjerneste Dødsrædsel foer gennem hans Tanker. Hans Sind var saa tyst, saa mæt som en Efteraarsskov, hvis Løv er tilfreds med at falde. Han havde naaet sit Maal, sit Livs store bidende Maal. Han havde splintret sin Stok i Synet paa sin Far, han havde dukket og dosmet disse store Tempelherrer, lige til Bunden af Rendestenen, og han havde triumferet i sin Barndomsstad, som aldrig nogen havde triumferet før han. Klamre sig til Livet nu som til noget, der i og for sig var bedre end Døden, hvorfor skulde han

det? Han havde en sort og giftig lille Sørgmodighedens Torn inde i sit Hjertes allerinderste Livslyst, og skulde intet særdeles have imod at drage det hele Panorama med Pilgrimme, Okser, Galge, Tempel og Bjerge som et broget Ligtæppe over sig — det havde dog været en temmelig lystig Tossekomedie altsammen.

Kun vilde det unægtelig være morsomt før den store Søvn at se, hvordan de ærlig talt vilde rede sig ud af dette her. Tempelherrerne var jo fremragende praktiske Folk og ingen Fuskere. I Tænkning, Fantasi og Religion var de hjælpeløse Torskepander, Bytte for den første bedste Svindler, men fra det Øjeblik, de forstod, de havde med en almindelig dødelig at gøre, fra samme Stund var de paa nogenlunde fast Grund og med gammelt Mesterskab i menneskelig Taktik.

En Samling Fjolser og Menigmænd vilde selvfølgelig nu i deres Sted have revet ham i Tusinde Stykker i blindt Raseri for at hævne Forsmædelsen . . . og samtidig kompromittere baade Jørgensfest, Jørgenstempel, Jørgensbrud og Jørgensstad og gøre sig selv til en Skive for Alverdens Spotteviser — og omskabe Menneskehavet her til en fraadende Malstrøm af uberegnelige Lidenskaber.

Men ærlig talt: Det troede han ikke om de gamle drevne Tempelherrer. De vilde sikkert betænke sig paa at slaa mere itu forat opnaa en Smule privat Hævn — for ikke at tale om, at de

sikkert havde Menneskekundskab nok til at forstaa, at det vilde være umuligt paa en Studs at overbevise det religiøst ophidsede Folkehav om, at St. Jørgen var en Skurk, selvom saa soleklare Beviser blev lagt lige frem for Næsen af alle og enhver.

Og ganske rigtigt!

Han saa Tempelherrerne derovre slutte sig stærkt sammen om den myndige og praktiske Stormester.

Et Rævesmil foer over Krontyvens Ansigt, en Lyst til nye Gavtyvestreger, til at presse Citronen til det yderste.

Han fik virkelig som praktisk Mand og Hader af Vrøvl et Strejf af Sympati for disse dybt skuffede Mænd, der i et saadant Øjeblik havde Beherskelse nok til at bide Tænderne saa godt sammen. Og han følte ligeledes, at det hellige Tempelkapitel paa sin Side utvivlsomt vilde anerkende den Dygtighed, med hvilken han havde udført sit Kup, og anerkende hans Stillings Styrke og hans Ret til at drage al mulig Fordel ud af de Trumfer, som endnu sad paa hans Haand.

Han tog derfor sin Beslutning: Han samlede Jørgenskaaben om sig og skred med biskoppelig Værdighed ned ad Bjerget, roligt smilende ned imod Tempelherrerne, ombruset af Menneskeskarernes endeløse Jubel.

EN DIPLOMATISK FORHANDLING

— Naa mine kære Tempelherrer, begyndte Sankt Jørgen. Nu er Verden altsaa lykkeligt en Kæltring færre, og I andre har ligeledes ved Kilden sonet j e r e Synder — ganske vist paa en lempeligere Maade — og vi vil nu begive os til Templet. Min kære Svigerfader, hvor befinder sig min Brud?

— Jeg vil ikke skjule for Deres Hellighed, svarede Stormesteren og bukkede med Besvær (de andre ligesaa), at der i Mellemtiden er indtruffet alvorlige Efterretninger.

— Hvorledes? spurgte Helgenen og iagttog dem een for een med et skarpt englerent Blik.

— Der er indtruffet et nøjagtigere Signalement paa Krontyven.

— Men Kære, ham har vi jo hængt, sagde Helgenen blidt.

— Vi burde allenfals have hængt ham, sagde Stormesteren med uforfalsket Glubskhed ned imod sine egne Støvlenæser. Vi har imidlertid desværre hængt en forkert, men er nu paa Sporet efter den rette og har bestemt paa Fornemmelsen, at han hele Tiden har været os nærmere, end vi selv har anet.

— Den samme Anelse har ogsaa jævnlig foresvævet mig, mine kære Tempelherrer, svarede Helgenen roligt, men tillige frygter jeg, at det vil blive forbundet med store Vanskeligheder at komme til Bunds i denne Sag.

— Maaske det dog lod sig gøre, sagde Stormesteren. Den kurfyrstelige Vagt oplyser os om, at Banditten er kendelig paa en rød Sol i Hjertekulen.

— Ej ej, saa faar vi jo til at granske Hjertekuler, sagde St. Jørgen muntert.

— Uden Persons Anseelse, indskød Skatmesteren glubsk. Han kunde ikke dy sig, skønt Stormesteren puffede til ham.

— Selvfølgelig, Hr. Skatmester, svarede Helgenen galant, vi begynder fra oven af.

— Med Deres Helligheds Person, busede Skatmesteren videre, uden at ænse Advarsler.

— Min Hjertekule staar ganske og aldeles til Disposition, mine kære Herrer, sagde Helgenen med en Frimodighed, der fik Skatmesteren til at maabe.

Stormesteren, der var bleven nervøs, skyndte sig her at tage Ordet for den forbavsede Skatmester: En saadan Undersøgelse vilde imidlertid sikkert støde den kære Almues religiøse Begreber.

— Muligvis, smilede St. Jørgen.

— Vi kunde derfor tænke os, om Deres Hellighed ved en skyndsomst forceret Afrejse vilde fritage os alle for en saa uvelkommen Pligt, inden Kurfyrstens Livvagt naaede Staden engang inden Aften:

— Mine kære Tempelherrer, sagde Jørgen hjerteligt. Selv om det naturligvis vil være mig en bitter Skuffelse saa hurtigt at skulle skilles fra mit tro og ærlige Tempelkapitel og atter forlade

disse kære Steder, som jeg i Dag har genset efter 300 Aars smertelig Fraværelse, saa vil det selvfølgelig være mig magtpaaliggende at imødekomme min Stormesters og kære Svigerfaders Ønske — idet jeg gaar ud fra, at der selvfølgelig udfærdiges mig et fuldt brugeligt Pas lydende paa en noget mere borgerlig Person, da det jo desværre ikke er ganske givet, at det kurfyrstelige Toldvæsen vil vise en 300aarig Helgen den samme hensynsfulde Tillid, som er bleven mig til Del i denne Stad.

— Hr. Sekretær, sagde Stormesteren, vilde De venligst behage at lade udfærdige et saadant Pas. Hvilket Navn, Deres Hellighed?

— De kan skrive Greve Mikael v. Tempelheim.

— Skriv! sagde Stormesteren blussende.

— Ligeledes maa jeg anbefale, sagde St. Jørgen, at jeg følges af Staden med alle behørige Æresbevisninger.

— Selvfølgelig.

— Kanonsalut.

— Utvivlsomt.

— Musik og Ringning fra Stadens Taarne.

— Er kun billigt.

— Endvidere at der overlades mig en Blokvogn med 4 Tempelstude.

— Skriv op, Hr. Sekretær, sagde Stormesteren. Han glødede, sprudede, dirrede.

— Proviant til en Uge.

— Skriv.

— 7 Skinker. 14 Brød. 3 Oste — deriblandt en af den brune Sort, der behager mig særdeles.

— Skriv.

— Et Anker af mit ganske fortræffelige Tempeløl.

Tempelherrernes Øjne stod stive.

— Samt Kapper og Tæpper. — Mener De ikke selv?

— Er det noteret?

— Til Bestridelse af mine første Udgifter medtager jeg disse tvende Tønder Guld af min Tempelbeholdning.

Det gav et Sæt i Kapitlet, men St. Jørgen saa sig roligt om og sagde: Behag derfor, Hr. Skatmester, at fradrage disse to Tønder i Templets Regnskaber, som jeg jo forøvrigt har haft den Glæde at gennemgaa i denne Formiddag.

Skatmesteren blev rød og nynnede sagte.

— Til Gengæld skal jeg ved Afrejsen efterlade Eder min hellige blodbestænkede Kaabe, skønt jeg med Glæde ser, at I har et Par fortrinlige Genparter hængende i Hjørneskabet (lummer trykkende Taushed) hvad der jo vidner om samvittighedsfuld Betænksomhed, selvom jeg til Gengæld maa finde det noget ubetænksomt at anvende Resterne af tidligere Kaaber til Spuleklude i Vinkælderen. — — — Men disse Bagateller vilde De altsaa venligst ordne for mig. Og saa vil jeg da hellere straks skride over til at tage Afsked med mit kære Folk.

Værdigt vendte han dem Ryggen.

De bukkede, det naturligst mulige, — røde, hvide, gule og grønne i Ansigterne, de bed Tænder og havde Halsbrynde — men de bukkede og tog straks ilfærdigt hviskende fat paa at faa Vognen til velbaarne Grev v. Tempelheim udrustet og forspændt, inden Kurfyrstens Folk kom og styrtede dem alle ud i Skandalen.

Helgenen derimod vendte sig og traadte — hilset med stormende Jubel — frem foran Folkehavet.

AFSKEDEN

Ja Folket strømmede til, rev Borde og Bænke over Ende. Vogne væltedes, Krøblinge trilled omkuld, Krykker traadtes i Stumper og Stykker.

Og alle borede sig frem, traadte hverandre ned, trampede op paa de nedenunderliggende for at komme til at se og høre.

Et fuldstændigt religiøst Raseri kom over alle. Endelig vilde St. Jørgen tale, endelig kom det store Øjeblik, som alle havde ventet paa, da hans hellige berømte Røst skulde lyde i Staden for første Gang efter 300 Aars Forløb. Kun en forsvindende Del af den mægtige Menneskemasse havde hørt ham i Gaar i Tempellunden, og en endnu mindre Del hans Ordveksel med

Krontyven foran Statuen — men om begge Optrin gik de mest forbavsende Rygter.

Den mægtige Forsamling faldt endelig til Ro. Helt ovre ved Jammertrappen stod Folk og lyttede. Rakkerstien var fuld af Folk halvvejs over ad Galgen til. Kildeskrænten var eet eneste uroligt Folkehav, Hode ved Hode. Oppe foroven var Muren om Stormesterens Have sort af Folk. Menneskemængden strakte sig ad Brostien helt over til Tempelherrevejen, fra hvis Hustage og Skorstene Ungdommen spejdede ud. Skrædder Kurtsens Taarnpoppel paa Kildehjørnet var sort af Tilhørere; den ene store Gren brækkede af med et fjernt Brag, og en halv Snes ungdommelige Publikummere gik i Grusgraven med den.

Omsider faldt Forsamlingen til Ro, og alles Hoder vendtes mod ham dèroppe paa Skrænten i den hellige Kaabe: De saa ham træde frem, spinkel, lille at se — og dog en Helgen, en virkelig berømt Helgen! De havde ham midt iblandt sig!

Og inden de vidste af det, havde gamle Tobias fra Nokkeby, den berømteste af Pilgrimmeførerne, ham med Lortebjærget hjemme foran Husdøren, sat i med sin bævrende Stemme:

Jørgen han har besøgt sit Folk . . .

Øjeblikket var det rette. Tordnende rullede Salmens Lavine udover den mægtige Forsamling. Det store religiøse Aandepust strøg hen over

disse Tusender og atter Tusender, glødede dem sammen til eet stort enigt Væsen, een lovsyngende, jublende Masse uden Tanke og Vilie, der blot bævende bredte sig for Helgenens Fod, kritikløst parat til at optage hans Ord og Vilje. Alle Beretninger gaar samstemmigt ud paa, at det var et mægtigt Øjeblik, eet af den Slags, man kan leve længe paa, en uforglemmelig Oplevelse, som hver af de tilstedeværende tog med sig hjem og opbevarede i Erindringen for hele Livet som deres Livs største Stund.

Med lukkede Øjne stod Krontyven øverst paa Skrænten og modtog Menneskehedens Hyldest. Allerede efter første Vers vinkede han af for at komme til at tale. Men ugørligt at stanse en stor og ægte Følelse, der først har grebet Folket. Andet Vers steg op:

Hænderne rækker sig fromt mod ham,
Hjerterne med tillige —

Og efter andet Vers steg tredje Vers ustanseligt op:

Taare rinder til Taare ned,
saligt og sødt at græde!

Krontyven opgav at stanse denne Sang. Hvergang den vilde lægge sig, var der altid en Snes Pilgrimme, der kisteglade kappedes om at vise,

at de vidste, hvordan næste Vers begyndte, og paany steg et Vers op af Folkedybet:

Syng, Barnlille, med Jubelgraad,
Jørgen har Øjne milde —

et nyt Jag af Betagelse strøg bedøvende henover Sjælemassen.

Endnu i Gaar havde han drømt om at sprænge Jørgensfesten, afløse al denne krybende Barnagtighed og Hengivelsesfeber med fornuftig Tænkning og rolig Retfærdighedssans — afskaffe Kaabe- og Naadesludder, Gøgl og Ritualer — gøre Templet til et Sæde for jævn sund folkelig Forstand og Betænksomhed.

Men ved at se ud over denne Stjernevrimmel af Øjne, der straalede af Enfoldighed, dette Hav af Dumhed, der som en Dyrepark fra Urtiden stirrede ham imøde i snottet hjælpeløs Uselvstændighed og personlig aandelig Ugidelighed, der i sin næsten ludderagtige Religiøsitet intet højere begærede end at bæres, mageligt gyngende paa en Fællesstemning — — da fornam han med lystig Ækelhed, at dette Folkehav blot lallede efter hellige Templer at se op til som Dyr til Solen, hellige Kaaber at stimle sammen om i pissefærdig religiøs Betagelse, — at ingen af disse sløje skutryggede Skabninger vilde gide stramme sig op til selv at sætte en ærlig Tanke sammen i sit forsømte Tænkeapparat, saa længe de kunde have en Storkapellan, af hvis smaskende

Læber de kunde annamme tillavede Sandheder, lige som Børn begærligt annammer Sagleføden af en Ammes store Tyggemund.

Endvidere saa han, at disse Tempelherrer og Storkapellaner, dèr stod, til en vis Grad var at undskylde. De m a a t t e blive Hyklere. De vilde aldrig i Dumhed og Tanketræghed kunne blive Folkets Ligemænd. Derfor m a a t t e de snakke i Folkets Barnemaal, smøre det om Munden med dets Yndlingsfabler, gentage alle dets Yndlingsløgne, til de selv ikke længere kendte Sandhed fra Løgn, saa tit havde de serveret Løgnene. Og saa maatte de blive Kæltringer, sunde og griske, som de var.

Hele hans Morfars rene, klare Intelligens rørte sig i ham af Væmmelse. Men der var ikke andet at gøre end at lægge dette Folkehav tilbage dèr, hvor det dog solidest laa, nemlig i Tempelherrernes og Udsugernes stærke praktiske Hænder. De havde dog været Folkehavets dygtige Styrere gennem Aarhundreder.

— — —

Svanerne var forsvundne over de fjerne Bjerge. Han længtes bort — bort efter dem. De kunde overkomme at leve midt i denne vældige Natur uden Tempelherrer, uden Forsyn, uden Kaaber og Præster, fordi de var faa, var enkelte, var sunde. —

Ottende Vers var til Ende med de stolte Linjer:

Fra Evighed og til Evighed
skal Jørgen lovet være!

Krontyven vinkede Tavshed. Tusnernes Øjne hang ligesom diende ved hans Læber:

— Gode Venner, begyndte han. Jeg har nu inspiceret mit Tempel, set til min Brud og kan nu med god Samvittighed rejse videre. Men disse uforglemmelige Dage i Eders Midte vil aldrig udstettes af mit Hjerte. Jeg vil blot, før jeg rejser, lægge jer alle hjerteligt paa Sinde det herlige Ord af Profeten: Den som er tilfreds, han være ikke bedrøvet, og den som er bedrøvet, han være ikke tilfreds!" I Sandhed, det er dybe Ord, Ord med Evigheds Værdi, som den store Profet hermed lægger hen til alle Herrens Fromme, og de kan give os nok at gruble paa i stille Timer, naar vi ret af Ydmyghed søger at tænke dem til Bunds. Og dermed altsaa: Farvel, alle — allesammen.

Ved disse Ord brød en Jammerklage løs: Aa, bliv, Jørgen, bliv — bliv hos os! Tal igen, sig noget mer, Jørgen!

— Jeg kan ikke, raabte Krontyven. Alvorlige Efterretninger er kommen mig for Øre, og jeg mærker, det er Forsynets Vilje, at jeg skal skynde mig bort endnu i Dag, hvis det ikke skal blive forsent. Jeg er ikke den, der drister mig til at sætte mig op imod Forsynets Vilje, og jeg tror heller ikke, at nogen af Eder, kære Venner, kan

nænne at friste mig til en saadan Formastelighed. Vil I vel?

— Nei, nej, raabte alle rørt.

— Men du lovede jo at helbrede alle Krøblingerne i Dag, Jørgen, raabte gamle Tobias fra Nokkeby, forat gøre sig behagelig for Helgenen og mulig ogsaa forat vise sin fortrolige Omgang med St. Jørgen.

— Ja, ja, brød alle ud, og der opstod et mægtigt Røre.

— Gid Fanden havde den gamle Idiot fra Nokkeby, tænkte Tempelherrerne, nu revner jo det hele!

Men Helgenen bare smilede og rystede mildt paa Hovedet:

— I Lidettroende! raabte han, mente I virkelig, at jeg kunde glemme dette? Gjorde I?

— Nej, nej, raabte alle.

— Har jeg fortjent, at I skulde tvivle paa mig? Har jeg?

— Nej, nej, svarede Folket rørt.

— Har jeg ikke gjort mer for Jer, end nogen af Jer endnu i Gaar havde vovet at turde vente?

— Jo, jo, lød Svaret tusindtunget igen.

— Hør saa, fortsatte St. Jørgen. Jeg ser foran mig saa mange Krøblinge, at I selv maa forstaa, at jeg umulig kan naa at lægge Hænder paa hver enkelt. Kan jeg vel?

— Bare mig, raabte en enkelt Krøbling og

humpede frem. Osse mig, osse mig! jamrede det rundtomfra, og der opstod et ubeskriveligt Røre af Krøblinge, som stimlede frem.

— Nej, nej, nej, raabte Helgenen. Det vilde være Synd at helbrede nogle enkelte og ikke alle. Gud fri mig for en saadan Forurettelse! Men jeg ved noget, der er meget bedre. Kan I høre, hvad jeg siger?

— Ja, ja, raabte alle.

— I Aften, naar Solen gaar ned, saa begiv jer to og to til Tempellunden. Er I med?

— Jo, jo, raabte de spændt.

— Dèr gror paa Nordsiden mit hellige Pilehegn. Skær jer dèr, hver for sig, en lille Kvist og tag med jer hjem. Plant den i en Potte og vand den med Brøndvand hentet i Maaneskin. De første syv Blade, den skyder, indeholder en hemmelig Kraft, skal I vide! Pluk dem af! Men tag endelig ikke det ottende med, ti det er giftigt og nedbryder helt, hvad de syv andre bygger op. Paa disse syv Blade koger I en kraftig Elixir. Drik den — langsomt og under Bøn! — saa skal I faa mærkelige Ting at se, og alle og enhver af jer vil sande, at jeg har holdt mit Løfte til det sidste. — Men min hellige Rejsevogn er nu parat, ladet med mine hellige Skinker og forspændt med Templets hellige Stude. Saa siger jeg da: Farvel, allesammen! Af mit ganske inderste Hjerte: Farvel, farvel, til vi ses igen!

En mægtig Jubel brød løs. Øjne straalede af Taarer, Hænder raktes rystende op — og under et uhyre Pres udløstes de brændende Hjerter i Sang, der som ved et Under næsten samtidig steg op fra det mægtige Folkehav:

Jørgens Folk med Kryk og Stok,
smaa af Kløgt og Kraft og Æré,
evigglade vi skal være
Jørgens egen Puslingflok.

Forrest sang gamle Korkis. Hans Hænder rystede op og ned, Taarerne randt ned i hans sølvhvide Skæg, mens han grædende, smilende, stirrede paa St. Jørgen med sine evighedsklare kloge gamle Øjne.

En besk vemodig Grimase gik over Krontyvens Ansigt ved at se en saa klog og ædel Mand være saa svag i Modstandskraft overfor noget Gøgl saa godtkøbs. Han vendte sig rask mod Tempelkapitlet, ligesom forat hævne sig paa dem:

— Og nu, mine Tempelherrer, raabte han myndigt, slaar Afskedens Time. Saa træd da frem, een for een, og kys min Haand.

Tempelherrerne blev stive i Ansigterne, men een for een maatte de frem. Folkets Øjne vogtede paa dem.

— Farvel, Stormester, vogt mit Tempel vel, og lad dig aldrig, aldrig tage ved Næsen.

— Infame Kæltring, brast det ud af Stormesterens Mund ned i Helgenens Haand, mens han ærbødigt kyssede de hellige Fingre.

— Farvel, Kaabeforvarer. Hæng atter denne Kaabe op i mit hellige Tempel. Gid aldrig nogen falsk Kaabe maa besmitte dine hellige Hænder.

— Det er gribendes! sagde en gammel Kone med Knæknæse til en gammel Mand med Hareskaar, og tørrede sine Øjne i Forklædet.

— Han holder jo af dem aliigevel! sagde en rørt Pige med Klumpfod til en Karl med Dværgeryg.

— Tho, det er jo da ogsaa hellige Mænd! sagde en Pilgrim med Snøvlenæse til en skeløjet Nabo.

— Jo vist, og vi maa ikke ophøje os imod det Hellige! sagde en gammel Æblekælling med Græderøst til en lille Mandsling med Vandhode.

Og dette var Folkets almindelige Mening.

AFREJSEN

St. Jørgen havde sagt Farvel til sine Tempelherrer. De sidste Afskedsord havde han hvisket i Ørerne paa sin mægtige Storkapellan, der vakledе hen paa sin Plads mellem de andre Tempelherrer. Saa stærkt havde Afskedens hellige Vemod taget paa ham.

Helgenen stod og stirrede efter ham. Hans Bryst arbejdede. Hans Nakke knejsede.

— Hund af en Far! havde han hvisket, bøj dig ned og kys din Søns Haand til ydmygst Afbigt, fordi du har sat ham i Verden og samtidig berøvet ham et ærligt Navn.

Og Kapellanen havde bævet af Vrede, men bøjet sig og kysset.

— Svinhund, som du er, havde Mikael dernæst hvisket ham i Øret. Bøj dig endnu en Gang og kys mig til Afbigt for min Mor, Ursula Korkis i Rosengyden, hvis Liv og Lykke du har ødelagt i din Selvraadigheds Overmod. Naa, gaar det lidt villigt.

Og atter havde Storkapellanen maattet bøje sin stive Nakke.

— Din Nakke er ikke ret vant til at bøje sig, min kære Far, sagde Mikael. Vi faar øve den lidt. Saa kys mig da lige saa godt tredje og sidste Gang til Tak, fordi jeg har flækket din Næse med min Enebærkæp. Ned med dig! Hvad hjælper, du pruster? Det er dog mig, der er den stærkeste.

Og tredje Gang maatte Kapellanen kysse Haand, før han blev sendt hen.

— — —

Krontyven aandede ud: Hvilken Lettelse! Hvilken Befrielse! Hans Hævn var fuldbragt, hans Længsel gennem et helt Liv. Og nu — nu blev

det med eet saa tomt for ham, som om han ikke havde mer at leve for.

Leve alene for at holde Livet i sig selv, det gad han ikke, nu da hans Gerning var tilende. Og leve for sine Medmenneskers Skyld . . .? Han behøvede blot at se sig omkring, fra Tempelherrerne til Almuen og fra Almuen til Tempelherrerne!

— — —

Da klang ned til ham som Sølvklokker et Kor af klagende Pigestemmer oppe fra Stormesterens Trappe. Det var Brudepigerne, der var strømmet ud:

— Aa, Jørgen, Jørgen! hvorfor rejser du saa snart igen?

Det lød som Livets Stemmer, der kaldte paa den, der vender Livet Ryggen.

Krontyven maatte smile.

Der var i disse Røster en Uskyld og Sødme ovenover al Forstand og Begreb, en Ømhed og Ynde, der gik varmende over Sindet som Foraarssolen over en vissen Skov, og gjorde Oleandras Ømhed og Tillid lyslevende for ham, hvordan hun havde klynget sig til ham og aabnet for ham en ny Verden af Varme og frodig Styrke.

Han mindedes fra sin tidligere Gøglertid Koreanders Afsked i „den mislykkede Bryllupsfest“ og raabte med sværmerisk Glød:

Fortryllende Ungdom, hvor gerne jeg bandt
min flygtige Fod i jert Lag.
At skilles fra Jer er at gaa i sin Grav
og bort fra den lysende Dag.

Pilgrimmene saa til hinanden i største Forbløffelse. Ganske vist var de alle udmærket fortrolige med Elskovens Gerninger, selv de trægeste og enfoldigste, endda fra en Side af, endda saa kraftigt, saa mange af dem vrikkede og hinkede af Elskovs Bylder og Forbindinger. Men det var ikke for dem Livets ædleste, gyldneste Kraft i Støvet. De elskede tungt og slavisk som Okser og Snegle, pustende og uden et Smil. Det var for dem en Slags ufrivillig Mørkets unævnelige stumme Gerning, som man først gik i Lav med, naar de Fremmede var gaaet og Lyset vel pustet ud. Elskovs fine Ynde og Skælmeri forstod de sig ikke mere paa end en Ko paa Brodergarn.

— Hvad sa' han? spurgte en døv gammel Sladrekælling med Hore-Brok og Klap for Øjet.

— Talte han om Piger? hviskede en ældre hæs Prædikant med Nedfald i Pungen af gamle Overdrivelser.

Kun faa havde opfattet Helgenens Ord, men de havde hørt Stemmeklangen, der med èt var bleven livfuld, intens og helt ude af det sædvanlige kære drævende Brægemæle . . . og de havde set hans Ansigts unge Glæde ligesom lykkeligt belyst i Skæret af de unge Piger.

— — —

Men inde bag Vinduet stod Oleandra aandeløst stirrende . . .

Vildt fortvivlet havde hun ligget som et anskudt Dyr og vredet sig paa Lejet.

Hun, den klogeste i selve „Taarn"kliken, var bleven latterligst narret og bedraget blandt alle. Hun, den stolteste, den fornemste af alle, var bleven draget i Skarnet af den mest besudlede, af Krontyven selv. Hun, den koldeste, utilnærmeligste, der havde spottet Elskovs Plumphed, havde vredet sig i Henrykkelsens sanseløseste Salighedssvimmel . . . i Armene paa Tempeltjenerens lurvede Mikkel, der var straffet med offentlig Rotting paa Kapitelspladsen.

For ham havde hun befippet staaet Skole-Ret, han havde nydt hendes undseelige Rødme ved hans højtidelige Tiltale: „Deres hellige Naade!" Han havde leet indvendig, mens han havde den Frækhed gravetetisk at kræve „Oprejsning for sin Sæd" . . . og hun havde givet ham den . . . i fuldeste, rigeligste, gavmildeste Maal . . . Aa Gud, aa Gud, aa Gud!

Stejle og Hjul! Rotting og Galge! Hun foer op. Hun vilde se ham slæbes til Døde af stejlende Heste, slides i blodige Trevler med hendes Haanlatter og Hævnskrig efter sig. De havde dog vel endnu ikke skilt hans Hoved fra Kroppen . . .

Hun foer til Vinduet og stirrede rasende ud: . . . Hvad! — drømte hun? — saa hun Syner?

— — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — —

Der stod han endnu paa Brinken, den afslørede Kæltring, roligt smilende, hyldet af Folkehavets Salmer . . . Hvor var da Jordens hævnende Retfærdighed? Hvor var da Kapitlet, det mægtige Tempelkapitel i sin frygtindgydende Højmægtighed? Eller hendes Far i skummende Vrede? . . . Dèr! . . . . Dèr! . . . . duknakkede, forvirrede, løb de og udrustede Tempelvognen til h a m ! — til h a m ! Og se! . . . . se! De kyssede hans Haand! . . . . han smilede . . . . een for een bukkede og kyssede . . . . bukkede og kyssede . . . .

Oleandra rystede, rystede i drivende Sved, kunde næppe holde sig opret ved Vindueskarmen! — Hendes Tanker taagedes som en dugget Rude. Men hun tænkte, tænkte, og hun forstod, hun skimtede maabende det hele . . . .

Aa, skændigt! skændigt! Tempelkapitlet havde forraadt hende. Hendes egen Far havde solgt hende! De rørte ham ikke, ikke et Haar paa hans Ho'de! De turde ikke! Gud — aa Gud! De var jo selv Bedragere! Og hun . . . . hun . . . . Jørgensbruden . . . . var i Komplot med dem . . . .

Hendes Ansigt blev saa langt, saa forskræmt, mens hun saa dem dernede som en Flok befippede Skorstensfejere eller Natvægtere springe om for hans Befalinger . . . .

Formiddagssolen skinnede uforandret, og dog var det, som om Tilværelsens Festbelysning gradvis skruedes ned, den aristokratiske Glans gik af

det alt, — alt blev saa hjælpeløst nøgternt og trivielt og plebejisk.

Tempelherreglansen gik af Tempelherrerne, og Forbryderskyggen veg bort fra Forbryderen .... ingen Helte mer, ingen Skurk mer .... blot et stort Mylder af Mennesketumlinger, Personer med forskellige Roller i et stort nøgternt Komediespil, hvor den kloge sejrede, og den dumme blev snydt, saa hans Taarer trillede....

....Og hendes Øjne fæstede sig med forskræmt Opmærksomhed mod denne kloge, overlegne Mand, som der stod smilende, ragende op over dem alle.

Hun tænkte ikke længer paa, at han var Tempeltjenerdrengen, og at hun var Stormesterens Datter. I dyb Resignation saa hun, at han var den stærke beregnende Æventyrer og hun en ligegyldig lille Pige....et Legetøj, traadt itu paa hans Vej.

Hos ham havde hun erfaret sit Livs sødeste Timer .... og nu rejste han, nu rejste han .... uden at værdige hende et Farvel — hende, hvis Liv han havde traadt ned i Fortvivlelsen.

Graaden brød frem, denne Gang fra Hjertets ydmygste, blødende Dyb, barnligt og hjælpeløst ....hun græd, fordi hun var kastet hen og glemt af ham, hun havde kastet sig til — — hun græd, fordi ogsaa hendes Kærlighed havde været et Bedrag, — græd, fordi der ingen Kærlighed var til ....

Da løftede hun lynsnart Hovedet:

— — — — —

„At skilles fra jer er at gaa i sin Grav
og bort fra den lysende Dag.“

Det var ham! Samme Varme! Samme Fanfare af Ømhed og Ægthed! — Klang af Liv, af Tro, af Inderlighed!

Mente han da noget med dette? Eller var det ogsaa Bedrag? Hun maatte se! Et Sæt og hun stod ved Vinduet .... hun saa ham, saa ham, saa ham! .... rejseberedt .... det rev og iltrede i hendes Inderste .... Jørgen, Jørgen, se op paa mig, hulk-hviskede hun: Et Blik fra ham var Liv og Dag! Berøre hans Haand, hans Knæ, var Tilværelsens dybeste Mening! Sammen med ham havde hun prøvet at være til! Før ham var Livet Skygge! Efter ham var det Natten og Døden! Nu saa han! Nu kendte han! Smilet forsvandt af hans Kind. Hans Ansigt blev dybeste Alvor .... hun rakte Hals: I denne Afskedens Stund var den største Beslutning kun ringe, og intet i Verden var til uden hun og han.

Med slørede Øjne søgte og fandt hun en Kniv, Stormesterens Jagtkniv. Med den i Haand gik hun roligt ned ad Trappen, spejdende mod ham, som der stod .... alvorlig, uden Vrede, uden Frygt og med et lille Spind af Smil vibrerende over sin Alvor.

— Du rejser nok fra mig, Jørgen! raabte hun midtvejs.

— Ja, hvis ikke du vil med! slyngede han hende i Møde.

— Jeg vil jo med! raabte hun fortvivlet, lod Kniven falde og klavrede op til ham paa Vognen.

— Kør til! raabte Krontyven. For ham stod med eet Alverden i Livsglædens straalende Flamme. Vognen kørte til. Tordnende steg Folkehavets Afskedsjubel op omkring dem og opslugte Stormesterens og Tempelherrernes forvirrede Raaben og Skrigen, mens Studevognen med de enlige To rask skumplede ned ad Bakke gennem Tempelherregyden i Retning af Kurfyrstens Landevej.

Klokkerne begyndte at ringe: St. Jørgens Klokke, St. Annas Klokke, St. Thomas og St. Knuds. Det ringede og kimede over Staden, som om Paradiset for en Stund var dalet over Bjerget i Vellyd og Toner, mens Folkeskaren aabnede sig for den bortdragende Helgen.

Nu rejste Mikael sig i Vognen, med Oleandras Haand fast i sin, og raabte over Ho'der og Hænder:

— Jeg kommer igen om tre Hundred Aar!

Endeløs Jubel steg op fra de tætpakkede Gyder og Stræder, mens Oleandra med hulkende Kluklatter knugede „Helgenens“ Haand.

— Skyd! raabte Stormesteren rød-rasende til Kanonmanden øverst oppe paa Jørgenstorvet, og

første Skud rullede ud, mens Jubelen tordnede efter.

— Vink! Vink! raabte Storkapellanen, gispende af Spænding og Raseri. Man gior efter os!

Og Tempelherrerne vinkede begejstret. Pigerne vinkede og raabte og græd.

Andet Skud rullede langt ud i Hælene paa Vognen, der nu buldrede over Broen og ind paa Kurfyrstens Landevej, hvor en nylig ankommen Afdeling kurfyrstelige Lansenerer ærbødigst maabende gjorde Plads for den fornemme Vogn.

— Gud ved, hvad det var for en Kegle? sagde Klaus betænksomt. Han kom med Klaudine forbi „Den retfærdige Pilgrim“ med en blaamalet Vugge, de havde hentet hos hans Arvetante.

Fjernt bølgede Larmen efter St. Jørgens Vogn. Vinden bar over Staden med tusindtunget Sang:

— evigglade vi skal være
Jørgens egen Puslingflok!....

Saa kom da for Djævelen med sidste Skud! brølede Stormesteren, svedende og grædende af Ophidselse, og tredje Kanonskud rullede ud og afsluttede Festen.

Men længe endnu ringede Stadens samfoldige Klokker efter den svindende Vogn.

Længe endnu stod Stormesteren og stirrede efter Æventyreren, der rejste med hans Hjertebarn, hans Vogn, hans Stude, hans Skinker og Oste og Templets to Tønder Guld....

— — — stirrede og stirrede efter Køretøjet, hvori Krontyven og Oleandra svandt bort som et Par vilde ensomme Svaner over Synskredsens brogede Bjerge....

SLUTNING

Krontyven og Oleandra naaede efter to Maaneders æventyrlig Rejse Storstrømmens bjergrige nordre Bred, hvor de af den forgældede Landgreve købte den bedaarende Bjergruin Falkenberg, der laa hen ubeboet og berygtet for sine Spøgelsehistorier, men som nu blev pragtfuldt istandsat som Grev von Tempelheims berømte Hovedsæde.

Her levede Flygtningene et langt og virksomt og lykkeligt Liv med deres store Flok af Børn og Børnebørn, og fra dem udgik en talrig Slægt af Falkenbergere, kaldet „den yngre Linje“, men som i Virkeligheden alle stammer fra Jørgenstad og intet som helst har med Falkenbergernes ældre Linje at gøre, der forøvrigt, som andetsteds er dokumenteret, forlængst er uddød.

I denne Slægt viste de enkelte Medlemmer næsten alle en betydelig Selvstændighed, ja næsten falkeagtig Afsky for at søge sammen i Flokke.

Denne Selvstændighed gav sig et dobbelt Udslag: Snart i en næsten rovfugleagtig Griskhed og hensynsløs Foretagsomhed, der vilde sin Vej frem — som Okser, som Tyre — uden at skræmmes af de største Hindringer.... en Graadighed, der Gang paa Gang bringer Tempelkapitlet i eens Erindring.

Og snart i en stejl og ganske ubøjelig Retssans og hensynsløst uselvisk Sandhedssans. En Slægt af Rageknive, som Fyrst Visbech skriver: „Øjne som Lyn og Tunger som Torden," skriver Prof. v. d. Snumpfendorf.

Rarhed, Jovialitet og bred almen Venlighed finder man derimod ikke meget af i de yngre Falkenbergeres Stamtræ.

Gamle Korkis' blide Bøjelighed og Ursulas selvopofrende Godhed synes sporløst overdøvet og forsvundet i denne Slægt af stejle Viljer ude fra det ensomme Klippeslot.... derimod nok hans krystalklart rene Sind, hærdet i Stolthed.

Kun en fire à fem Gange ser man Ansigter dukke op i Slægten, der bærer Godhedstrækket som et Glimt af gamle Korkis. Men hos disse Falkenbergere har til Gengæld Godheden og Uselviskheden været saa pletfri og stejl, at de er bleven betragtet som Gale af deres Samtid (Biskop Thonnar v. Falkenberg, Digterinden Grevinde Lucia, Overdommer Reinhardt v. Falkenberg og sidst den henrettede Oprører og Folkefører Kr. F. Falkenberg, der er af samme Slægt.

— — —

Jørgensfesterne blev ved at bestaa i flere Aarhundreder endnu, baade Kaaben, Reservekaaberne og flere følgende Kaaber blev i Tidens Løb slidt op og atter fornyet, og har været til usigelig Lindring og Trøst for den rare, fromme, troende Menneskehed.

Om „St. Jørgens Besøg i Jørgensstad" har Tempelkapitlet udgivet et omhyggeligt udarbejdet lille Hæfte (optrykt i Sund Folkelæsning V. Aarbog). Som historisk Dokument maa Beretningen selvfølgelig benyttes med Skønsomhed, medens den derimod for sin fromme Tone og gudfrygtige Moral med Rette anses for en af Perlerne i den for Almuen egnede opbyggelige Litteratur.

Kun i Templets intimeste Arkiv opbevares en lille indædt forbitret Beretning om Skurkestregen og de dermed forbundne Tab for Templets Kasse.

— — —

Endelig har man fornylig paa Falkenberg fundet en Pakke Familieantegnelser, Jørgensfesten anlangende, stammende fra Krontyvens egen Haand. Det er væsentligst paa Grundlag af disse, at nærværende lille Hæfte er udarbejdet.

— — —

I Riddersalen paa Falkenberg hænger en Række fortrinlige Portrætter af Slægtens gamle Ahner. Farverne er mørknede og Olien sprukken, men Slægtstrækkene er ganske umiskendelige.

Her hænger, midt for Kaminen, Fyrst Mikael Korkis v. Falkenberg Greve af Tempelheim (alias Krontyven) udstyret med Allongeparyk, Purpurdragt og Stav. Det er et Alderdomsbillede. Ungdommens Sødme og Frodighed er borte, men de listige smaa Øjne og Rævesmilet har et forunderligt Liv. Man ser de øvre vifteformigt spredte Fortænder, hvis Spidser paa en karakteristisk Maade kommer tilsyne, hvilende paa den optrukne tørre Underlæbe.

Billedet bærer den Indskrift:

Min Aand var min Vinge.

Ved hans Side hænger Oleandra, sølvhaaret og ærværdig — men et fint og stolt Ansigt, en lidenskabelig Mund, selvraadig, men fuld af Ømhed.

Man kan af Billedet se, at hun paa sin ældre Alder har været meget svær.

Under hendes Billede læses med gyldne Snirkler de Ord:

Hun trodsede allt
udaf Kierlighed.

— — —

Her ender Beretningen om „Jørgensfesten“.